

Tiivistelmä jäsenvaltioiden toiminnasta vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseksi

Työllisyys & sosiaaliasiat

Euroopan komissio

Tiivistelmä jäsenvaltioiden toiminnasta vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseksi

Työllisyys & sosiaaliasiat

Sosiaaliturva & yhteiskunnallinen integraatio

Euroopan komissio
Työllisyys-, työmarkkinasuhde-
ja sosiaaliasiain pääosasto
Yksikkö V/E.4

Käsikirjoitus saatu valmiiksi vuoden 1998 lokakuussa

Raportin on rahoittanut ja valmistellut Euroopan komission pääosasto V,

Työllisyys, työmarkkinasuhteet ja sosiaali-asiat,
Linja E, Sosiaaliturva ja yhteiskunnallinen integraatio,
Yksikkö 4, Vammaisten sopeutumista edistävä toiminta

Tämän julkaisun sisältö ei välttämättä edusta Euroopan komission mielipidettä

Tämä julkaisu ja asiaa koskevia lisätietoja on saatavissa Internetissä. Niihin voi tutustua Europa-palvelimen (<http://www.europa.eu.int>) kautta.

Sisällysluettelo

Esipuhe		sivu	5
Johdanto		"	7
Organisaatiojärjestelyt		"	9
<i>Järjestelmiä ja organisaatiokaavioita koskevat selitykset</i>			
Luku 1	BELGIA	"	11
Luku 2	TANSKA	"	17
Luku 3	SAKSA	"	23
Luku 4	KREIKKA	"	29
Luku 5	ESPANJA	"	35
Luku 6	RANSKA	"	41
Luku 7	IRLANTI	"	47
Luku 8	ITALIA	"	53
Luku 9	LUXEMBURG	"	59
Luku 10	ALANKOMAAT	"	65
Luku 11	ITÄVALTA	"	71
Luku 12	PORTUGALI	"	77
Luku 13	SUOMI	"	83
Luku 14	RUOTSI	"	89
Luku 15	YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA	"	95
Vammaisuutta käsittelevän korkean tason työryhmän jäsenluettelo		"	103
Kansallisten vammaisjärjestöjen luettelo		"	105

ESIPUHE

Vammaisuutta käsittelevän korkean tason työryhmän toiminta

Kaksi vuotta sitten Euroopan unioni muutti vammaispolitiikkaansa olennaisesti suuntaamalla sitä oikeuksiin perustuvaan lähestymistapaan. Komissio esitteli uuden strategiansa vuoden 1996 heinäkuussa antamassaan tiedonannossa *Vammaisten yhtäläiset mahdollisuudet*, joka sai poliittisen hyväksynnän ministerineuvoston vuoden 1996 joulukuussa antamassa päätöslauselmassa.

Aiemmin julkisen vammaispolitiikan tavoitteena oli sopeuttaa ihmiset elämään vammojensa kanssa, mutta nyt sopeuttamisen sijaan tärkeimpänä välineenä vammaisten ottamiseen mukaan valtavirtayhteiskuntaan on integrointi. Uusi lähestymistapa perustuu kaikkien jäsenvaltioiden yhteiseen sitoumukseen yhtäläisten mahdollisuuksien esteiden määrittämiseen ja poistamiseen ja sen mahdollistamiseen, että vammaiset voivat osallistua täysipainoisesti kaikkiin elämän osa-alueisiin.

Päätöslauselmaa käytetään nyt viitekehyksenä yhteisten tavoitteiden selvittämiseksi ja parhaiden käytäntöjen erittelemiseksi sekä tietojen ja kokemusten järjestelmälliseksi vaihtamiseksi jäsenvaltioiden välillä.

Uuden strategian hyväksymisen myötä perustettiin jäsenvaltioiden johtavien virkamiesten korkean tason työryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti ja seuraa koko unionin alueella tapahtuvaa kehitystä.

Korkean tason työryhmä kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin suuntaviivoihin, jotka esitettiin päätöslauselmassa, jonka jäsenvaltioiden hallitusten edustajat hyväksyivät ministerineuvoston kokouksessa 20. joulukuuta 1996:

- ◆ yhteiskuntaan osallistumisen mahdollistaminen vammaisille, myös vaikeasti vammaisille, ottamalla asianmukaisesti huomioon heidän perheidensä ja hoitajiensa tarpeet ja edut
- ◆ vammaisuuden näkökulman sisällyttäminen kaikkiin asianmukaisiin politiikan aloihin
- ◆ vammaisten täysimääräisen yhteiskuntaan osallistumisen mahdollistaminen poistamalla esteitä
- ◆ julkisen mielipiteen muokkaaminen myötämieliseksi vammaisille ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin perustuville strategioille.

Korkean tason työryhmällä on myös kokemusta siitä, kuinka vammaisten edustajia otetaan mukaan heitä koskevien toimintalinjojen ja toimien toteuttamiseen ja seurantaan.

Tiivistelmän tarkoitus

Jokaisella jäsenvaltiolla on luonnollisesti oma tapansa laatia ja muotoilla tiettyjä vammaisille tarkoitettuja ohjelmia ja palveluja. Sen vuoksi on ymmärrettävä kansallisen ja alueellisen (paikallisen) tason vammaispolitiikkojen tämänhetkistä institutionaalista erilaisuutta. Tällaisen ymmärryksen odotetaan sekä lujittavan tietojen, kokemuksen ja asiantuntemuksen vaihtoa että edistävän entistä läheisempää yhteistyötä aiempaa tehokkaampien strategioiden ja vammaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia edistävien toimintalinjojen laatimiseksi.

Kunkin kansallisen politiikan konteksti on sen vuoksi otettava huomioon, ennen kuin toimintalinjoja voidaan mielekkäästi vertailla. Tältä osin haasteena on kehittää yhteinen tapa käsitellä erilaisia konteksteja ja korostaa samalla sitä, että ohjelmien ja toimintalinjojen

merkittävistä eroista huolimatta kaikkiin vammaisuutta koskeviin järjestelmiin liittyy merkittäviä poliittisia kysymyksiä yhtäläisten mahdollisuuksien toteuttamisessa. Juuri se on tämän jäsenvaltioiden toiminnasta vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseksi laaditun tiivistelmän tarkoitus.

Tässä työssä käytettävän lähestymistavan perustana on malli yhtäläisistä mahdollisuuksista. Siinä korostetaan, että toimintarajoitusten vähentämiseksi ja itsenäisyyden lisäämiseksi vammaispolitiikkaan kuuluu muutakin kuin sosiaali- ja terveystalvet. Kattava yhtäläisten mahdollisuuksien politiikka käsittää sen vuoksi myös muun muassa helppokäyttöisyyttä, koulutusta, työllisyyttä ja sosiaaliturvaa koskevia asioita. Tiivistelmässä korostetaan sekä vammaisten oikeuksien suojelun ja edistämisen merkitystä että yhteiskunnan tietoisuutta vammaisia koskevista asioista. Lisäksi siinä kiinnitetään erityistä huomiota vammaisjärjestöjen yhteistyöhön vammaisiin liittyvien toimintalinjojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja seurannassa.

Tiivistelmän rakenne

Tässä tiivistelmässä jäsenvaltioiden toiminnasta vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseksi kukin jäsenvaltio esittelee erikseen.

Osa I – Organisaatiojärjestelyt

Osa II – Organisaatiokaavio

Osa III – Toimintasuunnitelmat

Osa IV – Yhteistyö – konsultointirakenteet.

Kutakin jäsenvaltiota koskevassa I osassa esitetään organisaatiojärjestelyt seuraavalla tavalla:

A. Koordinointi

B. Kansalaisoikeudet

C. Etuudet

D. Palvelut

E. Esteetön ympäristö.

Osassa II esitetään samat organisaatiojärjestelyt organisaatiokaavion muodossa. Jäljempänä on selitys käytetyistä luvuista. Organisaatiokaavion avulla käyttäjä saa kuvallisen esityksen edellä mainittujen viiden aihepiirin keskinäisistä yhteyksistä ja suhteista ja mahdollisista niihin vaikuttavista keskitetyistä ja/tai hajautetuista ulottuvuuksista.

Osassa III on tiivistelmä kunkin jäsenvaltion vammaispolitiikkoja koskevista toimintasuunnitelmista päätöslauselman II jakson kohtien mukaisesti.

Osassa IV keskitytään kunkin jäsenvaltion sisäisen vammaisjärjestöille tiedottamiseksi tai vammaisjärjestöjen kuulemiseksi laaditun yhteistyön luonteesta.

Organisaatiojärjestelyt-otsikon alla sivuilla 7–9 on selvitys kaavioissa ja organisaatiokaavioissa käytetyistä käsitteistä.

JOHDANTO

ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

Järjestelmiä ja organisaatiokaavioita koskevat selitykset

Keskeiset vammaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia käsittelevät osastot tai elimet voidaan jakaa tehtävän mukaan seuraaviin viiteen ryhmään:

A. *Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet*

Vammaisia koskeva politiikka vaikuttaa moniin aloihin, ja sen soveltaminen kuuluu useiden ministeriöiden vastuualueeseen. Tämän vuoksi useat jäsenvaltiot katsovat, että toiminnan koordinoimiseksi tarvitaan erityisiä elimiä tai komiteoita.

Jotkut niistä ovat valtiollisia elimiä, jotka koordinoivat eri ministeriöiden välisiä ohjelmia (A1)¹, ja jotkut kansalaisjärjestöjä, jotka tiedottavat hallituksille vammaisten tarpeista ja toiveista (A2).

B. *Kansalaisyhteisöihin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet*

Tähän ryhmään kuuluvat ministeriöt tai elimet, jotka huolehtivat ensisijaisesti vammaisten kansalaisyhteisöjen suojelusta ja suhteellisen uuden syrjinnänvastaisen lainsäädännön täytäntöönpanosta. Tyypillisellä kansalaisyhteisöillä edistävällä toiminnalla suojellaan vammaisia syrjinnältä työllisyysasioissa tai taataan oikeus maksuttomaan yhteiskunnan tarjoamaan koulutukseen. Lisäksi tämän ryhmän elimet suojelevat laitoshoidossa olevien ihmisten, myös fyysisesti ja henkisesti vammaisten, oikeuksia.

C. *Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet*

Tähän luokkaan kuuluvat elimet, joiden toiminnalla pyritään säilyttämään vammaisten tulotaso. Toiminta voi olla sosiaaliturvamääräysten mukaista (C1) tai kuulua sosiaalihuolto-ohjelmiin (C2)

D. *Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet*

Palvelut voidaan jakaa aloittain seuraavasti:

- *Koulutus* (D1): erityiskoulutusta ja koulutusmahdollisuuksia hallinnoivat elimet
- *Ammatillinen kuntoutus* (D2): elimet, jotka vastaavat koulutuksesta tai uudelleen koulutuksesta ja taloudellisesta tuesta kuntoutuksen aikana
- *Työllisyys* (D3): elimet, jotka vastaavat harjoittelupaikkojen järjestämisestä, taloudellisista kannustimista ja tuista, työympäristön kehittämisestä, kiintiöjärjestelmistä, suojatyöpaikoista ja työlainsäädännöstä

---

¹ A1, A2 jne. = käytetyt koodit

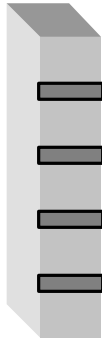
- *Terveys (D4)*: elimet, joiden toimenpiteillä pyritään ehkäisemään vammoja ja havaitsemaan ne varhaisessa vaiheessa, takaamaan mahdollisuudet hyödyntää julkisia terveydenhoitopalveluja sekä tarjoamaan kuntoutusta, proteeseja ja apuvälineitä
- *Sosiaalinen integraatio (D5)*: elimet, jotka vastaavat muun muassa avustajapalveluista, hoitajien virkistyslomista, keskeisistä vammaispalveluista, kodinhoitoavusta ja vapaa-ajan palveluita tarjoavista sosiaalialan laitoksista

E. *Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet*

Tähän ryhmään kuuluvat ministeriöt ja elimet, jotka vastaavat rakennusten helppopääsyyttä koskevista standardeista (E1), helppokäyttöisistä liikennejärjestelmistä (E2) ja asumisesta (E3).

Organisaatiokaavio:

Sivun asettelua sekä käytettyjä kuvioita ja symboleita koskevat selitykset

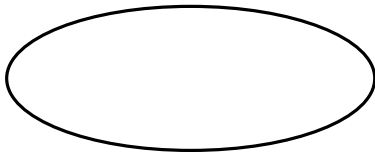

*Harmaat pylväät
sivun vasemmassa
laidassa:*

osoittavat viittä tärkeintä
politiikan alaa

*Harmaat pylväät sivun
oikeassa laidassa:*

osoittavat tasoa,
jolla päätökset tehdään tai
politiikka pannaan täytäntöön

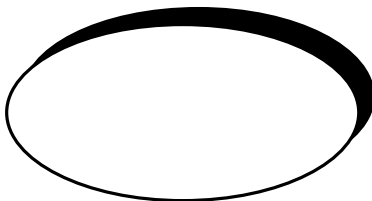
Aiheet

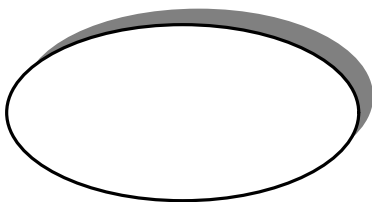
Ministeriöt

Valtiolliset elimet (muut kuin ministeriöt)

Hallituksen neuvoo-antavat elimet

Vammaisjärjestöt, jotka antavat hallitukselle
neuvoja

BELGIA

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Sosiaali-, kansanterveys- ja ympäristöministeriö
- Vammaisten korkean tason neuvosto
- Ministeriöiden väliset alueelliset yhtäläisiä mahdollisuuksia käsittelevät komiteat

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Oikeusministeriö
- Yhtäläisten mahdollisuuksien ja rasminvastaisen liikkeen keskus
- Alueet ja maakunnat (vammainen avustamisesta ja yhtäläisten mahdollisuuksien politiikasta vastaavat ministerit)

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Sosiaali-, kansanterveys- ja ympäristöministeriö

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Sosiaali-, kansanterveys- ja ympäristöministeriö

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Alueet

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Alueet

D3. Työllisyys

- Työministeri
- Alueet

D4. Terveys

- Sosiaali-, kansanterveys- ja ympäristöministeriö
- Alueet

D5. Sosiaalinen integrointi

- Alueet

D6. Tietotekniikka

- Tiedeministeri
- Alueet

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Maakunnat

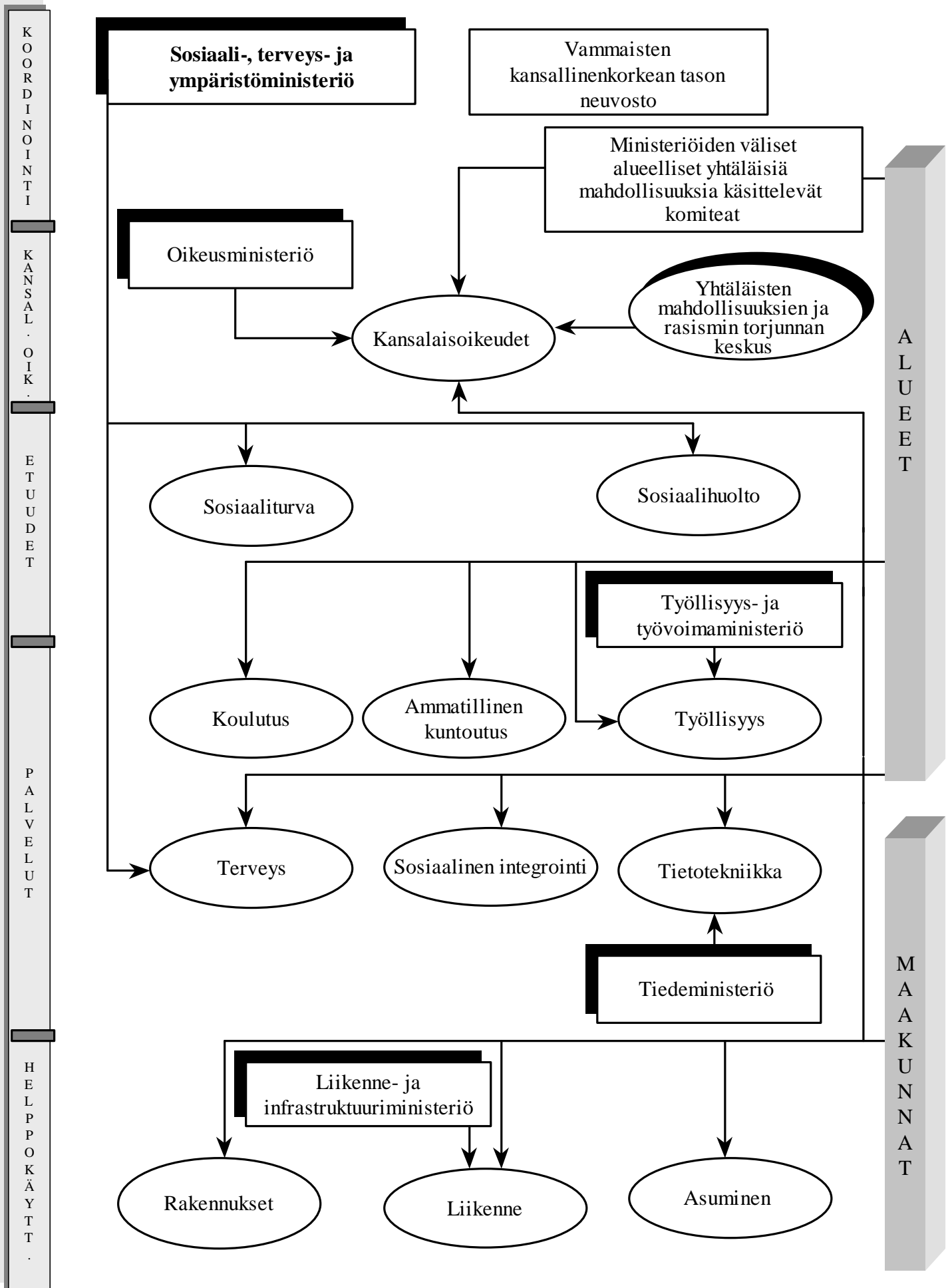
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Liikenne ja infrastruktuuriministeri
- Maakunnat

E3. Asuminen

- Maakunnat

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinaatio – yleissuunnitelma

Belgiassa alueet ja maakunnat vastaavat vammaispolitiikan yksilötason toimista. Ensi katsomalta ne ylittävät kielialueiden rajat.

Hallitus on kuitenkin vastuussa monista näkökohdista, erityisesti vammaisille myönnettävästä taloudellisesta avusta.

Valtionhallinnon tason koordinointi kuuluu sosiaali-, kansanterveys- ja ympäristöministeriössä toimivalle turvallisuudesta, sosiaalisesta kuntoutuksesta ja ympäristöstä vastaavalle valtiosihteerille.

Turvallisuudesta, sosiaalisesta kuntoutuksesta ja ympäristöstä vastaavan valtiosihteerin vuonna 1998 laatimassa kyseistä politiikkaa koskevassa asiakirjassa täsmennettiin, että valtion vammaispolitiikkaa ei pitäisi nähdä ainoastaan etuuksina, vaan paljon kattavamman järjestelmän osana. Valtion tasolla keskitytään näin ollen laadun parantamiseen, kuten hallinnollisten menettelyjen ja lääketieteellisten tutkimusten parantamiseen sekä jonotusaikojen lyhentämiseen.

Vammaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia koskeva politiikka perustuu Euroopan neuvoston suositukseen R92/6, joka koskee johdonmukaista vammaispolitiikkaa, ja Euroopan unionin vammaisten auttamista koskevan politiikan periaatteisiin.

Alueet ja maakunnat ovat myös toteuttaneet toimia koordinoinnin parantamiseksi. Esimerkiksi Vallonian alueella 6 päivänä huhtikuuta 1995 annetulla asetuksella säädettiin yhteistyöstä sosiaaliministeriön, valtiovarainministeriön, talousministeriön ja liikenneministeriön välillä tarkoituksena parantaa vammaisten sosiaalista integrointia.

Flaaminkielisellä alueella laadittiin yleistä politiikkaa koskeva suunnitelma vammaisten integroinnista ajalle 1997–2000. Tällaisella kattavalla politiikalla varmistetaan kaikkien niiden ministeriöiden osallistuminen, joita asia koskee.

Koulutus

Aloitteita on tehty sen helpottamiseksi, että vammaiset voisivat osallistua tavanomaiseen opetukseen. Esimerkiksi Brysselissä on aloitettu hanke uudelleenkoulutuksen tai lisäkoulutuksen järjestämiseksi vammaisille pienissä ja keskisuurissa yrityksissä vammaisten työmarkkinoille pääsy- tai paluumahdollisuuksien parantamiseksi.

Sosiaalinen integrointi ja työmarkkinoille integrointi

Yhteisöjen ohjelmissa keskitytään vammaisten sosiaaliseen integrointiin, työmarkkinoille pääsyyn tai paluuseen, elinolosuhteiden parantamiseen ja entistä suurempaan riippumattomuuteen poistamalla fyysisiä ja teknisiä esteitä. Myös henkilökohtaisia avustuksia on tarjolla.

Esteetön ympäristö

Julkisten rakennusten helppopääsyydestä säädetään 17 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa. Flaaminkielisellä alueella yhtäläisistä mahdollisuuksista vastaava ministeri on vastuussa koordinoitavista helppopääsyyden parantamiseksi. Flaaminkielisen alueen rahaston avulla vammaiset voivat saada korvauksia asunnonmuutostöihin.

Lisäksi on toteutettu toimia vammaisia koskevien kysymysten sisällyttämiseksi arkkitehtien koulutukseen.

Vallonian alueella sosiaaliasioista, kaupunki- ja aluesuunnittelusta sekä

sisäasioista vastaavat ministerit päättivät tutkia vaatimukset, jotka on otettava käyttöön julkisissa rakennuksissa ja niiden ympäristössä.

IV. YHTEISTYÖ – KONSULTOINTIRAKENTEET

Vammaisten kansallinen korkean tason neuvosto, joka on kansallisen tason neuvoa-antava elin, koostuu pääasiassa vammaisjärjestöjen edustajista. Myös puheenjohtaja on jonkin vammaisjärjestön jäsen.

Neuvoston päätehtävänä on antaa neuvoja sosiaaliasioista, kansanterveydestä ja ympäristöasioista vastaavalle ministerille joko tämän pyynnöstä tai omasta aloitteestaan vammaisten auttamiseksi toteutettavista toimenpiteistä. Neuvoston tehtävänä on tutkia kaikki kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvät yleisluonteiset ongelmat, jotka koskevat vammaisia.

Neuvoston lausunnot valmistelee usein työryhmä.

Vammaisten taloudellisesta avustuksesta vastaavan ministerin on kuultava kuninkaallista asetusneuvostoa vammaisten etuuksista 27 päivänä helmikuuta 1987 annetun lain täytäntöönpanossa.

Kullekin alueelle on perustettu neuvoa-antava elin, joka koostuu vammaisjärjestöjen edustajista. Ne antavat neuvoja alueiden hallituksille ja julkisille elimille, jotka ovat vastuussa vammaisten avustamiseksi aluetasolla toimeenpantavasta politiikasta.

Kyseiset julkiset elimet (tai yleistä etua edistävät yksiköt) on perustettu lailla, ja niiden tehtävänä on edistää vammaisten sosiaalista integraatiota.

Vammaisjärjestöt ovat edustettuina kyseisten julkisten elinten hallituksissa. Erityisaloja, kuten kuntoutusta ja sosiaalista integraatiota varten on perustettu neuvoa-antavat elimet.

Yksityisillä vapaaehtoisilla vammaisjärjestöillä on merkittävä tehtävä vammaispolitiikan täytäntöönpanossa Belgiassa.

TANSKA

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

Huomaa: Vastuualue-periaatteen mukaisesti kaikki ministeriöt ja viranomaiset ovat vastuussa vammaispolitiikan sisällyttämisestä alansa lainsäädäntöön tarvittaessa. Kaikki vammaispolitiikan alat kattavaa valtiollista elintä ei ole.

A1. Valtiolliset elimet

- Sosiaaliministeriö
- Opetusministeriö
- Kirkollisasiain ministeriö
- Työministeriö
- Terveysministeriö
- Kaupunki- ja asuntonministeriö
- Liikenneministeriö
- Kulttuuriministeriö
- Teollisuusministeriö
- Tutkimusministeriö

A2. Kansalaisjärjestöt

- Kansallinen vammaisneuvosto
- Vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien keskus
- Tanskan vammaisjärjestöjen neuvosto

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Oikeusministeriö

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Sosiaaliministeriö

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Sosiaaliministeriö
- Työministeriö
- Läänit
- Paikalliset viranomaiset

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Opetusministeriö

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Sosiaaliministeriö
- Työministeriö

D3. Työllisyys

- Työministeriö
- Sosiaaliministeriö
- Läänit
- Paikalliset viranomaiset

D4. Terveys

- Terveysministeriö
- Sosiaaliministeriö

D5. Sosiaalinen integrointi

- Sosiaaliministeriö
- Läänit
- Paikalliset viranomaiset

D6. Tietotekniikka

- Tutkimusministeriö

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Kaupunki- ja asuntoministeriö

E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

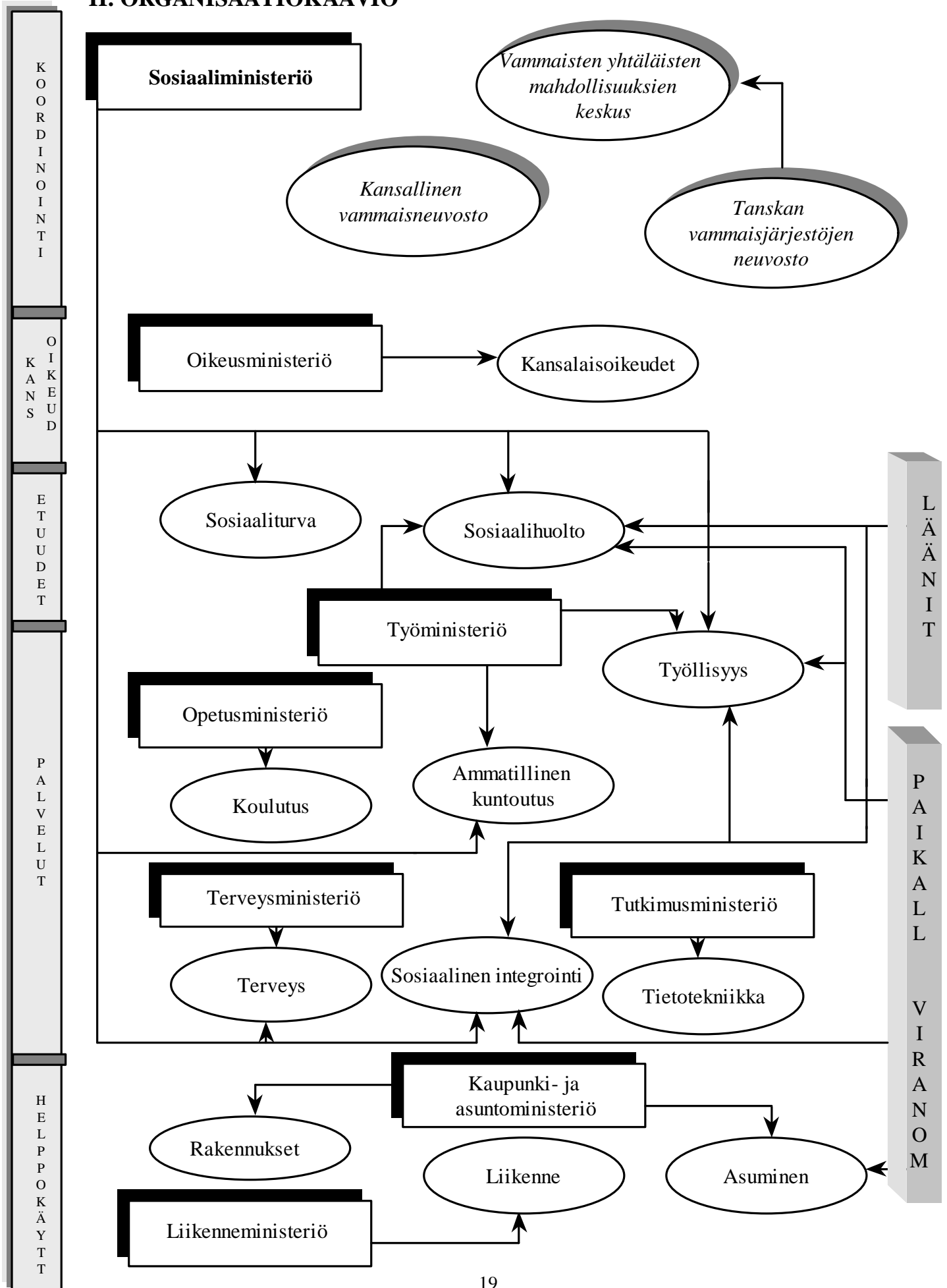
- Liikenneministeriö

E3. Asuminen

- Kaupunki- ja asuntoministeriö
- Paikalliset viranomaiset

Tanskan pääperiaatteena on integroida vammaiset yhteiskuntaan ja varmistaa heidän yhtäläinen kohtelunsa. Lainsäädäntöperiaatteen mukaisesti yleisellä lainsäädännöllä on suojeltava vammaisten tarpeita tavanomaisin keinoin. Kansallinen vammaisjärjestö ja Vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien keskus on perustettu tehokkaan julkisen palvelun ja yhtäläisen kohtelun varmistamiseksi vammaisille yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla.

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinointi - yleissuunnitelma

Kansallinen vammaisneuvosto perustettiin vuoden 1980 hallintouudistuksen yhteydessä, kun sosiaaliavustus ja sosiaalipalvelut hajautettiin keskushallinnolta lääneille ja paikallisille viranomaisille. Neuvoston kokoonpanossa näkyy periaate käyttäjien vaikutuksesta keskuspolitiikan suunnitteluun ja lainsäädäntöön. Vammaispolitiikka ei ole ainoastaan sosiaalipalveluihin liittyvä asia, vaan osa kansallista poliittista päätöksentekoa. Vammaisten ongelmat olisikin ratkaistava niillä aloilla, joita ne koskevat. Sen vuoksi olisi huomattava, että hallituksen ministerit vastaavat tältä osin ainoastaan lainsäädännön kehittämisestä ja täytäntöönpanosta; paikalliset viranomaiset hoitavat varsinaisen taloudellisen tuen myöntämisen ja palvelujen tarjoamisen vammaisille.

Yhdistyneiden kansakuntien vammaisten henkilöiden mahdollisuuksien yhdenvertaistamista koskevien yleisohjeiden täytäntöönpanoa pidetään ehdottomasti ensisijaisena neuvoston suunnitelmassa toimiaan.

Vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien keskuksen perustaminen osoittaa halua keskittyä politiikan täytäntöönpanoon käytännössä. Keskus toimii monialaisesti ylittämällä hallinnolliset ja ministeriöiden rajat. Sillä on kaksi päätavoitetta:

- kerätä, edistää ja jakaa kansallisella ja kansainvälisellä tasolla tarvittavia tietoja ja asiantuntemusta vammaisten olosuhteisiin vaikuttavissa asioissa sekä erityyppisten vammojen vaikutuksista ja
- kerätä tietoja vammaisten syrjimistapauksista.

Keskus julkaisee vuosikertomuksen, joka on lausunnon perustana, jonka sosiaaliministeri antaa hallituksen puolesta Tanskan parlamentille.

Koulutus

Työministeriö on valmistellut toimintasuunnitelman helpottamaan vammaisten pääsyä aikuiskoulutuskeskuksiin ja varmistamaan vammaisten osallistumisen työllisyyskoulutukseen.

Sosiaalinen integrointi

Kulttuuriministeriö on julkaissut kertomuksen vammaisten osallistumismahdollisuuksista kulttuuritoimintaan. Se sisältää toimintasuunnitelman, jossa on useita suosituksia. Suunnitelman eräs osa-alue on varmistaa, että rakennuksiin, joissa harjoitetaan kulttuuritoimintaa, on helppo kulkea. Suunnitelmassa on myös tiedottamista koskevia aloitteita vammaisten kulttuuritoimintaan osallistumisen helpottamiseksi.

Tietotekniikka

Tutkimusministeriö on perustanut työryhmän sen varmistamiseksi, että vammaisten tarpeet otetaan huomioon tietotekniikkaa kehittävien aloitteiden muotoilemisessa.

Helppokäyttöisyys

Kaupunki- ja asuntonministeriön alainen yhteinen ministerikomitea on laatinut suunnitelman fyysisestä helppokäyttöisyydestä. Suunnitelma sisältää 45 aloitetta, joilla edistetään vammaisten liikkumismahdollisuuksien parantamista.

IV. YHTEISTYÖ - KONSULTOINTIRAKENTEET

Kansallinen vammaisneuvosto

Kansallinen vammaisneuvosto koostuu vammaisjärjestöjen ja läänien edustajista sekä terveystalvveluista, sosiaalihuoltopalveluista, koulutuksesta ja kulttuurista vastaavien paikallisten ja valtion viranomaisten edustajista. Edustajia on sama määrä kustakin elimestä. Lisäksi useat asunto-, liikenne-, televiestintä- ja työllisyysalan asiantuntijat ovat yhteydessä neuvostoon.

Neuvoston tehtävänä on sekä seurata että arvioida yhteiskunnassa vallitsevia olosuhteita, jotka vaikuttavat vammaisten elämään. Tämän vuoksi neuvosto voi viedä eteenpäin ehdotuksia ja käynnistää muutokset aloilla, jotka vaikuttavat vammaisten elinoloihin.

Kaikki hallintoviranomaiset voivat kuulla kansallista vammaisneuvostoa. Nykyään on yleisenä käytäntönä se, että ministeriöt pyytävät neuvostolta neuvoja vammaisuuteen liittyvistä asioista.

Vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien keskus

Vuoden 1993 keväällä Tanskan parlamentti hyväksyi päätöslauselman, jossa suositellaan, että kaikki viranomaiset ja yksityisyrietykset noudattavat vammaisten ja muiden kuin vammaisten kansalaisten yhtäläisen kohtelun periaatetta. Samaan aikaan parlamentti päätti perustaa vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien keskuksen. Parlamentin päätöslauselmassa esitettiin poliittinen näkökanta siitä, että vammaisia varten laaditun erityislainsäädännön käyttöönoton asemesta heidän tilannettaan koskevaa tietoutta olisi parannettava lisäämällä tiedotusta ja toimimalla yhteistyössä viranomaisten ja vammaisjärjestöjen kanssa.

Tanskan vammaisjärjestöjen neuvosto

Tanskan vammaisjärjestöjen neuvosto on 28 kansallisen vammaisjärjestön muodostama yhdistys ja Tanskan ainoa vammaisalan kattojärjestö. Neuvoston päätavoitteena on suojella jäsenjärjestöjensä yhteisiä etuja. Sen tehtäviin kuuluvat tavanomaisesti neuvottelut maan hallituksen kanssa kaikille vammaisryhmille tärkeistä yleisistä asioista, kuten koulutuksesta, työmarkkinoista, etuuksista ja vakuutuksista. Yleensä neuvostoa kuullaan tai sitä pyydetään nimeämään sopivia henkilöitä edustamaan vammaisia hallituksen tai paikallisten viranomaisten toivomuksesta.

Tanskan vammaisjärjestöjen neuvosto nimeää seitsemän jäsentä kansalliseen vammaisneuvostoon, joka on Tanskan hallituksen perustama elin. Lisäksi se nimeää jäsenet useisiin muihin kansallisiin ja paikallisiin julkisiin komiteoihin ja komissioihin.

Organisaatio: neuvostolla on alueosasto Tanskan kaikissa 15 läänissä. Jokainen jäsenjärjestö lähettää yhden jäsenen jokaiseen alueosastoon ja kaksi jäsentä neuvoston kansalliseen hallitukseen. Neuvoston kansallinen hallitus valitsee puheenjohtajan ja johtokunnan.

SAKSA

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriö
- Osavaltioiden vastaavat ministeriöt
- Liittovaltion ja osavaltion vammaisasiamiehet

A2. Kansalaisjärjestöt

- Vammaisten kuntoutuksen neuvoa-antava komitea
- Osavaltioiden vastaavat komiteat

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Liittovaltion oikeusministeriö (yleiset asiat)
- Liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriö (erityisesti vammaisia koskevat asiat)
- Liittovaltion ja osavaltioiden vammaisasiamiehet

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Sairausvakuutuslaitos, tapaturmavakuutuslaitos, eläkevakuutuslaitos
- Liittovaltion työvoimatoimisto, pitkäaikaishoidon vakuutuslaitos

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Paikalliset ja alueiden yhteiset sosiaalihuoltolaitokset
- Nuorison hyvinvoinnista vastaava laitos

C3. Etuudet, joista mikään sosiaaliturva- tai sosiaaliavustusjärjestelmä ei vastaa

- Sosiaalikorvauksista vastaavat laitokset (etenkin sotainvalideille sekä väkivallan ja rokotuksen uhreille)

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Liittovaltion opetus-, tiede, tutkimus- ja teknologiaministeriö Osavaltioiden vastaavat ministeriöt

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriö
- Osavaltioiden vastaavat ministeriöt
- Liittovaltion työvoimatoimisto
- Muut ammatillisesta kuntoutuksesta vastaavat laitokset

D3. Työllisyys

- Liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriö
- Liittovaltion terveysministeriö (sosiaalihuolto ja suojatyöpaikat)
- Osavaltioiden vastaavat ministeriöt

D4. Terveys

- Liittovaltion terveysministeriö
- Liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriö
- Osavaltioiden vastaavat ministeriöt

D5. Sosiaalinen integraatio

- Liittovaltion terveysministeriö (sosiaalihuolto)
- Liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriö
- Osavaltioiden vastaavat ministeriöt

D6. Tietotekniikka

- Liittovaltion opetus-, tiede-, tutkimus- ja teknologiaministeriö
- Liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriö
- Osavaltioiden vastaavat ministeriöt

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Liittovaltion aluesuunnittelu-, asunto- ja kaupunkisuunnitteluministeriö
- Osavaltioiden vastaavat ministeriöt

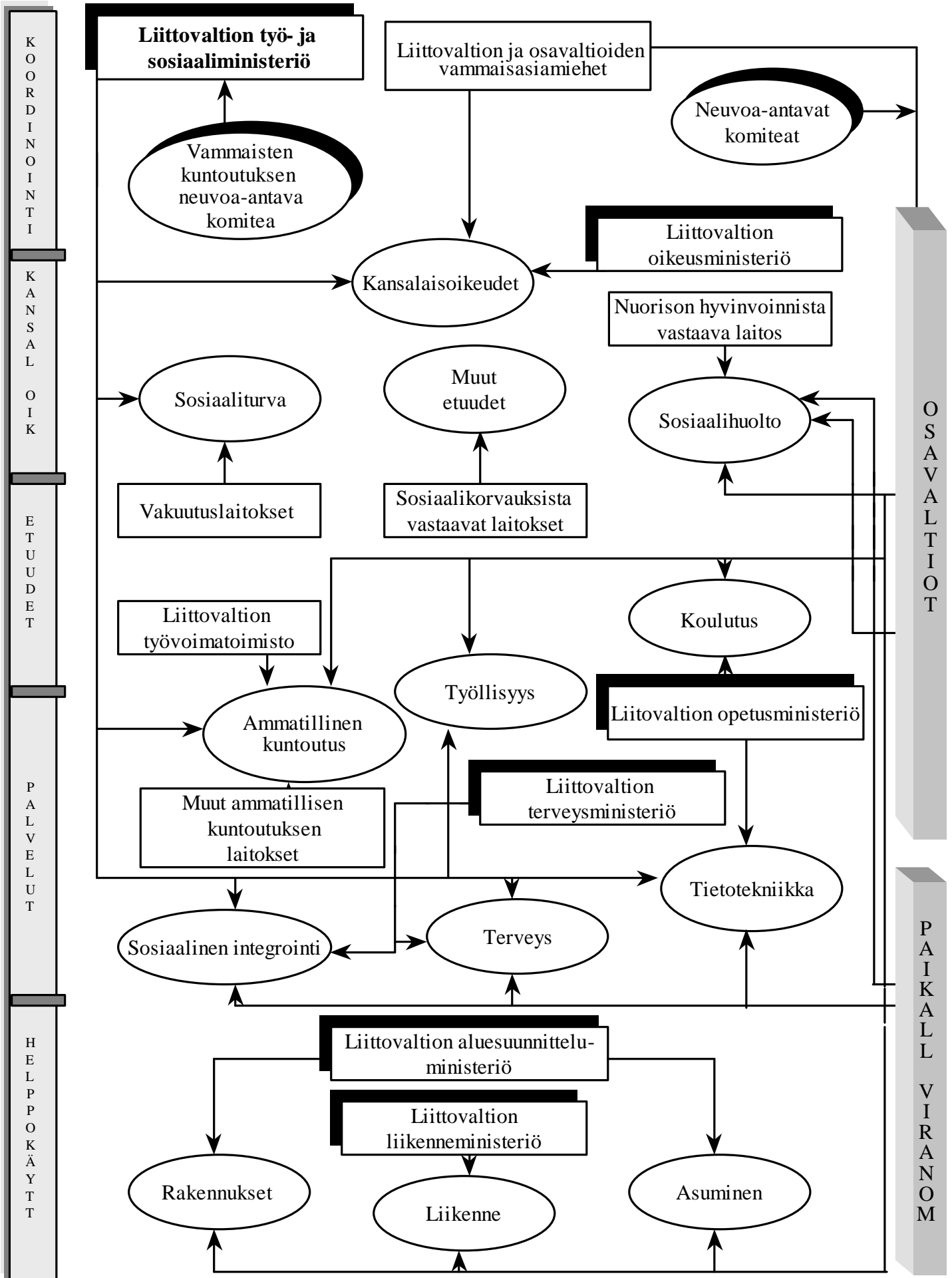
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Liittovaltion liikenneministeriö
- Osavaltioiden vastaavat ministeriöt

E3. Asuminen

- Liittovaltion aluesuunnittelu-, asunto- ja kaupunkisuunnitteluministeriö
- Osavaltioiden vastaavat ministeriöt

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinointi – yleissuunnitelma

Liittovaltion perustuslaissa taataan jokaiselle henkilölle vamman syystä, laadusta tai laajuudesta riippumatta ihmisarvon kunnioittaminen, oikeus vapauteen ja fyysiseen loukkaamattomuuteen, henkilökohtaisen kehityksen vapaus, yhteiskunnallisen aseman periaate ja yhtäläinen kohtelu julkisen vallan edessä.

Koordinoinnilla on varmistettava se, että suunnittelu ja rahoitus vastaavat kysyntää ja ovat vammaisten tarpeiden mukaisia. Koordinoinnin pääasialliset välineet ovat pr-työ, tiettyjen komiteoiden työ ja yhteistyö useiden instituutioiden kanssa, jolloin huomiota kiinnitetään erityisesti vammaisille tarkoitettujen suunnitelmien laatimiseen ja kehittämiseen edelleen sekä heidän ottamiseensa mukaan alueelliseen yhteiskuntasuunnitteluun. Tällaiset suunnitelmat, jotka liittyvät vammaisten tarpeisiin, antavat myös mahdollisuuden arvioida yhdessä vammaisjärjestöjen kanssa, onko alueella riittävästi kuntoutuksen ja integraation erikoispalveluja ja laitoksia, joissa on pätevää henkilökuntaa, vai tarvitaanko lisätoimia.

Jotta lainsäädännön ja politiikan kehityksestä saataisiin jonkinlainen käsitys, Saksan parlamentti (alahuone) pyysi vuonna 1982 liittohallitusta esittämään parlamentin kutakin istuntokautta kohden raportin, jossa esitetään vammaisten tilanne ja kuntoutuksen edistyminen. Sarjan neljännessä raportissa, joka esiteltiin vuoden 1997 joulukuussa, noudatetaan Saksan parlamentin toiveita ja sen tavoitteena on antaa kattavia ja kontekstin mukaisia selvityksiä ja esityksiä.

Kansalaisoikeudet

Perustuslain 3 artiklan 1 kohdassa olevaa yleistä yhtäläistä kohtelua koskevaa vaatimusta, jossa taataan, että kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä, täydennettiin vuoden 1994 marraskuussa erityismääräyksellä, joka kattaa vammaiset, kun taas 3 artiklan 3 kohtaan lisättiin lause siitä, ettei ketään syrjitä vamman vuoksi. Vaikka ennen kyseistä päivämäärää perustuslaki suojelikin vammaisia valtion toimilta, jotka saattaisivat heidät epäsuotuisaan asemaan, perustuslain laajentaminen vahvisti vammaisten asemaa, koska se sisälsi määräyksen, että valtiolla on velvollisuus toimia sen varmistamiseksi, että vammaiset voivat osallistua yhteiskuntaan yhtäläisin mahdollisuuksin.

Ammatillinen uudelleenintegrointi

Jokaisella, jolla on fyysinen tai psyykinen vamma, tai joka on vaarassa vammautua, on sosiaalinen oikeus vamman syystä riippumatta vaatia avustusta, jota tarvitaan:

- vamman ehkäisemiseen, poistamiseen tai parantamiseen sekä sen pahenemisen estämiseen tai
- seurauksien lieventämiseen ja sellaisen paikan tarjoamiseen yhteiskunnassa, erityisesti työelämässä, joka sopii vammaisen mieltymyksiin ja kykyihin.

Tätä sosiaalista oikeutta ei pidetä ainoastaan oikeudellisena periaatteena sosiaalilainsäädännön laatimisessa ja soveltamisessa, vaan myös Saksan kuntoutus- ja vammaispolitiikan ohjaavana periaatteena. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi liittovaltio on luonut kattavan, eriytyneen mutta käsitteellisesti johdonmukaisen sosiaalietuusjärjestelmän, joka kattaa erityisesti myös vammaiset. Etuuksien koordinointia ja sen varmistamista, että koko toiminta sujuu joustavasti, pidetään Saksassa keskeisinä kysymyksinä, joihin on puututtava, jotta varmistetaan tehokas kuntoutus kohtuulliseen hintaan.

Sosiaalinen integrointi – esteetön ympäristö

- Vammaisten mahdollisimman kattavan ja tehokkaan sosiaalisen integroinnin saavuttamiseksi on tarpeen laajentaa aiemmin mainittujen etuuksien ja muun tarjottavan avustuksen soveltamisalaa seuraavasti:
- ensisijaisesti kiinnitetään huomiota vammaisen henkilökohtaisiin taitoihin,
- fyysiset olosuhteet suunnitellaan siten, että otetaan huomioon vammaisten kohtaamat ongelmat ja ongelmat, joiden kanssa heidän on tultava toimeen (esimerkiksi liikenne tai viestintä muiden ihmisten kanssa),
- vammaiset ja yhteiskunta saadaan riittävän halukkaiksi tekemään kaikkensa integroinnin saavuttamiseksi sekä
- luodaan integroinnille myönteinen ilmapiiri koko yhteiskunnassa.

IV. YHTEISTYÖ – KONSULTOINTIRAKENTEET

Edellä mainittujen toimivaltaisten elinten kohdennetun ja yhdenmukaistettuihin lain määräyksiin perustuvan yhteistyön avulla jäsennellyllä järjestelmällä voidaan luoda ja turvata vammaisten ja niiden, joita vammaisuus uhkaa, tehokas integrointi.

Vammaisten kuntoutuksen neuvoa-antavat komiteat

Valtavirtaistamisperiaatteen mukaisesti vammaisia koskevat toimenpiteet kuuluvat asianmukaisten toimivaltaisten viranomaisten vastuualueeseen. Jos nämä viranomaiset ovat julkisen sektorin elimiä, toimivalta vaihtelee riippuen siitä, ovatko kyseessä liittovaltion, osavaltion vai paikallistason viranomaiset. Liittovaltion tasolla liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriölle on annettu vastuu koordinoinnista. Tämä koskee myös osavaltioita. Ministeriön työtä tukee vammaisten kuntoutuskomitea, ja liittovaltion muut ministeriöt osallistuvat työhön tarvittaessa.

Neuvoa-antava komitea koostuu työntekijöiden, työnantajien, vammaisjärjestöjen, osavaltioiden, paikallisten itsehallintoelinten, suurimpien sosiaalihuoltolaitosten, liittovaltion työvoimaviraston, lakisääteisen eläkevakuutusjärjestelmän, sosiaalihuollon, vapaaehtoisten hyväntekeväisyysjärjestöjen ja ammatillisesta kuntoutuksesta vastaavien laitosten edustajista. Komitea kokoontuu tarvittaessa, mutta joka tapauksessa kuitenkin useita kertoja vuodessa.

Myös alueellisella tasolla on tarpeen koordinoida mahdollinen saatavilla oleva apu erityisesti, jotta saadaan yleiskuva tarjottavasta avusta, sen koordinoinnista ja helposta tunnistettavuudesta. Monien paikallisten viranomaisten osalta tämä vastuu lankeaa vammaisasioiden koordinaattorille ja muiden osalta koordinointi varmistetaan osana vallitsevaa hallinto- ja yhteistyörakennetta tai riippumattomien instituutioiden tekemien aloitteiden perusteella. Nämä koordinoitikeskukset toimivat yhteispisteinä yhdistyksille ja ne ylläpitävät yhteyksiä kuntoutuslaitoksiin, jotka ovat vammaisten toiminnan keskeisiä tahoja.

KREIKKA

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Terveys- ja sosiaalihuoltoministeriö

A2. Kansalaisjärjestöt

- Kansallinen vammaisliitto
- Kreikan vammaisten lasten vanhempien ja hoitajien järjestöjen keskusliitto

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Terveys- ja sosiaalihuoltoministeriö yhteistyössä muiden elinten kanssa

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Työ- ja sosiaaliturvaministeriö

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Terveys- ja sosiaalihuoltoministeriö

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Opetuksesta ja uskonnollisista asioista vastaava ministeriö

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Terveys- ja sosiaalihuoltoministeriö
- Opetuksesta ja uskonnollisista asioista vastaava ministeriö
- Työministeriö (Työikäisen väestön työllisyysjärjestö)

D3. Työllisyys

- Työministeriö (Työikäisen väestön työllisyysjärjestö)
- Terveys- ja sosiaalihuoltoministeriö
- Kolmikantainen komitea

D4. Terveys

- Terveys- ja sosiaalihuoltoministeriö

D5. Sosiaalinen integraatio

- Terveys- ja sosiaalihuoltoministeriö

D6. Tietotekniikka

- Terveys- ja sosiaali- ja terveysministeriö

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Ympäristöstä, kaavoituksesta ja yleisistä töistä vastaava ministeriö
- Sisäasioista, julkishallinnosta ja hajauttamisesta vastaava ministeriö
- Kulttuuriministeriö

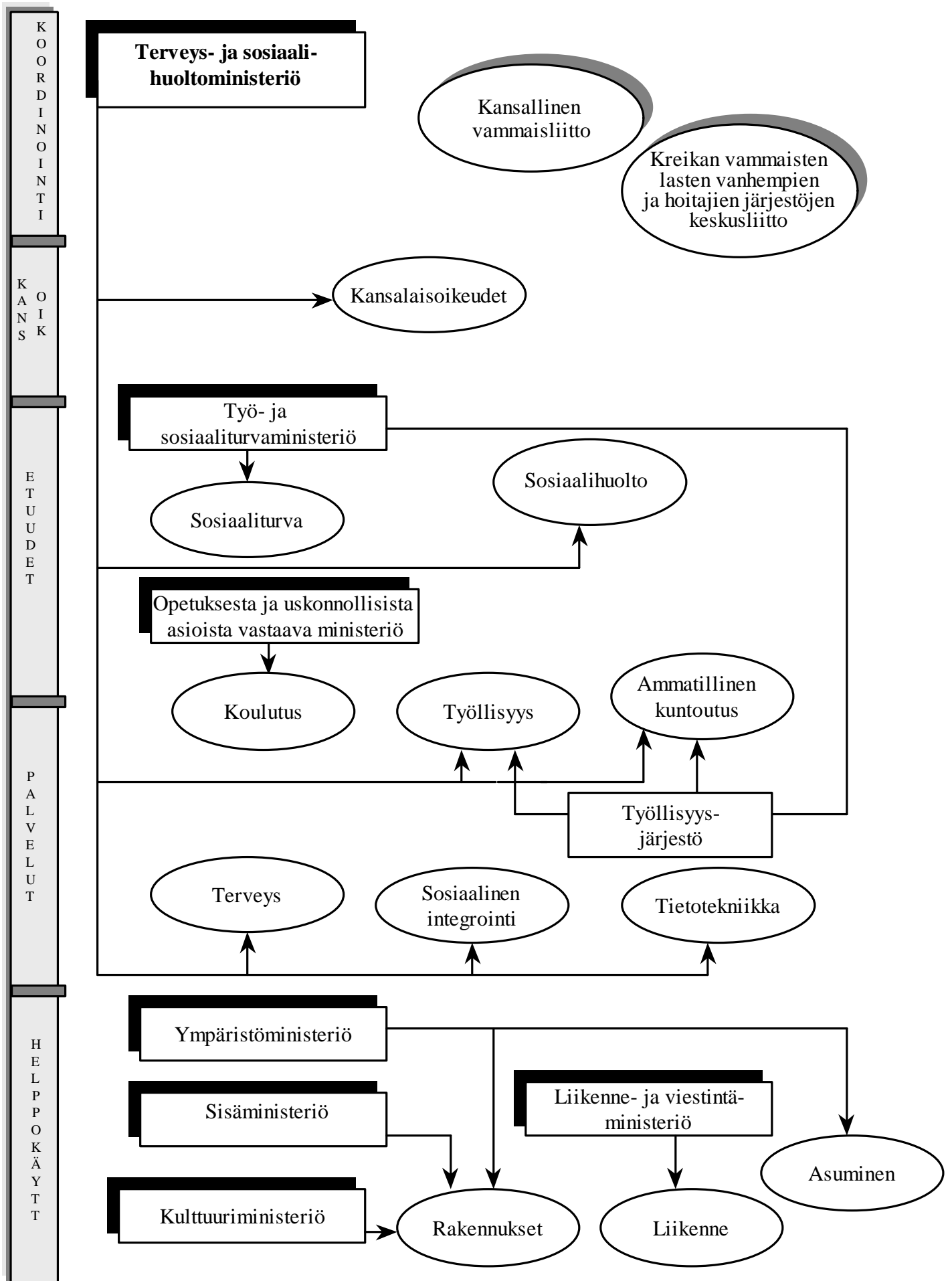
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Liikenne- ja viestintäministeriö

E3. Asuminen

- Ympäristöstä, kaavoituksesta ja yleisistä töistä vastaava ministeriö

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinointi – yleissuunnitelma

Kreikan parlamentti on ratifioinut Yhdistyneiden kansakuntien maailman toimintaohjelmaa (World Action Programme) koskevat säännöt (asetus nro 2430/1966). Komitea, jossa on useita osapuolia, on tarjoutunut valmistelemaan kansallista toimintasuunnitelmaa. Komitean puheenjohtajana toimii sosiaalihuollosta vastaava valtiosihteeri. Lisäksi ministeriöiden välistä komiteaa, joka koostuu useiden ministeriöiden valtiosiihteereistä ja jota johtaa sosiaalihuollosta vastaava valtiosihteeri, on pyydetty valmistelemaan ja toteuttamaan yleisen vammaispolitiikan suuntaviivat.

Sosiaaliturva ja sosiaalihuolto

Lokakuun 20 päivänä 1998 annettiin asetus nro 2646 nykyaikaisen yhteiskunnan, tietokoneistumisen ja etuuksien mukauttamisen tarpeita paremmin vastaavan kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän perustamisesta.

Koulutus

Opetusministeriö alkaa lähiaikoina käsitellä lakiehdotusta, jonka tarkoituksena on erityiskoulutuksen organisoinnin parantaminen entistä paremman yleissivistävän, teknisen ja ammatillisen koulutuksen tarjoamiseksi vammaisille oppilaille.

Opetusministeriö panee parhaillaan täytäntöön opettajankoulutussuunnitelmaa vammaisten oppilaiden integroimiseksi entistä paremmin.

Työllisyys

Kiintiöjärjestelmän soveltamisesta aiempaa tehokkaammin vammaisten ja muiden epäsuotuisassa asemassa olevien sosiaaliryhmien työllistämiseen julkisella ja yksityisellä sektorilla annettiin 29 päivänä syyskuuta 1998 asetus nro 2648.

Työllisyysjärjestön uusi ohjelma julkaistiin. Se sisältää toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on lisätä vammaisille tarkoitettujen työpaikkojen määrää (aiempaa suuremmat määrärahat työnantajille ja nuorille vammaisille yrittäjille).

Sosiaalinen integrointi

Viimeaikaisiin toimenpiteisiin kuuluvat:

- presidentin asetus nro 210/10, annettu 10 päivänä heinäkuuta 1998 invalidikortin käyttöön ottamisesta, mikä yksinkertaistaa eri etuuksien saamisen menettelyjä
- asetus, jossa säädetään itsenäisyyden varmistavien rakenteiden perustamista ja toimintaa koskevat perusteet
- kotihoitoverkoston perustaminen.

Terveys- ja sosiaalihuoltoministeriö valmisteli yhteisön toisen tukikehyksen yhteydessä lakiehdotuksen 23:n vammaisten tukikeskuksen ja autististen henkilöiden erityistukikeskusten perustamisesta.

Helppokäyttöisyys

Perustetaan ministeriöiden välisiä komiteoita, jotka vastaavat palvelujen ja julkisten rakennusten, liikenteen ja viestinnän helppokäyttöisyydestä.

IV. YHTEISTYÖ - KONSULTOINTIRAKENTEET

Vammaisliitto

Vammaisliitto on hallituksen neuvottelukumppani vammaisia koskevissa asioissa.

Liitto antaa vammaisten kansalaisoikeuksia ja sosiaalisia oikeuksia käsittelevän vuosiraporttinsa alahuoneen puhemiehelle 3. joulukuuta. Lisäksi

- terveys- ja sosiaalihuoltoministeriö ottaa huomioon liiton lausunnon vammaisjärjestöjen tukemiseen liittyvistä olosuhteista ja menettelyistä;
- kiintiöjärjestelmää sovellettaessa läänitasolla vammaisten harjoittelupaikkojen järjestämistä valvoo kolmikantainen komitea, jossa vammaisliitto on edustettuna. Kansallisella tasolla voidaan vedota erityiskomiteaan.

Muut organisaatiot

Vammaisjärjestöjen edustaja osallistuu useimpien niiden sosiaalihuoltovirastojen hallintoelimiin, jotka tarjoavat palveluja vammaisille.

ESPANJA

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Vammaisten suojelun ja hoidon kuninkaallinen yhdistys
- Työ- ja sosiaaliministeriö. Siirtolais- ja sosiaalipalveluinstituutti (IMSERSO)

A2. Kansalaisjärjestöt

- Espanjan vammaisten edustajaneuvosto

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Oikeusministeriö
- Työ- ja sosiaaliministeriö

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Työ- ja sosiaaliministeriö. Sosiaaliturvasta vastaava valtiosihteeri

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Työ- ja sosiaaliministeriö. Sosiaaliasioista vastaava valtiosihteeri
- Autonomiset yhteisöt

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Autonomiset yhteisöt

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Työ- ja sosiaaliministeriö

D3. Työllisyys

- Työ- ja sosiaaliministeriö
- Autonomiset yhteisöt

D4. Terveys

- Terveys- ja kuluttaja-asiaministeriö
- Työ- ja sosiaaliministeriö
- Autonomiset yhteisöt

D5. Sosiaalinen integraatio

- Työ- ja sosiaaliministeriö. Sosiaaliministeri
- Paikalliset viranomaiset

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Yleisistä töistä ja kaupunkisuunnittelusta vastaava ministeriö
- Paikalliset viranomaiset
- IMSERSO. Vammaisten itsenäisen toiminnan ja teknisen avun kansallinen keskus

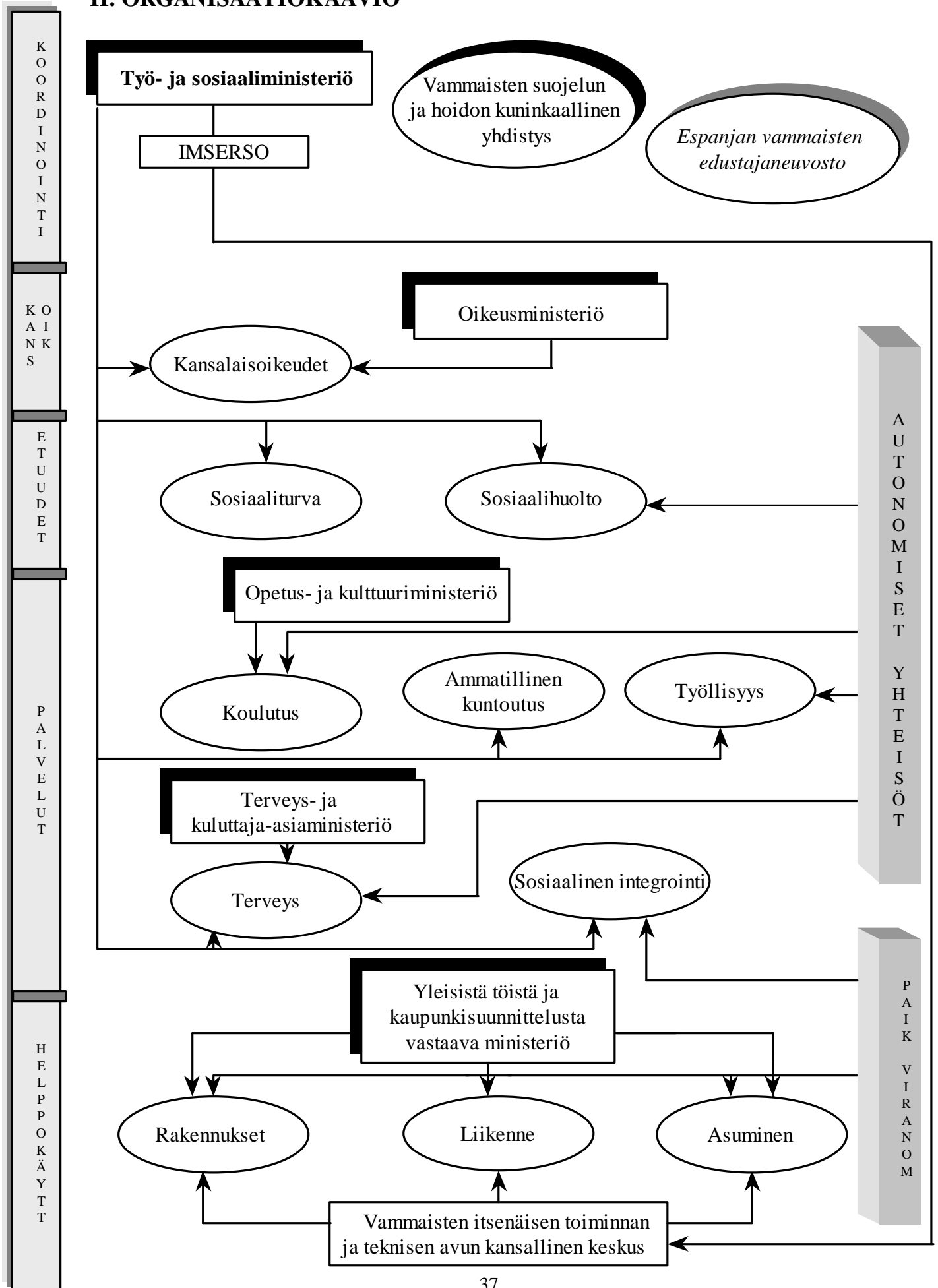
E2. Helppokäyttöiset liikennevälineet

- Yleisistä töistä ja kaupunkisuunnittelusta vastaava ministeriö – paikallishallinto
- Paikalliset viranomaiset
- IMSERSO. Vammaisten itsenäisen toiminnan ja teknisen avun kansallinen keskus

E3. Asuminen

- Yleisistä töistä ja kaupunkisuunnittelusta vastaava ministeriö
- Paikalliset viranomaiset
- IMSERSO. Vammaisten itsenäisen toiminnan ja teknisen avun kansallinen keskus

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinointi – yleissuunnitelma

Vuonna 1996 hyväksyttiin vammaisia koskeva toimintasuunnitelma vammaisten sosiaalisesta integroinnista 7 päivänä huhtikuuta 1996 annetun asetuksen 13/82 periaatteiden lujittamiseksi ja kehittämiseksi. Toimintasuunnitelman tarkoituksena on varmistaa, että vammaiset voivat päästä tavalliseen työhön, ja jos se kuitenkin on mahdotonta, että he voivat työskennellä joko erityisessä työllistämiskeskuksessa tai työkeskuksessa.

Toimintasuunnitelma (joka kattaa ajanjakson 1997–2002) perustuu kolmiosaiseen lähestymistapaan: kaikkien kongressissa edustettuina olevien ryhmien poliittiseen kompromissiin, kaikkien toimivaltaisten viranomaisten aktiiviseen osallistumiseen ja vammaisjärjestöjen vastuulliseen osallistumiseen. Sitä pidetään kattavana suunnitelmana, koska se käsittää kaikki toimivaltaiset viranomaiset ja vammaisjärjestöt.

Yhtäläisiä mahdollisuuksia, integrointia ja osallistumista koskevat periaatteet sisältyvät kaikkiin toimintasuunnitelmassa oleviin toimiin ja toimenpiteisiin. Toimintasuunnitelma on jaettu viiteen alakohertaiseen suunnitelmaan, jotka ovat:

1. terveyden edistäminen ja epäkohtien ehkäisy
2. terveydenhuolto ja täydellinen kuntoutus
3. koulutuksellinen integrointi ja erityiskoulutus
4. taloudellinen osallistuminen ja integrointi
5. yhteisöön integrointi ja itsenäinen elämäntapa.

Työllisyys

Vuoden 1997 tammikuussa perustettiin työ- ja sosiaaliministeriön sekä Espanjan vammaisneuvoston yhteinen edustajakomitea sellaisen suunnitelman kehittämiseksi, jossa esitettäisiin joukko toimenpiteitä vammaisten työllisyyden edistämiseksi.

Yhteisen komitean työ – ”Sopimus työ- ja sosiaaliministeriön ja Espanjan vammaisten edustajien neuvoston välillä kiireellisten toimenpiteiden toteuttamisesta vammaisten työllisyyden edistämiseksi” – saatiin päätökseen ja allekirjoitettiin vuoden 1997 lokakuussa. Tämä sopimus käsittää joukon toimenpiteitä, jotka on jaettu neljään pääjaksoon. Niihin sisältyvät seuraavat peruslähestymistavat ja -periaatteet:

- a. laitosten osallistuminen
- b. välityspalvelut
- c. ammatillinen koulutus
- d. työhönotto ja ammatillinen integrointi.

Helppokäyttöisyys

Helppokäyttöisyyden osalta tehdään aloitteita vammaisten hyväksi arkkitehtonisessa suunnittelussa, liikenteessä ja audiovisuaalisessa viestinnässä. Yhteistyösopimuksia on tehty valtiollisten elinten, julkisten yritysten ja vammaisjärjestöjen välillä. Lisäksi on tehty sopimus Espanjan kaupunki- ja provinssiliiton, Espanjan näkövammaisten kansallisen järjestön ja yritysten, kuten Espanjan valtion rautateiden kanssa.

Telefónica ja Transmediterránea ovat tarjonneet palvelujaan lisätäkseen niiden kaupunginvaltuustojen määrää, joilla on integroidut helppokäyttöisyyttä koskevat suunnitelmat raide- ja meriliikenteen mukauttamiseksi, mukautettujen bussien ja taksien ostamiseksi sekä kuulovammaisten tekstipuhelimien käyttöönottamiseksi.

Myös Radio Televisión Española (valtion omistama radio- ja televisioyhtiö) on päättänyt mukauttaa ohjelmiaan kuulolaitetta käyttäville ihmisille yhä enemmän.

IV. YHTEISTYÖ – KONSULTOINTIRAKENTEET

Vammaisten toimintasuunnitelma laadittiin eri ministeriöiden, autonomisten yhteisöjen, Espanjan kunta- ja maakuntaliiton, suurten vammaisjärjestöjen, ammattiliittojen, työnantajajärjestöjen ja eri alojen asiantuntijoiden avulla. Palvelujen koordinoimiseksi vammaisille toimintasuunnitelmasta odotetaan tulevan pysyvä foorumi vammaisten, heitä edustavien järjestöjen ja sekä vammaisasiasta vastaavien valtion viranomaisten sekä kansalaisjärjestöjen osallistumiselle.

Espanjan vammaisten edustajaneuvosto (CERMI)

Työ- ja sosiaaliministeriön sekä Espanjan vammaisneuvoston edustajien yhteinen komitea perustettiin kehittämään vammaisten työllisyysstrategia. Kyseisen komitean institutionaalisesta osallistumisesta vastaava jaosto tekee ehdotuksia valtiollisten elinten ja vammaisjärjestöjen osallistumisen uudistamiseksi. Ehdotuksiin kuuluvat muun muassa:

- vammaisten konsultaatioelinten aiempaa aktiivisempi osallistuminen

- kuninkaallisen yhdistyksen uudelleenjärjestäytyminen vammaisten suojelemiseksi ja hoitamiseksi ja vammaisten valtakunnallisen neuvoston perustaminen
- sellaisten kanavien luomien, joiden kautta yhdistyksen edut ja näkemykset voidaan välittää muille konsultaatioelimille, kuten yleiselle ammatillisen koulutuksen neuvostolle ja talous- ja sosiaalineuvostolle
- sopimukset muiden viranomaisten, kuten autonomisten yhteisöjen ja Espanjan kunta- ja maakuntaliiton kanssa mahdollistaen yhteisen toimenpiteiden kehityksen vammaisten työllisyyden edistämiseksi.

Yhteinen seurantakomitea

Työ- ja sosiaaliministeriön edustajien sekä Espanjan vammaisten edustajaneuvoston yhteinen seurantakomitea perustetaan edellä mainittujen toimenpiteiden edistämiseksi ja panemiseksi täytäntöön.

RANSKA

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Työllisyys- ja yhteisvastuuministeriö
- Ministeriöiden välinen vammaisasiain edustaja
- Ministeriöiden välinen koordinointikomitea
- Kansallinen ja alueellinen terveys- ja sosiaalijärjestöjen komitea (CNOSS ja CROSS)

A2. Osittain julkiset elimet

- Vammaisten kansallinen neuvoo-antava komitea (CNCPPH)
- Ammatillinen kuntoutusneuvosto
- Vammaisuutta käsittelevä kansallinen teknillinen tutkimuskeskus (CTNERHI)

A3. Kansalaisjärjestöt

- Vammaisia ja vammaisten lasten vanhempia edustavien yhdistysten komitea
- Kansallinen yksityisten terveydenhuolto- ja sosiaalialan elinten liitto (UNIOPSS)

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Valtioneuvosto
- Yksittäiset ministerit

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Palkansaajien kansallinen sairausvakuutusrahasto
- Kansallinen perhe-etuusrahasto
- Palkansaajien kansaneläkerahasto
- Erityisohjelmarahasto

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Palkansaajien kansallinen sairausvakuutusrahasto
- Kansallinen perhe-etuusrahasto
- Palkansaajien kansaneläkerahasto
- Erityisohjelmarahasto
- Yleinen neuvosto, departementtien terveys- ja sosiaaliasiain osasto

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Opetusministeri
- Työllisyys- ja yhteisvastuuministeri
- Erityiskoulutuksesta vastaava (departementin) komitea (CDES)

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Vammaisten ammatillisen integroinnin rahasto (AGEFIPH)
- Ammatillinen uudelleen koulutuskeskus
- Teknisen ohjauksen ja ammatillisen kuntoutuksen komitea (COTOREP)
- Ammatillisen aikuiskoulutuksen yhdistys (AFPA)
- Työllisyyden ja ammattikoulutuksen yleinen valtuuskunta (DGEFP)
- Alueneuvosto

D3. Työllisyys

- Työllisyys- ja yhteisvastuuministeri
- Vammaisten ammatillisen integroinnin rahasto (AGEFIPH)
- Kansallinen ja paikallinen työvoimavirasto

D4. Terveys

- Terveysasioista vastaava valtiosihteeri
- Alueneuvosto

D5. Sosiaalinen integraatio

- Kansallinen perhe-etuusrahasto
- Kunnallinen sosiaalisen toiminnan keskus

D6. Tietotekniikka

- Yksittäiset ministerit yhdessä opetus-, tutkimus- ja teknologiaministerin kanssa

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Asuntoministeri
- Turvallisuudesta ja helppopääsyisyydestä vastaavat (departementtien) komiteat

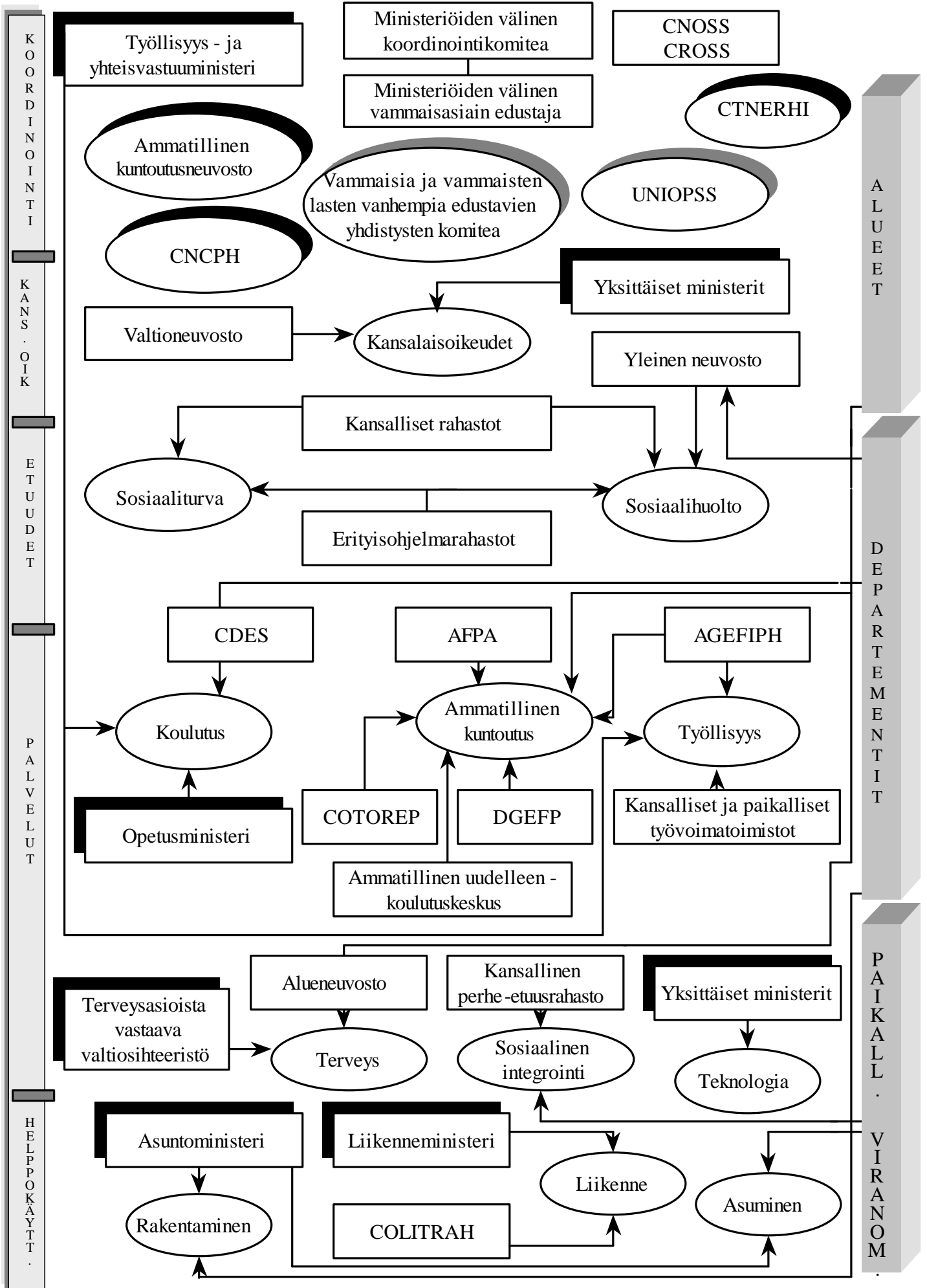
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Liikenneministeri
- Vammaisten liikenneasioista vastaava yhteistyökomitea (COLITRAH)

E3. Asuminen

- Asuntoministeri
- Kunnallinen sosiaalisen toiminnan keskus

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinointi - yleissuunnitelma

Ministeriöiden välinen vammaisasiain edustaja, joka nimitettiin virkaan vuonna 1995, vastaa usean ministeriön koordinoitavien toimien piteistä vammaisten ammatillisen ja sosiaalisen integraation edistämiseksi erityisesti koulutukseen liittyvän integraation osalta siten, että vammaiset voivat saada koulutusta kotonaan, sekä helpokäyttöisyyden, työllisyyden ja ammatillisen koulutuksen osalta.

Edustajan tukena on ministeriöiden välinen sopeuttamisesta ja kuntoutuksesta vastaava koordinoitavien toimien piteistä, joka perustettiin vammaisten ohjaamisesta 30 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asetuksen 1 artiklan mukaisesti. Tähän komiteaan kuuluu edustajia kaikista ministeriöistä, joita asia koskee.

Kansalaisoikeudet

Vammaisten oikeuksista säädetään kahdessa perussäädöksessä, eli vammaisten ohjauksesta 30 päivänä kesäkuuta 1975 annetussa asetuksessa ja vammaisten työllistymisen edistämisestä 10 päivänä heinäkuuta 1987 annetussa asetuksessa. Kukin ministeriö vastaa näiden oikeuksien varmistamisesta oman toimivaltansa alalla.

Ranskan lainsäädännön periaatteena on ensisijaisesti integroida vammaiset tavanomaiseen ympäristöön joko koulutukseen tai ammattiin liittyvän integraation keinoin tai tehdä mahdolliseksi vammaisen asuminen kotonaan. Erityistuki on lieventävä toimi niiden osalta, joiden vamma on liian vakava tai erityislaatuinen integroinnin mahdollistamiseksi. Näiden oikeuksien soveltaminen yksittäisessä syrjäytätapauksessa taataan yleisillä lainsäädännöllisillä riitamenettelyillä; toisaalta erityistoimenpiteiden soveltaminen taataan erityismenettelyllä (tuet, erityisohjaus).

On olemassa kaikkia ryhmiä koskeva perussäädös. Se on sosiaalisiin ja lääketieteellisiin instituutioihin liittyvä, 30 päivänä kesäkuuta 1975 annettu asetus, jota saatetaan parhaillaan ajan tasalle tarpeisiin ja niihin vastaamiseen liittyvän, yli 20 vuoden aikana tapahtuneen kehityksen huomioon ottamiseksi.

Työllisyys

Asetus, joka annettiin 10 päivänä heinäkuuta 1987, kuvastaa lainsäätäjän tahtoa edistää vammaisten pääsyä työhön ottamalla huomioon työnantajille aiheutuvat taloudelliset rasitteet ja sisällyttämällä ne täysin heille ehdotettuun politiikkaan. Asetuksen perusajatuksena on se, että yrityksillä on vastedes pikemminkin tuloksiin kuin niiden saavuttamistapoihin liittyvä velvollisuus.

Vammaisten ammatillisen integroinnin rahasto keskittyy 17 toimenpiteeseen vammaisten työllistämiseksi. Ohjelmassa on asetettu neljä päätavoitetta:

- ammatillisten pätevyysvaatimusten parantaminen; vammaisten koulutuksen kehittäminen ja tarjolla olevan koulutuksen parantaminen
- työelämän toimijoiden (työnantajien ja työntekijöiden) saaminen liikkeelle; pitkän aikavälin toimet johtajien myönteisen suhtautumisen parantamiseksi, työntekijäjärjestöjen jäsenilleen järjestämät ja johtamat toimenpiteet tietoisuuden lisäämiseksi;
- työhön pääsyn ja työpaikan säilyttämisen edistäminen
- vammaisten kohtaamien teknisten esteiden torjunta.

Sosiaalinen integrointi

Useimmat erityispalvelut ovat Ranskassa tällä hetkellä yhdistysten hoidossa. Palveluille on saatava lupa kahdesta syystä: hoidon laadun takaamiseksi ja koska ne useimmissa tapauksissa saavat julkisia varoja.

Helppokäyttöisyys

Ranskassa on useita lakitekstejä, joissa säädetään velvoitteista tehdä julkisista rakennuksista, uusista asunnoista ja liikennejärjestelmistä helppokäyttöisiä.

Erityisesti kaikkiin rakennuslupiin tarvitaan departementtitasolla toimivan turva- ja käyttökomitean lausunto.

Komitea koostuu julkisten töiden ministeriön virkamiehistä, palomiehistä ja järjestöjen edustajista. Se käsittelee uudisrakennuksia ja huomattavia uudistustoimia koskevat asiat.

Liikenteen osalta liikenneministerillä on vammaisille tarkoitettu liikenteen yhteistyökomitea, jolta kysytään neuvoja kaikissa julkisen liikenteen kehittämiskysymyksissä. Se saattaa yhteen virkamiehet, julkiset elimet ja yhdistykset.

IV. YHTEISTYÖ – KONSULTOINTIRAKENTEET

Vammaisten kansallinen neuvoo-antava komitea ja ammatillisen kuntoutuksen neuvosto

Politiikkaa koskevia ehdotuksia laatiessaan ministerit kysyvät neuvoja aiheesta riippuen joko vammaisten kansalliselta neuvoo-antavalta komitealta tai ammatillisen kuntoutuksen neuvostolta. Kesäkuun 30 päivänä 1975 annetun asetuksen mukaisesti kansalliseen neuvoo-antavaan komiteaan kuuluu edustajia käyttäjien yhdistyksistä ja julkisen sekä yksityisen alan elimistä. Siltä pyydetään lausunto vammaisia koskevien ministeriöiden laatimien tekstien luonnoksista.

Ammatillisen kuntoutuksen neuvosto on neuvoo-antava elin, joka vastaa tiedottamisesta työministerille kuntoutusta, uudelleen koulutusta ja ammatillista sijoittumista sekä suojatyön järjestämistä koskevien julkisten ja yksityisten toimenpiteiden osalta.

Kansallinen ja alueellinen terveydenhuollon ja sosiaalialan organisointikomitea

Kansallinen ja alueellinen terveydenhuollon ja sosiaalialan organisointikomitea vastaa kansallisella tai alueellisella tasolla vaatimusten arvioinnista ja lausunnon antamisesta terveydenhuolto- tai sosiaalialan rakenteiden tai palvelujen perustamisen tai muuntamisen hyödyllisyydestä.

Vammaisyhdistysten komitea

Vammaisia ja vammaisten lasten vanhempia edustavien yhdistysten komitea on epävirallinen ryhmä, joka kokoaa yhteen kansallisia vammaisyhdistyksiä, vammaisten vanhempia ja palveluja. Sen päätehtävä on tutkia vammaisten kohtaamia ongelmia, tehdä niitä tunnetuiksi ja toimia viranomaisten kanssa uusien ratkaisujen tuottamiseksi, etenkin uutta lainsäädäntöä valmisteltaessa.

Kansallinen yksityisten terveys- ja sosiaaliasiain elinten liitto

Kansallisen yksityisten terveys- ja sosiaaliasiain elinten liiton tehtävänä on:

- terveys- ja sosiaali-alan yhdistysten ehdotusten ja aloitteiden arviointi ja koordinointi
- keskustelufoorumina toimiminen kaikille osapuolille
- terveys- ja sosiaali-alan yhdistysten edustaminen kansallisten ja paikallisten viranomaisten kanssa neuvoteltaessa
- teknisen tuen tarjoaminen terveyspalveluyhdistyksille kehittämällä niiden hallinnointimahdollisuuksia.

Vammaisuutta käsittelevä kansallinen teknillinen tutkimuskeskus

Vammaisuutta käsittelevä kansallinen teknillinen tutkimuskeskus, joka on osittain julkinen elin, on ministeriöiden, yhdistysten, kenttätöntekijöiden, yritysten sekä opetus- ja tutkimuselinten foorumi. Sen tehtävänä on toteuttaa tutkimuksia ja organisoida sekä levittää vammaistietoutta.

Liikenteen yhteyskomitea

Vammaisten liikenteen yhteistyökomiteaa kuullaan kaikissa julkisen liikenteen kehityssuunnitelmissa. Se saattaa yhteen virkamiehet, julkiset elimet ja yhdistykset.

Muut asiat

Ranskassa yhdistykset hoitavat nykyään useimpia erityispalveluja. Vammaisten ammatillisen integroinnin rahaston strategian laativat yhdistysten, viranomaisten ja ammattiliittojen edustajat, jotka osallistuivat 10 päivänä heinäkuuta 1987 annetun asetuksen täytäntöönpanoon. Myös departementtien tasolla integrointi-ohjelmat tuovat yhteen osapuolia, jotka vastaavat ammatillisesta integroinnista.

Departementtien ja paikallisten viranomaisten tasolla toimivat alueneuvosto ja yleinen neuvosto. Nämä ovat tärkeitä elimiä vammaisten jokapäiväisen elämän kannalta. Alueneuvosto vastaa ammatillisesta koulutuksesta, aluesuunnittelusta, kulttuurielämästä ja sosiaalisesta elämästä sekä terveydenhuollosta ja sosiaaliavustuksista.

Yleinen neuvosto vastaa sosiaaliavusta, kotiavusta, sijaishoidosta, asuntoloista, ateriapalveluista, lasten tukemisesta ja asumisesta.

IRLANTI

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Oikeus-, tasa-arvo- ja lakiuudistusministeriö
- Ministeriöiden välinen työryhmä
- Kansallinen vammaisviranomais

A2. Kansalaisjärjestöt

- Irlannin vammaisneuvosto

B. Kansalaisyhteisöihin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Oikeus-, tasa-arvo- ja lakiuudistusministeriön alainen oikeusapulautakunta
- Oikeus-, tasa-arvo- ja lakiuudistusministeriön alainen yhtäläisiä mahdollisuuksia tutkiva johtaja

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Sosiaali-, yhteisö- ja perheasiain ministeriö
- Tuloista vastaavat asiamiehet
- Yhteisöt

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Sosiaali-, yhteisö- ja perheasiain ministeriö
- Terveys- ja lapsiasiainministeriö
- Alueelliset terveyslautakunnat
- Yhteisöt

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Opetus- ja tiedeministeriö

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Terveys- ja lapsiasiainministeriö
- Kansallinen kuntoutuslautakunta
- Alueelliset terveyslautakunnat

D3. Työllisyys

- Terveys- ja lapsiasiainministeriö
- Alueelliset terveyslautakunnat
- Kansallinen kuntoutuslautakunta
- Tasa-arvoviranomainen

D4. Terveys

- Terveys- ja lapsiasiainministeriö
- Alueelliset terveyslautakunnat
- Yleiset lääkäripalvelut

D5. Sosiaalinen integrointi

- Oikeus-, tasa-arvo- ja lakiuudistusministeriö
- Sosiaali-, yhteisö- ja perheasiain ministeriö
- Alueelliset terveyslautakunnat

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Ympäristöministeriö ja paikallishallinto
- Paikalliset viranomaiset

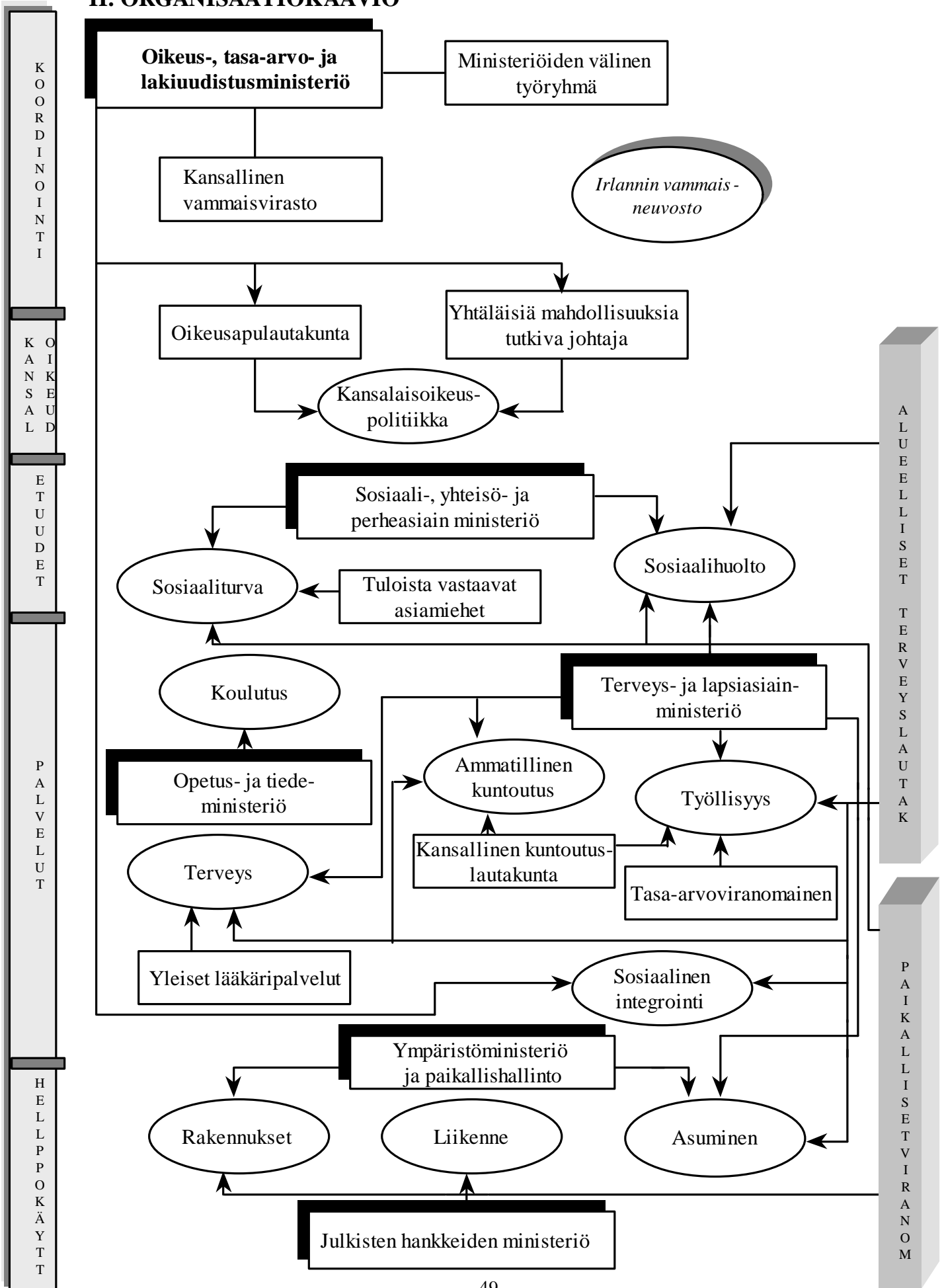
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Julkisten yritysten ministeriö

E3. Asuminen

- Ympäristöministeriö ja paikallishallinto
- Terveys- ja lapsiasiainministeriö
- Alueelliset terveyslautakunnat

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinointi – yleissuunnitelma

Irlannin hallitus on toteuttanut vuodesta 1993 useita merkittäviä aloitteita, joiden tarkoituksena on vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien edistäminen, mukaan lukien vammaisten kansalaisstatuskomitean perustaminen ja Irlannin vammaisneuvoston perustamisen edistäminen.

Irlannin hallitus ilmoitti 18. marraskuuta 1997 aikeestaan perustaa kansallinen vammaisvirasto ja vammaisten tukipalvelu. Perustamisryhmä asetettiin laatimaan ehdotuksia hallitukselle kyseisistä aiheista ja antamaan suosituksia tulevan vammaisten työllisyyteen liittyvän vastuun sijoittamisesta ministeriötasolla. Ryhmä antoi raportin vuoden 1998 kesäkuussa, ja hallitus nimitti kansallisen vammaisviraston jäsenet heinäkuun lopussa. Viraston on määrä aloittaa toimintansa vuoden 1999 tammikuussa. Lisäksi hallitus ilmoitti, että vammaisten tukipalvelu perustettaisiin sosiaali-, yhteisö- ja perheasiain ministeriön alaisuuteen ja että vastuu vammaisten työllisyydestä siirrettäisiin terveys- ja lapsiasiainministeriöstä yritys-, kauppa- ja työllisyysministeriöön. Aloiteohjelma syrjäytymisen torjumiseksi ja vammaisten yhtäläisyyden täysipainoisen toteuttamisen varmistamiseksi on valmisteilla.

Kansalaisoikeudet

Tasa-arvo- ja lakiuudistusministeriö, nykyisin oikeus-, tasa-arvo- ja lakiuudistusministeriö, perustettiin vuoden 1993 tammikuussa. Ministeri vastaa vammaisten tai epäedulliseen asemaan joutuvien taikka syrjintää kokevien ihmisten yhtäläisen kohtelun edistämisestä ja täytäntöönpanemisesta instituutioiden, hallinnon ja lainsäädännön uudistamisella. Ministeri perusti vuoden 1993 lopussa vammaisten kansalaisstatuskomitean, jonka tarkoituksena on antaa suosituksia ja Lakiehdotuksen mukaan syrjintä merkitsee sitä, että jotakin ihmistä kohdellaan

varmistaa, että vammaiset voisivat harjoittaa oikeuttaan osallistua mahdollisimman laajasti talous-, sosiaali- ja kulttuurielämään. Komissio esitti raporttinsa vuoden 1996 marraskuussa. Oikeus-, tasa-arvo- ja lakiuudistusministeriö toimi ministeriöiden välisen työryhmän puheenjohtajana; työryhmä perustettiin vammaisten oikeuksia koskevan, raporttiin perustuvan toimintasuunnitelman laatimiseksi.

Ministeri noudattaa perhelain sekä naisten ja vammaisten oikeuksien laajaa uudistusohjelmaa. Hän vastaa kansalaisten oikeusapujärjestelmän hallinnoinnista oikeusapulautakunnan kautta yhtäläisen oikeusavun varmistamiseksi kaikille tuloista riippumatta.

Työllisyys

Hallitus on ottanut tehtäväkseen tuoda esille vammaisasetuksen, jossa määrätään vammaisten oikeudet ja korvauskeinot niiden osalta, joiden oikeuksia ei kunnioiteta. Kaksi syrjinnänvastaista lainsäädäntötekstiä hyväksyttiin Irlannin parlamentissa vuonna 1996. Ne olivat työllisyys ja tasa-arvolakiehdotus, jossa kielletään syrjintä työpaikoilla, ja yhtäläistä asemaa koskeva lakiehdotus, jonka perusteella voidaan kieltää syrjintä palvelujen tarjoamisessa. Vammaiset kuuluvat näiden lakiehdotusten kattamiin ryhmiin. Koska korkeimman oikeuden mielestä kyseiset lakiehdotukset eivät olleet perustuslain mukaisia, hallitus laatii parhaillaan uutta yhtäläistä asemaa koskevaa lakiehdotusta korkeimmassa oikeudessa kumotun lakiehdotuksen linjojen mukaisesti.

Vuoden 1998 työllisyyden tasa-arvoa koskeva asetetus allekirjoitettiin laiksi 18 päivänä kesäkuuta 1998.

Lakiehdotuksen mukaan syrjintä merkitsee sitä, että jotakin ihmistä kohdellaan vähemmän suotuisalla tavalla kuin jotain toista ihmistä kohdellaan, on kohdeltu tai

kohdeltaisiin. Syrjintä on kiellettyä syrjintää koskevien yhdeksän perusteen nojalla, joihin kuuluu myös vammaisuus. Lakiehdotus kattaa sekä julkisen että yksityisen sektorin työntekijät sekä työllisyyteen tai koulutukseen hakeutujat. Se kieltää työllisyyteen liittyvän syrjinnän ja sallii vammaisille myönteisen, erityisesti työelämään integrointia koskevan toiminnan. Työnantajan on tehtävä kaikki kohtuullisiksi katsottavat toimet vammaisen tarpeiden huomioon ottamiseksi, ellei työnantaja voi osoittaa, että siitä aiheutuu muita kuin nimelliskustannuksia.

Uusi yhtäläisistä mahdollisuuksista vastaava virasto, joka perustetaan asetuksen nojalla, vastaa syrjinnän poistamisesta ja yhtäläisten mahdollisuuksien edistämisestä työllisyydessä myös vammaisten osalta. Uusia käytännesääntöjä kehitetään, ja ministeri antaa niille lainvoiman. Käytännesäännöt ovat oikeuskelpoisia ja otetaan huomioon kaikista asiaan liittyvistä tapauksista päätettäessä.

Yhtäläisiä mahdollisuuksia tutkivan viraston johtajan uusi lakisääteinen toimisto perustetaan oikeus-, tasa-arvo ja lakiuudistusministeriöön. Johtaja toimii lakiuudistuksen mukaisesti korjauksia käsittelevänä tärkeimpänä tahona. Johtaja tutkii jokaisen hänelle toimitetun tapauksen ja tekee päätöksensä. Päätös on sitova, ja se voidaan panna toimeen ensimmäisen asteen tuomioistuimen kautta.

Oikeus-, tasa-arvo- ja lakiuudistusministeriöllä on merkittävä lainsäädäntöohjelma. Tähän saakka se on tarjonnut palveluja suoraan yleisölle pääasiassa alaisuuteensa kuuluvien organisaatioiden, kuten oikeusapulautakunnan, työllisyyden tasa-arvotoimiston, sittemmin tasa-arvoviranomaisen, ja yhtäläisiä mahdollisuuksia tutkivan viraston johtajan kautta.

IV. YHTEISTYÖ – KONSULTOINTIRAKENTEET

Vammaisten kansalaisstatuksen komissio
Vammaisten kansalaisstatuksen komissio perustettiin 29 päivänä marraskuuta 1993. Sen tärkeimpiä tehtäviä oli antaa hallitukselle neuvoja käytännön toimenpiteistä, joita tarvittaisiin sen varmistamiseksi, että vammaiset voivat harjoittaa osallistumisoikeuttaan talous-, sosiaali- ja kulttuurielämään mahdollisimman laajasti; vammaisten nykyisen tilanteen ja nykyisten palvelujen organisoimisen ja riittävyyden tarkasteleminen; tarvittavat muutokset sisältävien suositusten antaminen lainsäädännössä, politiikassa, organisaatiossa, käytännöissä ja rakenteissa sen varmistamiseksi, että vammaisten asioita hoidetaan yhtäläisellä, kattavalla ja kustannustehokkaalla tavalla.

Komissio aloitti maan historian laajimman vammaisten tilanteen tarkastelun. Se järjesti eri puolilla maata helppokulkuisissa paikoissa 30 julkista kuuntelukokousta, joissa vammaiset, heidän perheensä ja hoitajansa saivat tilaisuuden esittää näkemyksensä aiheista, jotka koskettavat heidän elämäänsä. Komissio sai yli 600 kirjallista esitystä. Raportti julkaistiin 18. marraskuuta 1996.

Komission raportin seurantakomitea

Seurantakomitea, joka valvoo komission suositusten täytäntöönpanoa, perustettiin vuoden 1997 huhtikuussa. Se käsittelee organisaatioita, jotka edustavat vammaisia, heidän perheitään ja hoitajiaan sekä palvelujen tarjoajia, työmarkkinakumppaneita ja ministeriöitä.

Komitean tehtäviin kuuluvat:

- ministeriöiden välisen työryhmän neuvonta vammaisten kansalaisstatuksen komission suositusten priorisoinnista
- työryhmän tarvitseman avun ja tuen tarjoaminen vammaisten oikeuksien toimintasuunnitelman valmistelemisen edistämiseksi
- neuvonta ja ehdotusten tekeminen oikeus-, tasa-arvo- ja lakiuudistusministeriölle
- vammaisten kansalaisstatuksen komission antamien ja hallituksen hyväksymien suositusten täytäntöönpanon valvonta.

Ministeriöiden välinen työryhmä

Raportin julkaisemisen jälkeen perustettiin ministeriöiden välinen työryhmä, jonka puheenjohtajana toimii oikeus-, tasa-arvo- ja lakiuudistusministeriö, laatimaan raporttiin perustuva vammaisten oikeuksien toimintasuunnitelma. Työryhmä koostuu pääasiassa niistä ministeriöistä, joihin raportti vaikuttaa eniten. Se käsittelee vammaisten ja aistivammaisten henkilökohtaisista terveys- ja sosiaalipalveluista tehtyä tarkasteluryhmän raporttia, jonka terveysministeriö julkaisi vuoden 1996 joulukuussa yhdessä komission terveyttä koskevien suositusten kanssa.

Irlannin vammaisneuvosto (aikaisemmin vammaisten asemaa käsittelevä neuvosto)

Oikeus-, tasa-arvo- ja lakiuudistusministeriö perusti 6. huhtikuuta 1995 tilapäisen valmistelutyöryhmän vammaisten asemaa käsittelevän neuvoston perustamisen edistämiseksi.

Tilapäisen työryhmän työ tuotti tulosta, kun 11. maaliskuuta 1997 perustettiin Irlannin vammaisten väliaikainen neuvosto, jonka toiminnan rahoitti oikeus-, tasa-arvo- ja lakiuudistusministeriö. Pysyvä neuvosto perustetaan oletettavasti vuonna 1999.

ITALIA

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Sosiaaliministeriö
- Ministeriöiden välinen vammaisasiain komitea
- Valtion, alueiden sekä Trentinon ja Bolzanon autonomisten maakuntien välisten suhteiden pysyvä komitea (pysyvä kokous)

A2. Kansalaisjärjestöt

- Vammaisten ja heidän perheidensä yhdistysten neuvosto

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Kaikki ministerit
- Alueet

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Sisäministeri
- Alueelliset, maakunnalliset ja kunnalliset viranomaiset

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Alueelliset, maakunnalliset ja kunnalliset viranomaiset

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Opetusministeri
- Yliopisto- ja tiedeasioista sekä teknologisesta tutkimuksesta vastaava ministeri
- Maakunnallinen koulutusjohtaja

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Työllisyys- ja sosiaalihuoltoministeri
- Alueelliset viranomaiset

D3. Työllisyys

- Työllisyys- ja sosiaalihuoltoministeri
- Alueelliset viranomaiset

D4. Terveys

- Terveysministeri
- Kansallinen terveydenhuolto
- Paikalliset terveysviranomaiset

D5. Sosiaalinen integrointi

- Terveysministeri
- Sosiaaliministeri
- Alueelliset, maakunnalliset ja kunnalliset viranomaiset

D6. Tietotekniikka

- Televiestintäpalveluministeri

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Yleisten töiden ministeri

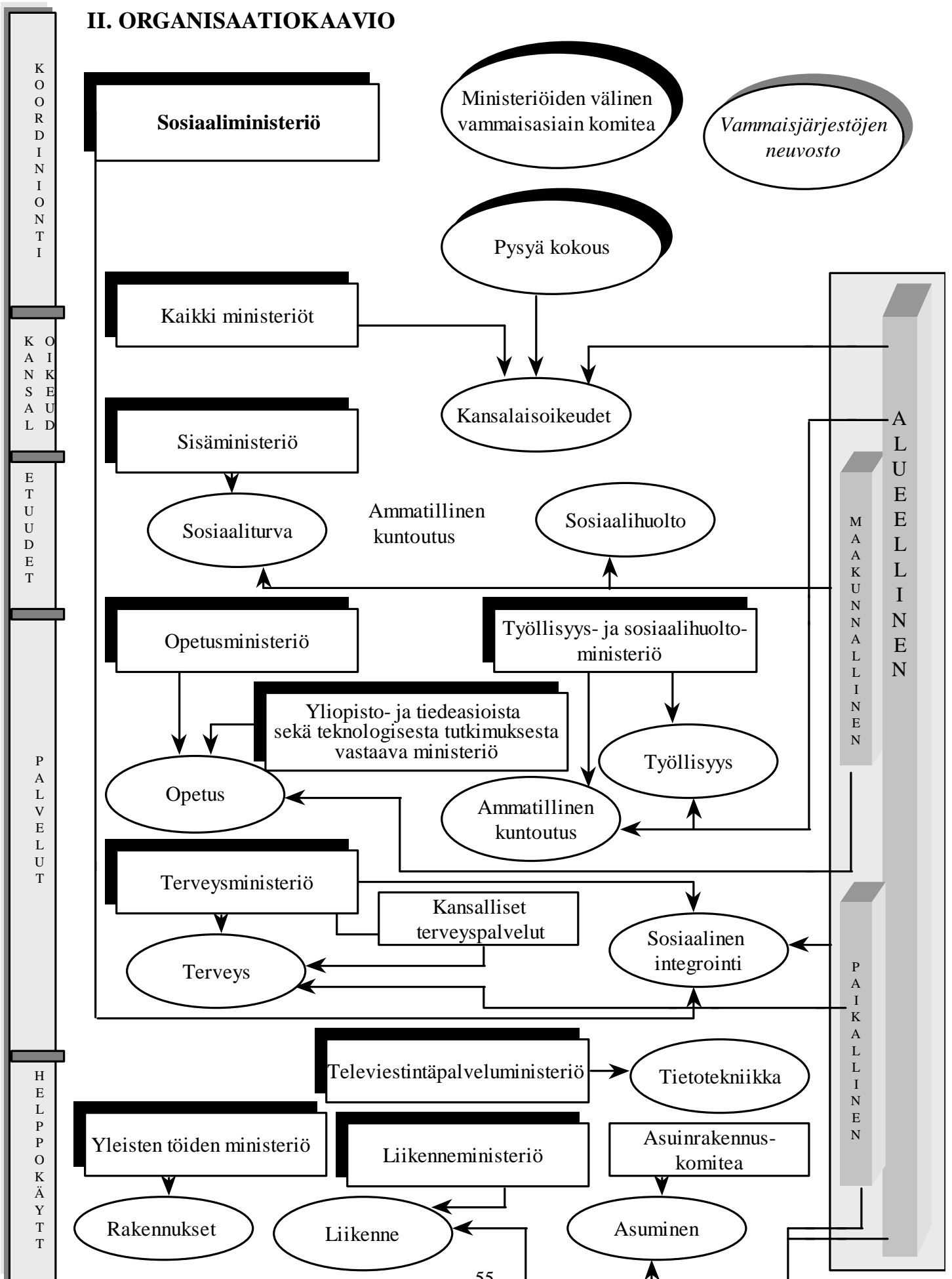
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Liikenneministeri
- Alueelliset ja kunnalliset viranomaiset

E3. Asuminen

- Alueelliset ja kunnalliset viranomaiset
- Asuinrakennuskomitea

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinointi – yleissuunnitelma

Puitelaki 104/92 vammaisten hoidosta, sosiaalisesta integroinnista ja oikeuksista on vammaisia koskevaa politiikkaa ja strategiaa koskeva kannanotto. Tämä säädös käsittää aiheita, jotka liittyvät vammojen ehkäisemiseen ja diagnosointiin, hoitoon ja kuntoutukseen, kotiapuun ja henkilökohtaiseen apuun, koulutusoikeuteen sekä koulutukselliseen, ammatilliseen ja sosiaaliseen integrointiin. Siihen sisältyvät tietyt erityistoimenpiteet, jotka edistävät 'kokonaisintegrointia työmaailmaan' sekä pääsyä rakennuksiin ja liikennevälineisiin.

Integroinnin osalta laki kattaa suuren määrän toimenpiteitä, kuten

- henkilökohtaiset hoitopalvelut
- helposti saatavissa oleva koulutus, ammatillinen koulutus ja (helposti saatavissa olevat) tekniset laitteet
- ammatillinen koulutus ja yksilölliset työllisyysohjelmat
- päiväkeskukset sosiaalista toimintaa, harrastuksia ja koulutusta varten
- opetus- ja urheiluvälineiden ja -laitteiden mukauttaminen vammaisille sopiviksi
- suora tuki arkkitehtonisten ongelmien ratkaisemiseen
- pääsy yleisiin kulkuneuvoihin, erityiskuljetukset ja yksityiskuljetukseen liittyvä avustus.

Tämän lain keskeisenä tarkoituksena on esteiden poistaminen ja helppokulkuisuuden parantaminen sekä ylipäänsä sen mahdollistaminen, että vammaiset voivat käyttää valtaväestölle tarkoitettuja palveluja ja mahdollisuuksia. Puitelakia pyritään soveltamaan yhtenäisellä tavalla koko maassa.

Sosiaaliministeri vastaa edellä mainitun puitelain nojalla vammaisten tuen koordinoinnista ja edistämisestä sekä alan lainsäädännön täytäntöönpanon arvioinnista ja valvonnasta.

Vammaispolitiikkojen koordinointi- ja valvontaosastolla sekä vammaisten, perheiden, vanhusten ja syrjäytyneiden asiain virastolla, (joka sijaitsee sosiaaliasiain ministeriössä) on merkittävä asema vammaispolitiikan täytäntöönpanossa.

Tältä osin sosiaaliasiain ministeriö on asettanut useita tavoitteita, joihin kuuluvat muun muassa:

- kaikkien vammaisasiota koskevien lakien jatkuva arviointi
- koordinoit toimien lujittaminen
- vammaispolitiikan täytäntöönpanon parantaminen erityisesti niiltä osin kuin se koskee:
  - alueiden ja paikallisten viranomaisten toimivaltaa
  - yhteistyötä vammaisjärjestöjen kanssa
  - EU-aloitteita.

Ministeriöiden välinen vammaisasiota käsittelevä pysyvä komitea koostuu sosiaaliministeriön, julkisen hallinnon ministeriön, sisäministeriön, talousministeriön, valtionvarainministeriön, opetusministeriön, terveys-, työllisyys- ja sosiaalihuoltoministeriön sekä yliopisto-, tiede- ja teknologian tutkimusministeriön, Italian kuntayhdistyksen, paikallisten itsehallintoaleuiden liiton, Italian maakuntaliiton, alueiden ja maakuntien johtajien, asiantuntijoiden, tutkimuslaitosten ja -järjestöjen sekä ammattiliittojen edustajista.

Valtion ja alueiden välinen sekä valtion ja kaupunkien välinen pysyvä kokous vastaavat valtioiden, alueiden, Trentinon ja Bolzanon autonomisten maakuntien sekä kaupunkien välisistä suhteista.

Näissä kahdessa kokouksessa yksilöidään institutionaalisisella tasolla niiden ongelmien laajuus, joita vammaiset kohtaavat, ja lujitetaan samalla yhteyksiä niiden vammaispolitiikkojen kesken, jotka edellyttävät valtion, alueiden ja kaupunkien välistä integroitua ja koordinoitua toimintaa.

Sosiaaliturva ja sosiaalihuolto

Italia on tällä hetkellä siirtymävaiheessa määritellesään uudelleen hyvinvointivaltion käsitettä. Tässä yhteydessä työkyvyttömyyttä ja vammaisuutta koskevaa arviointia muotoillaan uudelleen, ja yleisiä välineitä sekä menetelmiä tutkitaan. Lisäksi henkilökohtaisen avun ja kuntoutuskeskusten uusi rakenne sekä uudet organisaatio- ja rahoitusjärjestelyt ovat johtaneet toiminnan entistä laajempaan hajauttamiseen yhteisön sisällä ja parantaneet vammaisten avustamisen laatua. Tämä prosessi edellyttää yhteisön palveluverkoston sisäistä toimintaa.

Äskettäin tehdyn ja hallituksen hyväksymän talouden ja rahoituksen suunnitteluasiakirjan mukaan sosiaaliministerillä on entistä painavampi, koordinoivampi asema tavoitteenaan toteuttaa innovatiivisia toimenpiteitä, myöntää tukea ja tehdä aloitteita kaikkien kansalaisten tarpeisiin vastaavien sosiaalihankeiden hallinnointiin koko maassa.

Sen vuoksi suunnitellaan uutta sosiaalipolitiikkaa, jossa on erityisresursseja ja jolla varmistetaan:

- taattu vähimmäistoimeentulotaso
- veronalennuksia vammaisten perheille
- entistä parempilaatuinen elämä monivammaisille
- tehokas toiminta ehkäisemisen, kuntoutuksen ja yhteisön palveluverkoston uudelleenmuotoilemisen alalla.
- Tuleviin kehityskohtiin kuuluvat:
  - sosiaaliministeriön sosiaalirahasto
  - muiden avusta riippuvaisille ihmisille omistettu rahasto
  - rahastot uusia koulutusaloitteita varten.

Koulutus

Opetusministeri vastaa opetushenkilökunnan koulutuksesta niin, että sillä on tarvittavat tiedot vammaisten integroimiseksi kouluihin ja yliopistoihin. Hän tekee päätöksiä yhdessä sosiaali- ja terveysministerin ja yliopisto-, tiede- ja teknologian tutkimusministerin kanssa.

IV. YHTEISTYÖ - KONSULTOINTIRAKENTEET

Ministeriöiden välinen pysyvä vammaiskomitea

Ministeriön määräyksestä perustetaan ministeriöiden välinen pysyvä vammaiskomitea, jonka tehtäviin kuuluvat vammaispolitiikkaa koskeva valvonta, neuvonta, tutkimus ja ehdotusten laatiminen. Komitea kokoontuu sosiaaliministeriön pyynnöstä.

Vammaisyhdistysten ja vammaisperheiden yhdistysten neuvosto

Vammaisyhdistysten ja vammaisperheiden yhdistysten neuvosto perustetaan ministeriön määräyksestä. Siihen kuuluu 30 jäsenyhdistystä, jotka ovat kahden kansallisen vammaisneuvoston nimittämiä.

Koulutusta käsittelevät työryhmät

Integroinnin saavuttamiseksi kouluissa kaikkien maakunnallisten opetusosastoiden on asetettava työryhmä, joka koostuu (opetusministerin nimittämästä) erityistarkastajasta, koulutuksen asiantuntijasta, kahdesta paikallisten viranomaisten nimittämästä asiantuntijasta, kahdesta terveysviranomaisesta ja maakuntatason merkittävimpien vammaisyhdistysten nimittämästä kolmesta asiantuntijasta.

LUXEMBURG

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Vammaisasiain ministeri (Perheasiain ministeriö)
- Vammaisneuvosto

A2. Kansalaisjärjestöt

- Info-Handicap

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Vammaisasiainministeri

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Sosiaaliturvaministeriö (terveysvakuutus, huollettavien vakuutus)

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Perheasiain ministeriö/Kansallinen solidaarisuusrahasto

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Opetusministeriön erityisopetusosasto ja vammaisasiain ministeri

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Työvoima- ja työllisyysministeriön vammaisten työntekijöiden osasto ja vammaisasiainministeri

D3. Työllisyys

- Työvoima- ja työllisyysministeriön vammaisten työntekijöiden osasto

D4. Terveys

- Terveysministeri
- Vammaisasiain ministeri

D5. Sosiaalinen integrointi

- Vammaisasiain ministeri

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Vammaisasiain ministeri
- Julkisten töiden ministeriö

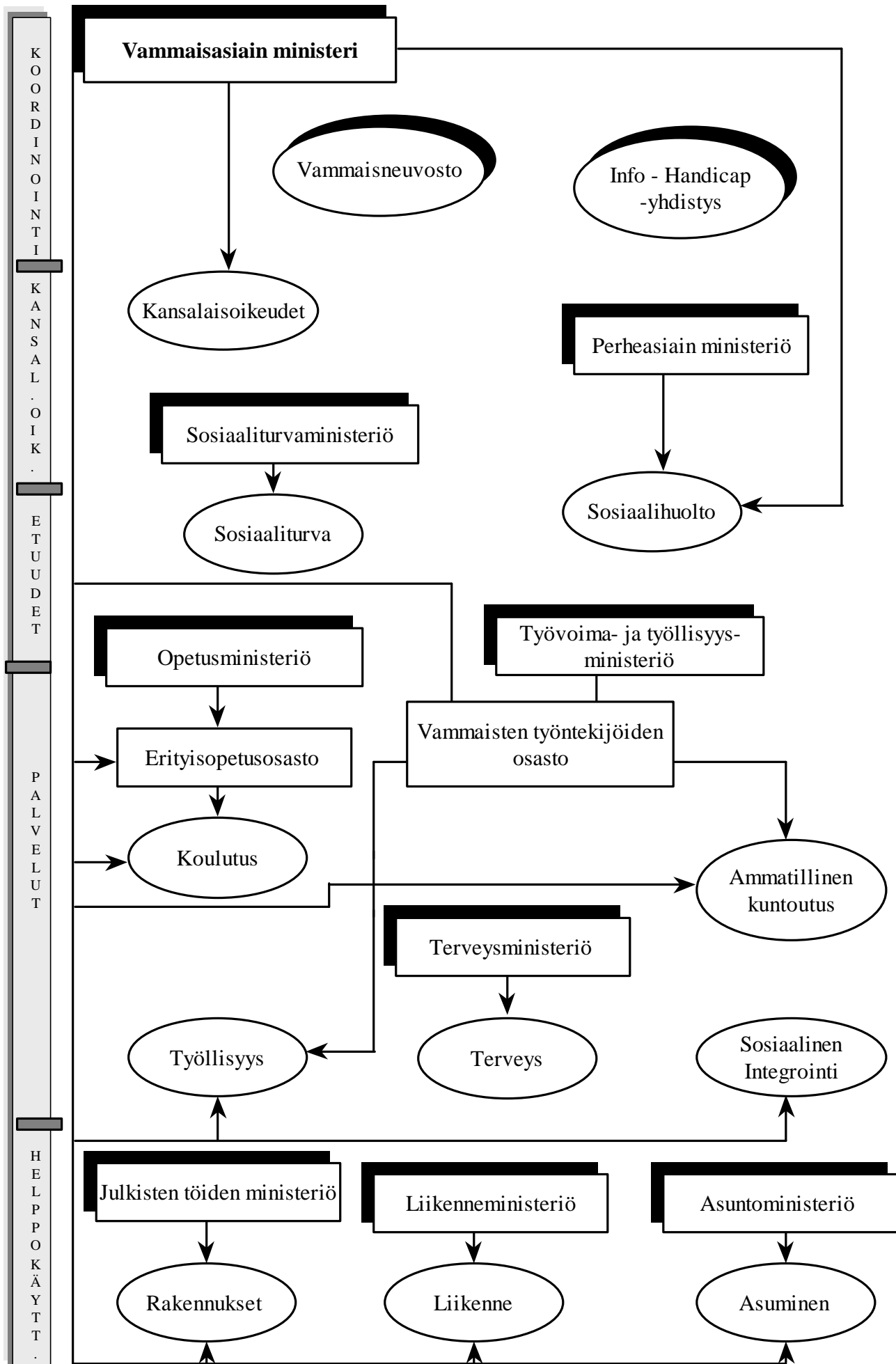
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Vammaisasiain ministeri
- Liikenneministeriö

E3. Asuminen

- Vammaisasiain ministeri
- Asuntoministeriö

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMA

Koordinointi – yleissuunnitelma

Vammaispolitiikkaa koordinoidaan ministeriöiden välisesti vammaisasiain ministeriöstä käsin. Vammaisasiain ministeriö vastaa ministeriosastojen eri poliitikkojen koordinoinnista.

Vammaisasiain ministeri ehdottaa yhteistyötä asianomaisten ihmisten kanssa seuraavilla ensisijaisilla aloilla:

Koulutus

Tavoitteena on erityisopetusta tarvitsevien lasten opetuksen integrointi ja normaaliluokkien sekä erityisluokkien yhdistäminen kunkin lapsen oman koulutusohjelman mukaisesti. Lisäksi suunnitellaan opetushenkilöstön perus- ja jatkokoulutuksen uudelleenjärjestämistä erityisopetusta tarvitsevien lasten koulutuksen huomioon ottamiseksi.

Ammatillinen koulutus ja työllisyys

Parhailaan valmistellaan koulutusrakenteiden siirtämistä työympäristöön ja koulutuksen vapaan valinnan takaamista vammaisille.

Lainsäädäntöön vaaditaan useita tarkistuksia sen varmistamiseksi, että 12 päivänä marraskuuta 1991 annettu vammaisia työntekijöitä koskeva asetus edistää tehokkaasti vammaisten integrointia työelämään.

Niiden vammaisten, jotka haluavat suorittaa virallisen tutkinnon, erityistilojen tarve on myös tullut ilmeiseksi.

Suojatyöllistämistä on laajennettava ja paikallisia suojatyöpajoja perustettava.

Sosiaalinen integrointi

Suuria erityislaitoksia on hajautettava ja etusija annettava yksilölliselle asumiselle tavanomaisessa ympäristössä, jossa on tarvittavat palvelut.

Helppokäyttöisyys

Parhailaan laaditaan lakiehdotusta yleisölle avoimien valtion- ja kunnanhallinnon rakennusten helppokulkuisuuden parantamisesta.

IV. YHTEISTYÖ - KONSULTOINTIRAKENTEET

Vammaisneuvosto

Vammaisneuvosto on ainoa vammaispolitiikan neuvoa antava elin. Neuvosto perustettiin 13 päivänä joulukuuta 1985 annetulla terveys- ja perheasiain ministerien asetuksella.

Neuvoston tehtävänä on tutkia yleisiä ongelmia, joita vammaisilla on, antaa lausuntoja hallituksen antamista kysymyksistä ja esittää oma-aloitteisesti mahdolliset asiaankuuluvat ehdotukset hallitukselle.

Neuvosto koostuu pääasiassa ministeriöiden edustajista ja viidestä vammaisyhdistysten edustajasta.

Neuvosto on määrää järjestää uudelleen siten, että edustajien enemmistö edustaa vammaisjärjestöjä.

Info-Handicap

Info-Handicap on yleishyödyllinen järjestö, jonka perusti 16 vammaisasiain yhdistystä. Se on tehnyt sopimuksen perheasiain ministeriön kanssa. Tällä hetkellä järjestöön kuuluu 39 jäsenyhdistystä. Vuonna 1994 Info-Handicapia pyydettiin perustamaan ja hoitamaan kansallista tiedotuskeskusta vammaisasiain foorumina.

ALANKOMAAT

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Terveys-, sosiaalihuolto- ja liikuntaministeri
- Ministeriöiden välinen komitea, joka vastaa vammaisten ja pitkäaikaissairaiden johdonmukaisesta ja koordinoidusta politiikasta
- Kansallinen sairaus- ja invaliditeettivakuutuslautakunta
- Sosiaali- ja kulttuuripolitiikan neuvosto
- Sosiaali- ja kulttuuripolitiikan komissio

A2. Kansalaisjärjestöt

- "The private initiative":
- Alankomaiden vammaisfoorumi – fyysisiin vammoihin ja aistivammoihin liittyvät asiat
- Vammaisten lasten vanhempien yhdistysten liitto – henkisesti vammaisiin liittyvät asiat
- Vammaisille palveluja tarjoavien säätiö
- Pitkäaikaissairaiden järjestöjen yhdistys

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Sisäministeri
- Kansanterveys-, sosiaalihuolto- ja liikuntaministeri
- Oikeusministeri

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Sosiaali- ja työllisyysministeri
- Hallintoelimet

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Sosiaali- ja työllisyysministeri
- Kunnat

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Opetus-, kulttuuri- ja tiedeministeri
- Kunnat
- Koulut

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Sosiaali- ja työllisyysministeri
- Vammaisten ammatillisen koulutuksen keskuskeskukset
- Hallintoelimet

D3. Työllisyys

- Sosiaali- ja työllisyysministeri
- Kunnat
- Työvoimatoimistot
- Hallintoelimet

D4. Terveys

- Terveys-, sosiaalihuolto- ja liikuntaministeri
- Terveystieteiden tutkimuskeskus
- Kansallinen sairaus- ja invaliditeettivakuutuslautakunta
- Terveystieteiden tutkimuskeskukset
- Kunnat

D5. Sosiaalinen integrointi

- Kansanterveys-, sosiaalihuolto- ja liikuntaministeri
- Sosiaali- ja työllisyysministeri
- Kunnat
- Hallintoelimet

D6. Tietotekniikka

- Opetus-, kulttuuri- ja tiedeministeri

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Asunto-, kaupunkisuunnittelu- ja ympäristöministeri
- Liikenteestä ja julkisista töistä vastaava ministeri
- Kunnat

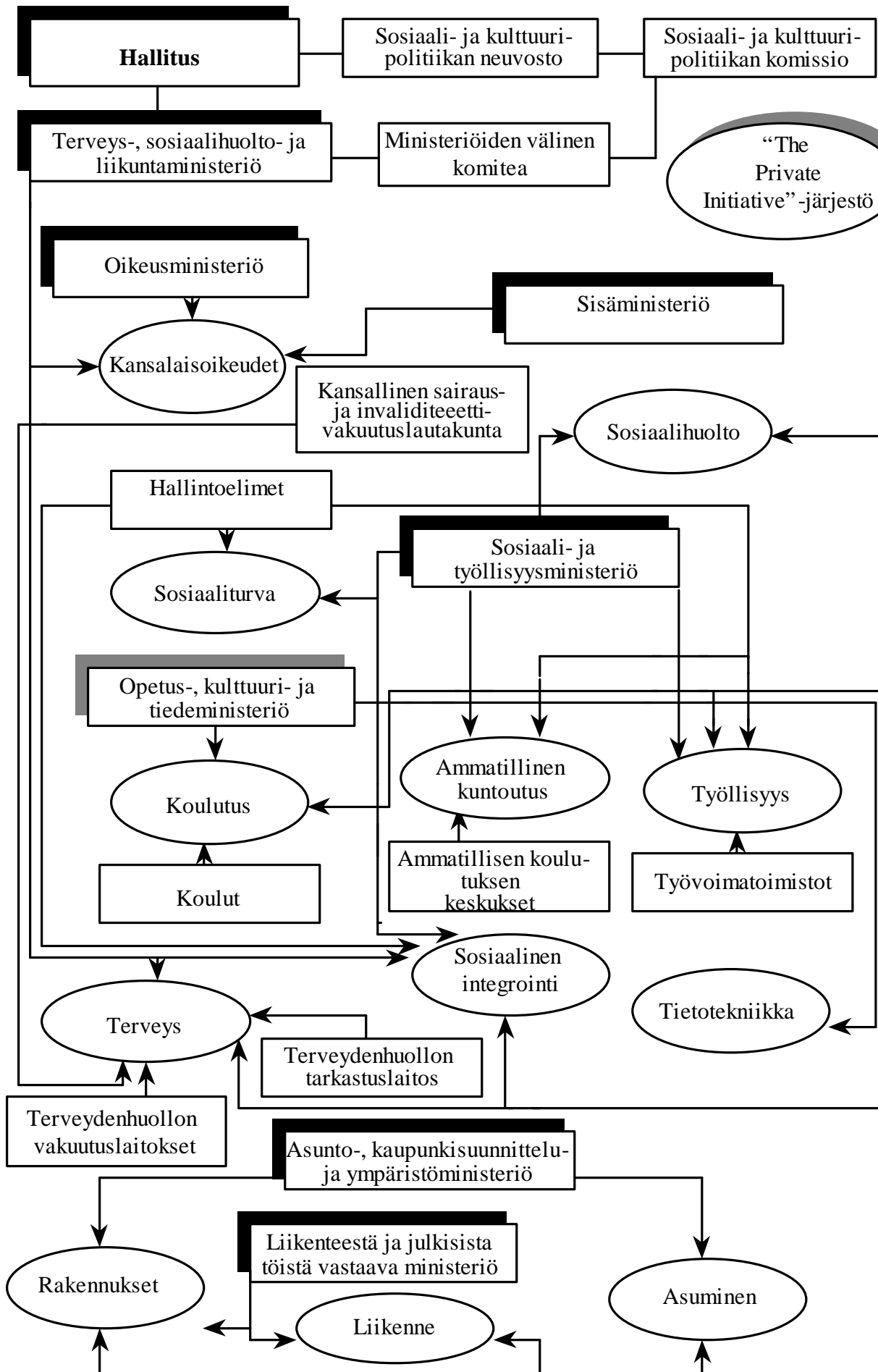
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Liikenteestä ja julkisista töistä vastaava ministeri
- Liikenneyhtiöt
- Kunnat

E3. Asuminen

- Asunto-, kaupunkisuunnittelu- ja ympäristöministeri
- Kunnat

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinointi – yleissuunnitelma

Kansanterveys-, sosiaalihuolto- ja liikuntaministeriön valtiosihteeri vastaa vammaispolitiikan koordinoinnista. Ministeriöiden välinen komitea perustettiin vuonna 1968 kehittämään ja parantamaan tämän alan politiikkaa. Nyt tämä elin tunnetaan nimellä vammaisia tai pitkäaikaissairaita koskevasta johdonmukaisesta ja koordinoidusta politiikasta vastaava ministeriöiden välinen komitea.

Ministeriöiden välinen komitea koordinoi useiden ministeriöiden toimenpiteitä vammaisten auttamiseksi. Ministeriöiden välisessä komiteassa ovat edustettuina kansanterveys-, sosiaali- ja liikuntaministeriön lisäksi sosiaali- ja työllisyysministeriö, liikenteestä ja julkisista töistä vastaava ministeriö, asunto-, kaupunkisuunnittelu- ja ympäristöministeriö sekä opetus- kulttuuri- ja tiedeministeriö. Sisäministeriö, oikeusministeriö ja puolustusministeriö ovat edustettuina tarvittaessa, ja rahoitusministeriö seuraa kokouksia tarkkailijana. Puheenjohtaja ja sihteeristö toimivat kansanterveys-, sosiaali- ja liikuntaministeriössä.

Ministeriöiden välinen komitea keskittyy pääasiassa asumiseen, koulutukseen, työvoimaan, liikkuvuuteen ja terveydenhuoltoon.

Se antaa neuvoja ministeriöille ja hallitukselle sosiaali- ja kultturineuvoston kautta ja asettaa säännöllisesti komiteoita tutkimaan joitakin aiheita neuvosten laatimiseksi. Jotkin komiteat ovat pysyviä, kuten helppokulkuisuuden parantamisen koordinoitikeskus sekä tiedotus-, valvonta- ja tutkimuskomitea. Muita komiteoita perustetaan tilapäisesti. Tällaisia ovat esimerkiksi vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien työryhmä ja viittomakielen komitea.

Ministeriöiden välinen komitea kuulee säännöllisesti tai tarvittaessa fyysisesti ja henkisesti vammaisia edustavia järjestöjä,

Private Initiative -järjestöä, Alankomaiden vammaisfoorumia asioissa, jotka koskevat fyysisesti vammaisia tai aistivammaisia, vanhempien yhdistysten liittoa asioissa, jotka koskevat henkistä vammaisuutta, vammaisille palveluja tarjoavia sekä pitkäaikaissairaiden järjestöjen yhdistystä.

Vuonna 1995 laadittiin monivuotinen (1995–1998) eri alojen yhteinen ohjelma "rajoitusten yli" (beyond limitations). Siinä esitettiin pääkohdin hallituksen suunnitelmat seuraavista peruseriaateista:

- yhtäläiset oikeudet, yhtäläiset velvollisuudet ja yhtäläinen kohtelu
- integrointi ja osallistuminen
- tarvittaessa suojelu ja korvaaminen.

Nämä periaatteet laadittiin neljän seuraavan tavoitteen perusteella:

1. vammaisten ja pitkäaikaissairaiden ongelmanratkaisumahdollisuuksien parantaminen esimerkiksi ottamalla käyttöön henkilökohtaiset määrärahat
2. vammaisten ja pitkäaikaissairaiden integroinnin ja osallistumisen edistäminen yhteiskunnan kaikilla aloilla (erityisesti koulutuksessa ja työmarkkinoilla)
3. kaikista haavoittuvimpien ryhmien entistä parempi tunteminen
4. alan järjestäytymisen edistäminen laadun parantamiseksi, toimenpiteiden ohjaamiseksi entistä enemmän vammaisten tarpeisiin ja yhtenäisen, objektiivisen vammaispolitiikan vakiinnuttaminen.

Monivuotinen ohjelma saatettiin ajan tasalle vuosina 1996 ja 1997.

Kansalaisoikeudet

Sisäministeri vastaa kansalaisoikeuspolitiikasta.

Kansanterveys-, sosiaali- ja liikuntaministeriön valtiosihteeri vastaa vammaisten tai pitkäaikaissairaiden syrjinnänvastaisesta lainsäädännöstä.

Hallitus antoi 31. maaliskuuta 1998 lakiehdotuksen parlamentille vammaisuuden tai pitkäaikaissairaudesta perusteella tapahtuvan perusteettoman syrjinnän kieltämisestä. Kansanterveys-, sosiaali- ja liikuntaministeriön alainen terveydenhuollon tarkastuslaitos vastaa psykiatristen potilaiden ja henkisesti vammaisten hoidon ja (toteutetun) sairaalaanoton valvonnasta.

Koulutus

Opetus-, kulttuuri- ja tiedeministeri vastaa koulutuspolitiikasta. Tarkoituksena on perustaa uusi kokeellinen järjestelmä, jossa vammaisten lasten vanhemmille annetaan mahdollisuus valita, käykö heidän lapsensa tavanomaista koulua vai erityiskoulua. Kullekin lapselle varataan määrärahat erityislaitteita varten. Vuonna 1992 aloitettua ”koulunkäynti yhdessä”-politiikkaa on määrä jatkaa ja sen avulla pyritään kaatamaan esteet tavanomaisen koulun ja erityiskoulun väliltä ja edistämään integrointia sekä yhteistyötä.

Ammatillinen kuntoutus

Vammaisten ammatillista (uudelleen)integrointia koskeva asetus, josta sosiaali- ja työllisyysministeri vastaa, tuli voimaan 1. heinäkuuta 1998. Sen tavoitteena on parantaa vammaisten ammatillista kuntoutusta edistävien nykyisten toimenpiteiden välistä koordinointia. Siinä esitetään uusia toimia, kuten vammaisten kuntoutukseen tarkoitettujen määrärahojen työntekijöille.

Terveys

Kansanterveys-, hyvinvointi- ja liikuntaministeri vastaa yleisestä terveyspolitiikasta. Ehkäisemistä koskevaa tutkimusta tuetaan ja kaikkiin yliopistollisiin sairaaloihin liitetään ”geneettistä tietoa tarjoava laitos”. Kansallinen sairaus- ja invaliditeettivakuutuslautakunta on merkittävä neuvonantaja elin hallitukselle ja toimivaltainen päättämään apuvälineistä tai niiden rahoittamisesta kuten sokeain opaskoirien rahoittamisesta tai viittomakielen opetuksesta kansanterveyden alalla.

Sosiaalinen integrointi

Kansanterveys-, sosiaali- ja liikuntaministeri vastaa poikkeuksellisia lääkärikuluja koskevasta asetuksesta, jossa säädetään vammaisuudesta aiheutuvien kulojen korvaamisesta. Kustannukset voivat liittyä lääkinnällisiin apuvälineisiin tai sairaalassa oleskeluun. Vammaisten apuvälineitä koskevassa asetuksessa, josta sosiaali- ja työllisyysministeri vastaa, säädetään muiden kuin lääkinnällisten apuvälineiden korvaamisesta, kuten asunnon muutostöistä tai yksityisestä kulkuneuvosta. Kunnat vastaavat kyseisen asetuksen täytäntöönpanosta. Mahdollisuuden mukaan tehdään toimia hoidon mukauttamiseksi yksilöllisiin tarpeisiin ja vammaisten sekä heidän perheidensä eduksi. Kotihoidolla on tässä suuri merkitys. Henkilökohtaisten määrärahojen saanti on myös mahdollista. Sosiaalista integrointia koskevassa politiikassa keskitytään pienimuotoiseen asumiseen ja asumisen, työn ja/tai päivätoiminnan sekä vapaa-ajan erottamiseen toisistaan. Lisäksi toteutetaan toimia vakiomallin laatimiseksi vammaisasteen määrittelemisessä. Kunnat ja sosiaalipalvelut ovat merkittävässä asemassa tämän politiikan täytäntöönpanossa.

Esteetön ympäristö

Asunto-, kaupunkisuunnittelu ja ympäristöministeri esitti rakennusasetuksen mukaiset helppokulkuisuutta koskevat säännöt, joita uusissa rakennuksissa ja asunnoissa on noudatettava.

Liikenteestä ja yleisistä töistä vastaava ministeri esitti suuntaviivat rakennettujen alueiden ja niiden infrastruktuurien yhdistämiseksi. Hallitus edistää ajatusta kaikille tarkoitettusta suunnittelusta.

IV. YHTEISTYÖ - KONSULTOINTIRAKENTEET

Vammaisten ja heidän edustajiensa ottaminen mukaan politiikan suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja seurantaan käy ilmi useista hallituksen ja vammaisten sekä heidän edustajiensa kattojärjestön ("Private Initiative") välisistä neuvottelurakenteista. Esimerkkeinä voidaan mainita pysyvät neuvottelut ministeriöiden välisen komitean ja kattojärjestöjen välillä ja säännölliset viralliset tapaamiset kansanterveys-, sosiaalihuolto- ja liikuntaministeriön valtiosihteerin sekä edellä mainittujen elinten välillä.

Lisäksi ministeriöiden ja vammaisjärjestöjen välillä käydään tarvittaessa kahdenvälisiä neuvotteluja. Vammaispolitiikan toimenpiteiden ja lainsäädännön käyttöönoton menettelyn osana vammaisjärjestöiltä voidaan pyytää lausuntoa ehdotuksesta.

ITÄVALTA

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Työ-, terveys- ja sosiaaliministeriö

A2. Kansalaisjärjestöt

- Vammaisten neuvoo-antava liittokomitea
- Itävallan vammaisyhdistysten keskusliitto

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Liittokanslerin virasto (G¹): vammaisten perustuslain mukainen suojele
- Työ-, terveys ja sosiaaliministeriö (G/V): suojele syrjinnältä työssä
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (G/V): koulujen integrointi
- Oikeusministeriö (G/V): henkisesti vammaisten oikeusavustaja, henkisesti vammaisten oikeudellinen edustaja laitoksissa

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Työ-, terveys- ja sosiaaliministeriö (G) /
- Sosiaaliturvalaitokset (V): invaliditeettieläkkeet, ammattikohtaiset työkyvyttömyyseläkkeet ja työkyvyttömyyseläkkeet, työtapaturmaeläkkeet, joita maksetaan työtapaturmien tai ammattisairauksien vuoksi

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Osavaltiot (G/V) /
- Paikalliset viranomaiset (V): etuudet toimeentulon turvaamiseksi (sosiaalihuolto, vammaisten avustaminen)

C3. Etuudet, josta sosiaaliturvalaitos tai sosiaalihuolto eivät vastaa:

- Työ-, terveys- ja sosiaaliministeriö (G ja V) /
- Sosiaaliturvalaitokset (V) /
- Osavaltiot (G ja V): hoitotuki
- Ympäristö-, nuoriso- ja perheministeriö (G): muita korkeammat lapsilisät niille, joilla on vammaisia lapsia

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Opetus- ja kulttuuriministeriö (G/V) /
- Osavaltiot (G/V) / ja jossain määrin paikalliset viranomaiset (V)

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Työ-, terveys- ja sosiaaliministeriö (G/V)
- Työmarkkinayksikkö (V)
- Sosiaaliturvalaitokset (V)
- Osavaltiot (G/V)

D3. Työllisyys

- Työ-, terveys- ja sosiaaliministeriö (G/V): kiintiöjärjestelmä, taloudellinen avustus (esimerkiksi palkkakustannukset, työpaikan muuttaminen), yritysten integraatio, erityissuojelu tuen avulla työllistettyjen vammaisten irtisanomisen torjumiseksi, työlainsäädäntö, harjoittelupaikkojen järjestely-yksikkö
- Työmarkkinayksikkö (V): harjoittelupaikkojen järjestely-yksikkö, taloudellinen avustaminen
- Sosiaaliturvalaitokset (V): taloudellinen avustaminen
- Osavaltiot (G/V): taloudellinen avustaminen

D4. Terveys

- Työ-, terveys- ja sosiaaliministeriö (G/ osittain V) /
- Sosiaaliturvalaitokset (V): sairaalat, lääketieteellinen kuntoutus, ehkäisevät lääketieteelliset tutkimukset, tapaturmien ehkäisy, äiti-lapsi-passi, ortopedisten välineiden ja proteesien tarjonta, tekniset apuvälineet
- osavaltiot (G/V) / paikalliset viranomaiset (osittain V): sairaalat, kuntoutus, ortopedisten välineiden ja proteesien tarjonta, tekniset apuvälineet, hoito sairaskodissa

D5. Sosiaalinen integrointi

- Osavaltiot (G/V) / paikalliset viranomaiset (osittain V): sosiaalipalvelut, liikenne, vapaa-ajan palvelut, suojatyöpajat ja toimintaterapia

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Talousasioista vastaava ministeriö: esteettömiä rakennuksia koskevissa Itävallan standardeissa (Ö-NORMEN) esitetään ainoastaan suosituksia
- Osavaltiot (G/V) / paikalliset viranomaiset (V): rakentaminen ja asuminen

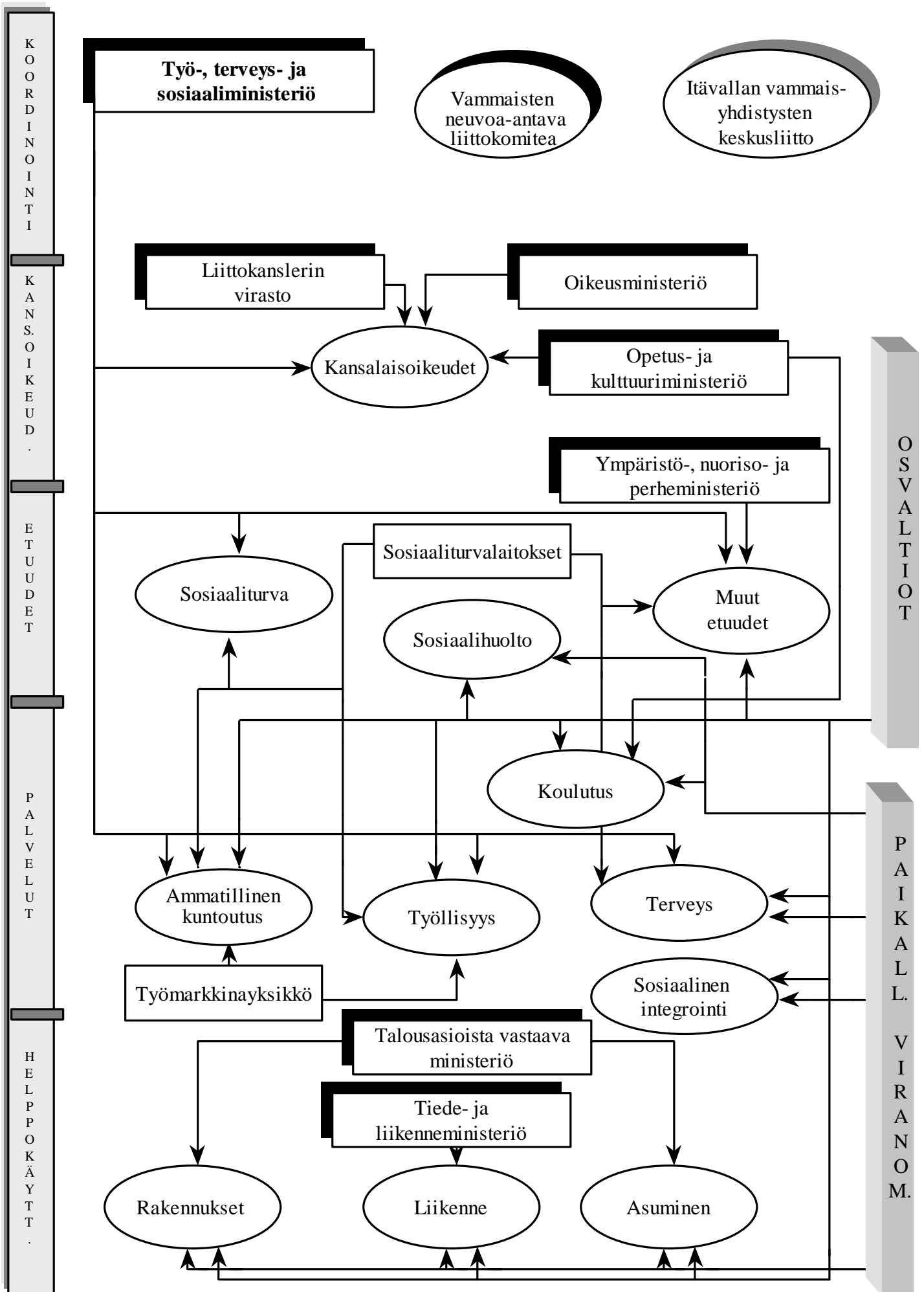
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Tiede- ja liikenneministeriö (G)
- Osavaltiot (G/V) / paikalliset viranomaiset (V)

E3. Asuminen

- Talousasioista vastaava ministeriö: Itävallan standardit (Ö-NORMEN)
- Osavaltiot (G/V) / paikalliset viranomaiset (V): rakentaminen ja asuminen

II. ORGANIGRAM

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinointi – yleissuunnitelma

Itävallan hallituksen ja liittovaltion työ-, terveys- ja sosiaaliministeriön sekä Itävallan vammaisjärjestöjen keskusliiton yhteinen poliittinen lausunto vammaisuudesta vuodelta 1992 perustuu lähtökohtaan, jossa vammaispolitiikka määritellään kattavasti. Näin ollen politiikan ja hallinnon on otettava täysin huomioon vammaisten edut kaikilla aloilla. Valtavirtaistamisen (mainstreaming) käsite muodostaa sen vuoksi erottamattoman osan vammaispolitiikkaa koskevaa lausuntoa.

Kansalaisoikeudet – päätös yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseksi

Työ-, terveys- ja sosiaaliministeriö puolustaa vammaisten etuja varmistamalla, että lakimääräiset säännökset tarkistetaan kunnolla.

Itävallan liittotasavallan perustuslain 7 artiklaa laajennettiin vuonna 1997 syrjinnän kieltämistä koskevalla säännöksellä. Perustuslain 7 artikla sisältää myös kansallisen tavoitteen tasavallan tekemän sitoumuksen muodossa sen varmistamiseksi, että vammaisia kohdellaan samalla tavalla kuin muitakin ihmisiä kaikissa jokapäiväiseen elämään liittyvissä asioissa.

Määräys pitkäaikaishoidosta

Määräys pitkäaikaishoidosta uudistettiin vuonna 1993. Liittovaltion hoitoavustusasetuksella ja osavaltioiden hoitoavustusasetuksella otettiin käyttöön porrastettu, tarpeen mukaan myönnettävä hoitoavustus, johon on oikeus tuloista ja varoista sekä pitkäaikaishoidon tarpeen syystä riippumatta. Hoitoavustus on tarkoitettu maksettavaksi kerta-avustuksena pitkäaikaishoidon tarpeesta aiheutuvien lisäkustannusten kattamiseksi, jotta tällaisen hoidon tarpeessa olevat ihmiset voivat turvata hoidon ja tuen aina tarvittaessa ja parantaa mahdollisuuksiaan viettää tarpeidensa mukaista elämää. Hoitoavustusta saa yli 300 000 ihmistä.

Liittovaltion ja osavaltioiden välillä tehtiin sopimus, jossa osavaltiot ottivat tehtäväkseen muuan muassa sellaisten sosiaalipalvelujen tarjoamisen, jotka täyttävät tietyt vähimmäisvaatimukset.

Pitkäaikaishoidon tarjoamista käsittelevälle työryhmälle, joka perustettiin vuonna 1993, annettiin erityisesti tehtäväksi laatia suosituksia ja ehdotuksia sekä toimittaa vuosikertomus pitkäaikaishoidon tarjoamisesta.

Koulutus

Vuoden 1996 joulukuussa tehtiin koulutus uudistus paketti, joka merkitsi huomattavaa askelta vammaisten lasten koulutuksen niveltämisessä yleiseen koulutuspolitiikkaan. Vuoden 1996 koulutuksen uudistusta koskevassa lakiehdotuksessa esitettiin 4-8-luokkalaisten lasten integrointia siten, että vammaiset 6-14 -vuotiaat lapset voivat hyötyä välittömästi integroidusta opetuksesta.

Useissa osavaltioissa on laadittu oikeusperusta integroitujen lastentarhojen perustamiseksi. Liittovaltion viranomaiset ovat myöntäneet vuotta 1997 varten varoja hankkeisiin, joiden tavoitteena on vammaisten lasten integrointi lastenhoitoa tarjoaviin keskuksiin.

Työllisyys

Euroopan sosiaalirahaston varojen avulla vammaisten innovatiivisia työllisyshankkeita on rahoitettu yhä enemmän, erityisesti tuetun työllisyyden kehittämisen yhteydessä.

Esteetön ympäristö

Matalalattiabussit ovat käytännössä ainoat kaupungin sisäiseen liikenteeseen hankittavat bussimallit.

IV. YHTEISTYÖ - KONSULTOINTIRAKENTEET

Vuonna 1990 annetulla liittovaltion vammaisasetuksella perustettiin liittovaltion neuvoo-antava vammaiskomitea toimimaan neuvonantajana vammaispolitiikkaan liittyvissä asioissa. Tämän komitean tehtävänä on

- antaa neuvoja liittovaltion työ-, terveys- ja sosiaaliministerille vammaispolitiikan peruskysymyksistä
- laatia asiantuntijalausuntoja ja suosituksia kaikista merkittävimmistä vammaisia koskevista aiheista
- tukea liittovaltion työ-, terveys- ja sosiaaliministeriä vammaisia koskevien lakisäätöiden ja muiden toimenpiteiden koordinoinnissa.

Neuvoo-antavan komitean äänivaltaiset jäsenet ovat

- liittovaltion työ-, terveys- ja sosiaaliministeriö (puheenjohtaja)
- jäsen kustakin parlamentissa edustettuna olevasta poliittisesta puolueesta
- edustajat työ-, terveys- ja sosiaaliministeriöstä, valtiovarainministeriöstä ja ympäristö-, nuoriso- ja perheministeriöstä. Kun komissio käsittelee asioita, joista vastaavat muut hallituksen osastot, kyseisen ministeriön edustaja on läsnä kokouksessa.
- kaksi jäsentä kustakin osavaltiosta
- yksi jäsen, joka edustaa Itävallan sosiaaliturvalaitosta
- kolme edustajaa työnantajajärjestöistä ja ammattiliitoista
- seitsemän jäsentä, jotka edustavat vammaisjärjestöjä.

Neuvoo-antavan komitean sihteeristön työt hoitaa liittovaltion työ-, terveys- ja sosiaaliministeriö. Vammaisasioiden neuvoo-antava komitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa.

Useissa osavaltioissa on samanlaiset elimet, jotka antavat neuvoja osavaltioiden hallituksille tai joita kuullaan tärkeissä kysymyksissä (vammaisten neuvoo-antava komitea, vammaisten etua edustavat elimet).

On myös mainittava useilla lainsäädäntöteksteillä perustetut yksittäiset neuvoo-antavat sosiaaliturvan komiteat, jotka edustavat vakuutettujen henkilöiden erityisryhmiä (esimerkiksi pitkäaikaishoitoa tarvitsevat henkilöt) ja jotka voivat vaatia, että heitä kuullaan merkittävissä kysymyksissä.

Vammaisjärjestöt ovat edustettuina näissä neuvoo-antavissa komiteoissa, ja ne edustavat hoitotuen saajien etuja. Vammaisjärjestöjen jäsenet ovat myös edustettuina pitkäaikaishoidon tarjoamista käsittelevässä työryhmässä.

Liittovaltion perustuslain 15 a artiklan mukaisesti liittovaltion ja osavaltioiden viranomaiset voivat tehdä sopimuksia vastuualueisiinsa liittyvistä asioista. Pitkäaikaishoidon järjestämisen osalta on jo tehty tällainen sopimus liittovaltion ja osavaltioiden yhteisistä toimenpiteistä pitkäaikaishoitoa tarvitseville.

Kaikki liittovaltion ministeriöt, jotka tarvitsevat asiantuntijalausuntoja, kuulevat vammaisjärjestöjen keskusliittoa.

Useissa osavaltioissa on jo säädetty laissa vammaisjärjestöjen oikeudesta osallistua menettelyihin.

¹ "G" tarkoittaa lainsäädäntöviranomaista ja "V" toimeenpanoviranomaista

PORTUGALI

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Sosiaalisesta integroinnista vastaava valtiosihteeri/Yhteisvastuullisuus- ja sosiaaliturvaministeriö
- Kansallinen vammaisten kuntoutuksen ja integroinnin sihteeristö/Opetus- ja työllisyysministeriö

A2. Kansalaisjärjestöt

- Kansallinen vammaisten kuntoutuksen ja integroinnin neuvosto
- Vuoropuheluryhmä

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Yhteisvastuullisuus- ja sosiaaliturvaministeriö

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Kansallinen vammaisten kuntoutuksen ja integroinnin sihteeristö
- Yhteisvastuullisuus- ja sosiaaliturvaministeri

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Kansallinen vammaisten kuntoutuksen ja integroinnin sihteeristö

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Opetusministeri

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Työllisyyden ja ammatillisen koulutuksen instituutti
- Kansallinen vammaisten kuntoutuksen ja integroinnin sihteeristö

D3. Työllisyys

- Opetus- ja työllisyysministeriö
- Työllisyyden ja ammatillisen koulutuksen instituutti

D4. Terveys

- Terveysministeriö

D5. Sosiaalinen integrointi

- Terveysministeriö
- Yhteisvastuullisuus- ja sosiaaliturvaministeriö
- Valtiovarainministeriö
- Kulttuuri- ja liikuntaministeriö

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Kaupunkisuunnittelu- ja asuntonministeriö

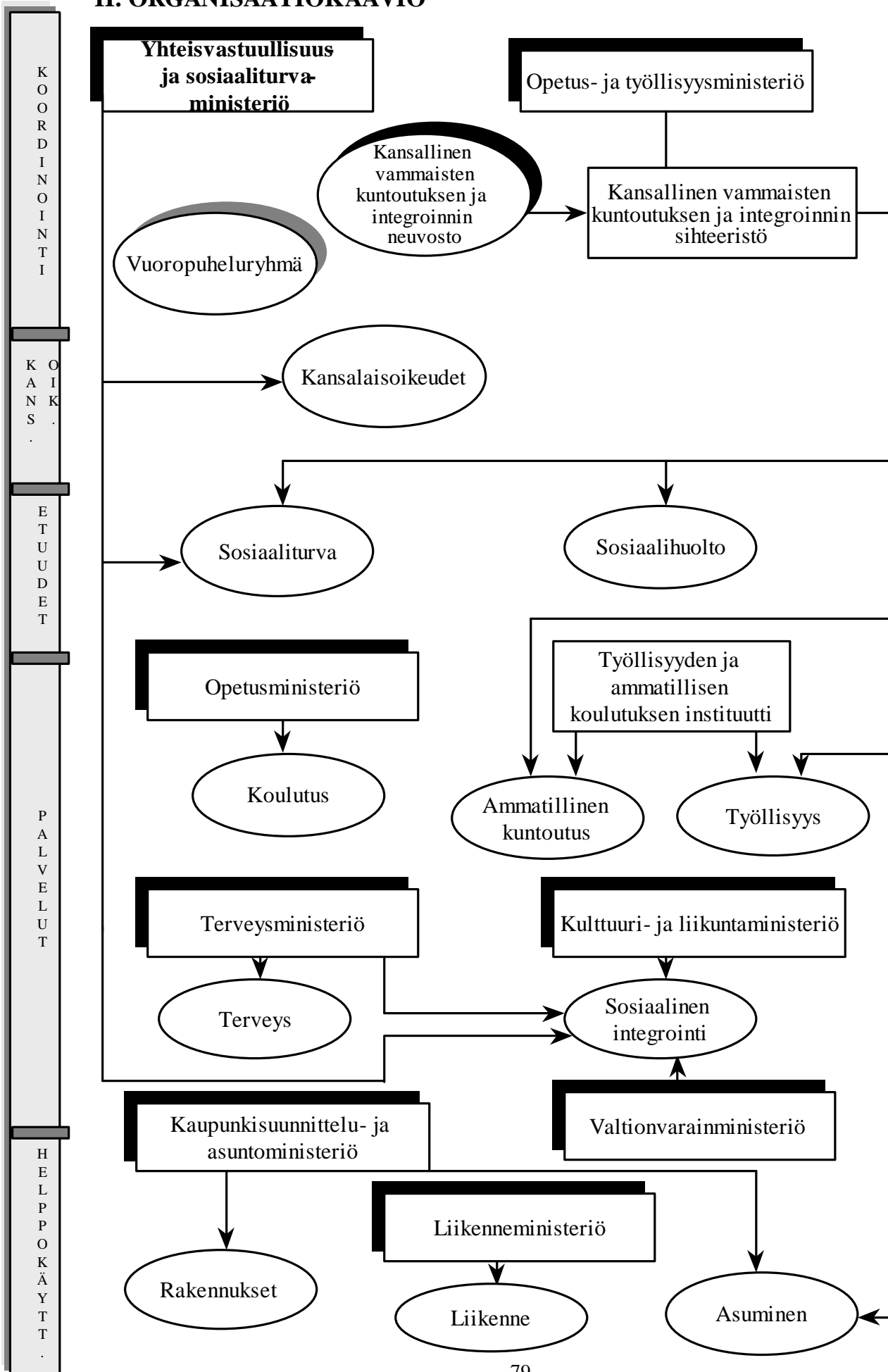
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Liikenneministeriö

E3. Asuminen

- Kansallinen vammaisten kuntoutus- ja integrointisihteeristö
- Kaupunkisuunnittelu- ja asuntonministeriö

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinointi – yleissuunnitelma

Kansallisen vammaisten kuntoutuksen ja integroinnin sihteeristön tavoitteena on taata tiivis yhteys toteutettavien alakohtaisten toimenpiteiden välillä ja täydentää aidosti julkisen ja yksityisen sektorin edistämisiä aloitteita. Kansallisen sihteeristön tavoitteena on saavuttaa tämä tavoite lujittamalla omia koordinointimahdollisuuksiaan.

Ammatillinen kuntoutus

Tarkoituksena on laatia johdonmukainen ja integroitu keskipitkän aikavälin suunnitelma, jossa kerrotaan yksityiskohtaisesti kaikkien kyseisten alojen toteuttamista kansallisen tason kuntoutustoimista. Lisäksi vammaisasioita ja kuntoutusta hoitavia kansalaisjärjestöjä tuetaan ja kannustetaan tarjoamaan tarvittavat tekniset ja taloudelliset kansalaisjärjestöjen toimintaa edistävät edellytykset. Tällaiset edellytykset tukevat kansalaisjärjestön toimintaa, edistävät vuoropuhelua, parantavat toimien laatua ja yleisesti ottaen lujittavat kansalaisjärjestöjen osallistumista kansallisen kuntoutuspolitiikan kehittämiseen ja koordinointiin.

Helppokäyttöisyys

Toimintasuunnitelman tavoitteena on parantaa rakennetun ympäristön helppokulkuisuutta ja kuljettavuutta poistamalla teknisiä esteitä (mukaan lukien suunnittelu, koulutus, tiedottaminen kaikille alan toimijoille ja ammattilaisille sekä heidän koulutuksensa). Nykyisten sääntöjen ja rahoitusjärjestelmän uudelleenmuotoilua edellytetään teknisten apuvälineiden helppokäyttöisyyden lisäämiseksi.

Sosiaalinen integrointi

Kansallinen kuntoutuspolitiikka määrittellään tiiviissä yhteistyössä kansallisten kansalaisjärjestöjen kanssa kehittämällä suunnitelmia ja laatimalla ehdotuksia, joiden tavoitteena on vammaisten erityistarpeiden täyttäminen. Tässä yhteydessä korostetaan vammaisten sosiaalisen integroinnin riippumattomuutta.

Lisäksi jatketaan ohjelmaa, jossa toimitaan tiiviissä yhteistyössä urheilun, vapaa-ajan ja kulttuurin alalla toimivien kansalaisjärjestöjen kanssa.

Toimintasuunnitelmaan kuuluu myös tietoisuuden tason nostaminen ja muutosten edistäminen väestön asenteissa. Käytettyihin menetelmiin olisi kuuluttava tietojen tarjoaminen vammaisille ja heidän perheilleen, yksityisille laitoksille ja yleisölle sekä vammaisalan kansalaisjärjestöjen johtajien ja ammattilaisten taitojen parantaminen.

Tietotekniikka

Vammaisalan ja kuntoutusalan tekninen ja tieteellinen tietämys edellyttää, että sitä tuetaan erityisellä dokumentointijärjestelmällä, joka on kaikkien osapuolten käytettävissä. Tämä dokumentointijärjestelmä käsittää tilastotietojen keruun, käsittelyn ja levittämisen. Tilastotietoja tukevat kuntoutusta koskevat laadulliset ja määrälliset tiedot.

Lisäksi tarvitaan investointeja tutkimusohjelmiin ja innovatiivisiin ohjelmiin, hankkeisiin ja tutkimuksiin. Tällaisten investointien olisi myös edistettävä tieteellisistä, teknologisista ja metodologisista hankkeista saatavien tietojen ja kokemusten vaihtoa.

Kansainvälisellä tasolla tarkoituksena on lisätä yhteistyötä Euroopan unionissa, Euroopan neuvostossa, Yhdistyneiden kansakuntien toimistoissa ja muissa asiaan liittyvissä kansainvälisissä organisaatioissa sekä portugalinkielisissä Afrikan maissa.

IV. YHTEISTYÖ – KONSULTOINTIRAKENTEET

Vammaisille tiedottamista tai heidän kuulemistaan varten luotujen yhteistyörakenteiden luonne säädetään 2 päivänä toukokuuta 1996 annetussa laissa nro 35.96, jossa säädetään yhteisvastuullisuus- ja sosiaaliturvaministeriön yleisestä rakenteesta.

Lain nro 35.96 4 artiklan mukaisesti yhteisvastuullisuus- ja sosiaaliturvaministeriö vastaa vammaisten kuntoutukseen ja integrointiin liittyvien toimenpiteiden kehittämisestä ja täytäntöönpanosta.

Kansallinen vammaisten kuntoutuksen ja integroinnin neuvosto antaa ministerille neuvoja.

Kansallisen neuvoston kokoonpano ja tehtävät säädetään asetuksella, jonka ministerien neuvosto tarkastaa ja hyväksyy.

Yhdessä kansallisten vammaisjärjestöjen kanssa se toimii neuvottelukumppanina hallituksen kanssa käytävissä neuvotteluissa ja kahdenvälisen tiedonvaihdon kanavana vammaispolitiikkaa kehitettäessä ja ratkaisuja yksilöitäessä vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamiseksi.

Vuonna 1992 perustettiin vuoropuheluryhmä sellaisten kansainvälisten elinten suuntaviivojen mukaisesti, joiden tarkoituksena on edistää vammaisjärjestöjen osallistumista.

SUOMI

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Valtakunnallinen vammaisneuvosto, läänien ja kunnalliset vammaisneuvostot
- Kuntoutusasiain neuvottelukunta
- Julkisen liikenteen neuvottelukunta

A2. Kansalaisjärjestöt

- Vammaisfoorumi

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Oikeusministeriö
- Työministeriö (syrjiminen työmarkkinoilla)
- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Tasa-arvovaltuutetun toimisto

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Kansaneläkelaitos

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Kansaneläkelaitos
- Paikalliset viranomaiset

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Opetusministeriö
- Opetusviranomaiset

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Sosiaali- ja terveysministeriö, vakuutusosasto
- Kansaneläkelaitos
- Paikalliset viranomaiset

D3. Työllisyys

- Työministeriö
- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Kansaneläkelaitos
- Paikalliset viranomaiset

D4. Terveys

- Sosiaali- ja terveysministeriö:
  - Sosiaali- ja terveystieteiden osasto
  - Vakuutusosasto
  - Ehkäisevän sosiaali- ja terveyspolitiikan osasto
- Paikalliset viranomaiset

D5. Sosiaalinen integrointi

- Sosiaali- ja terveysministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden osasto
- Opetusministeriö
- Paikalliset viranomaiset

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Ympäristöministeriö
- Paikalliset viranomaiset

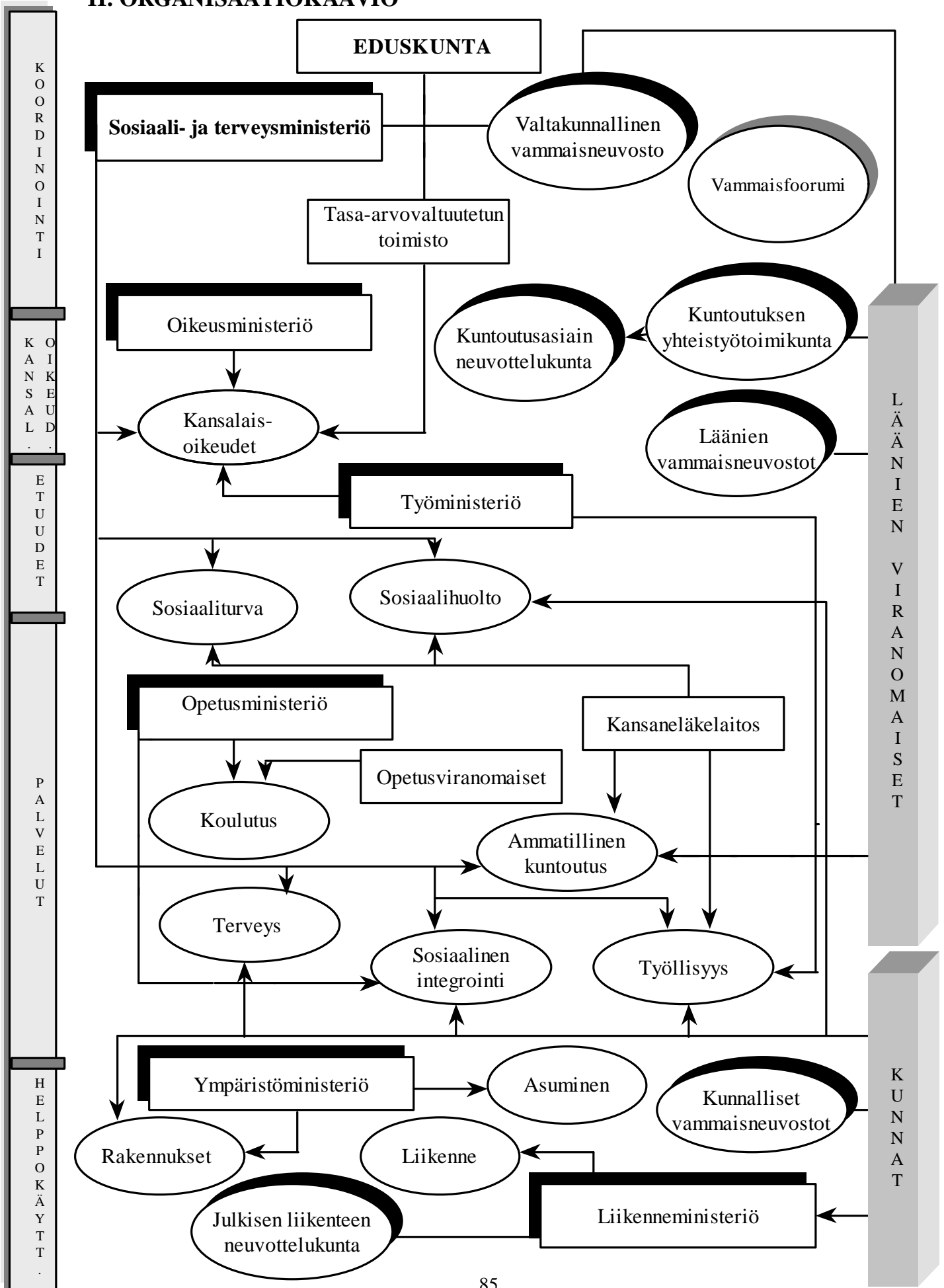
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Liikenneministeriö
- Julkisen liikenteen neuvosto

E3. Asuminen

- Ympäristöministeriö
- Paikalliset viranomaiset

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Yleissuunnitelma

Vuonna 1996 valtakunnallinen vammaisneuvosto julkaisi kansallisen vammaisohjelman nimellä: 'Kohti yhteiskuntaa kaikille'. Ohjelmassa keskitytään avoimeen yhteiskuntaan ja pohditaan sellaisia aiheita kuten vammaisten osallistumisen mahdollistaminen, heidän osallistumisensa politiikan laatimiseen, esteetön ympäristö ja viestintä sekä myönteisten asenteiden kehittäminen vammaisten täysimittaisen yhteiskuntaan osallistumisen mahdollistamiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on päävastuu kansallisen vammaispolitiikan koordinoinnista, vaikka kaikilla (alastaan vastaavilla) ministeriöillä on vastuu valtavirtaistamisperiaatteen mukaisesti ottaa huomioon vammaisten tarpeet päätöksenteossaan. Kuntia kehoitetaan laatimaan omat toimintasuunnitelmansa valtakunnallisen vammaisohjelman perusteella.

Sosiaalihuolto ja sosiaalinen integrointi

Vuonna 1996 sosiaali- ja terveysministeriö nimitti vammaistyöryhmän. Työryhmä antaa raportissaan muun muassa sellaisen päätelmän, että vammaisten sosiaalihuollon perusta ja sisältö olisi saatettava ajan tasalle. Työryhmä teki myös ehdotuksia, jotka koskivat sosiaalihuollon ja terveydenhuollon maksuja, verohelpotusten lisäämistä, tietotekniikan ja muiden tekniikoiden käyttöönottoa vammaisten avustamiseksi, esteettömän elinympäristön kehittämistä ja vammaisten työllistämiseen liittyvien toimintalinjojen määritelmiä, kehittämistä ja selventämistä. Raportin avainsanoja ovat vammaispolitiikka, vammaisten palvelut, vammaisten etuudet,

kuntoutus ja mahdollisuudet selviytyä ja tehdä työtä.

Oikeusministeriö nimitti vuonna 1996 työryhmän arvioimaan ja varmistamaan viittomakielen käyttäjien oikeusasemaa.

Vuonna 1995 sosiaali- ja terveysministeriö nimitti työryhmän kehitysvammaisten palvelujen kehittämisen seuraamiseksi. Tämä erityistyöryhmä sai työnsä päätökseen vuonna 1997.

Koulutus

Vuonna 1995 opetusministeriö nimitti komitean tutkimaan erityistarpeisten ryhmien liikuntatilannetta ja laatimaan uuden kansallisen kehittämisohjelman.

Vuonna 1996 kansallinen opetushallitus toteutti kattavan arvioinnin erityisopetuksesta Suomessa.

Ammatillinen kuntoutus ja työllisyys

Vuonna 1997 kuntoutusasiain neuvottelukunta julkaisi kansallisen vammaisten ammatillista kuntoutusta ja työllisyyttä käsittelevän toimintaohjelman 'Vajaasta varteenotettavaksi'. Ohjelma on ohjekirja kaikille niille, jotka osallistuvat tehokkaiden toimenpiteiden täytäntöönpanoon vammaisten yhtäläisen ja täysipainoisen sosiaalisen osallistumisen saavuttamiseksi. Ohjelmassa käsiteltäviin pohdittaviin aloihin kuuluvat ammatillisen koulutuksen edistäminen, työmarkkinataitojen parantaminen ja työmarkkinoilta syrjäytymisen ehkäiseminen.

Vuoden 1998 kesäkuussa hallitus antoi eduskunnalle ehdotuksen laeiksi vammaisten henkilöiden työllistymisen ja koulutuksen edistämiseksi, ja se perustui vammaisasiain työryhmän raporttiin.

IV. YHTEISTYÖ - KONSULTOINTIRAKENTEET

Valtakunnallinen vammaisneuvosto

Valtakunnallinen vammaisneuvosto on sosiaali- ja terveysministeriön alainen yksikkö. Se koostuu vammaisjärjestöjen edustajista ja eri ministeriöiden hallintovirkamiehistä. Neuvoston tavoitteena on torjua syrjintää ja vähentää ennakkoluuloja vammaisia kohtaan sekä edistää vammaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia ja heidän integroitumistaan valtavirtayhteiskuntaan. Noin 220 kunnassa (450 kunnasta) on paikallinen vammaisneuvosto. Kunnallisten ja läänien vammaisneuvostojen yhteistyöpolitiikassa on sama perusta kuin valtakunnallisen vammaisneuvoston politiikassa.

Muut ministeriöt ja valtiolliset elimet ovat perustaneet vammaisasioita käsitteleviä työryhmiä ja neuvottelukuntia.

Kuntoutusasiain neuvottelukunta

Kuntoutusasiain neuvottelukunta edustaa työministeriötä, opetusministeriötä, sosiaali- ja terveysministeriötä, työmarkkinajärjestöjä ja vammaisjärjestöjä. Neuvottelukunta antaa hallitukselle neuvoja ammatilliseen kuntoutukseen ja työllisyyteen liittyvissä asioissa.

Julkisen liikenteen neuvottelukunta

Julkisen liikenteen neuvottelukunta on osa liikenneministeriötä. Useat ministeriöt, Suomen kuntaliitto, vammaisjärjestöt ja liikennöitsijät ovat edustettuina neuvostossa.

RUOTSI

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Terveys- ja sosiaaliministeriö
- Kansallinen terveys- ja sosiaalihuoltovirasto
- Vammaisten oikeusasiamiehen toimisto

A2. Kansalaisjärjestöt

- Vammaisjärjestöt

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Oikeusministeriö

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Terveys- ja sosiaaliministeriö
- Kansallinen sosiaalivakuutuslaitos

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Paikalliset viranomaiset

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Paikalliset viranomaiset
- Opetusministeriö

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Alueelliset vakuutuslaitokset
- Julkiset ja yksityiset työnantajat
- Työllistymisinstituutit

D3. Työllisyys

- Työministeriö
- Kansalliset työmarkkinalautakunnat
- Läänin työvoimavirastot

D4. Terveys

- Terveys- ja sosiaaliministeriö
- Lääninneuvosto
- Paikalliset viranomaiset

D5. Sosiaalinen integrointi

- Terveys- ja sosiaaliministeriö
- Paikalliset viranomaiset

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Sisäministeriö
- Kansallinen asunto-, rakennus- ja suunnitteluvirasto
- Paikalliset viranomaiset

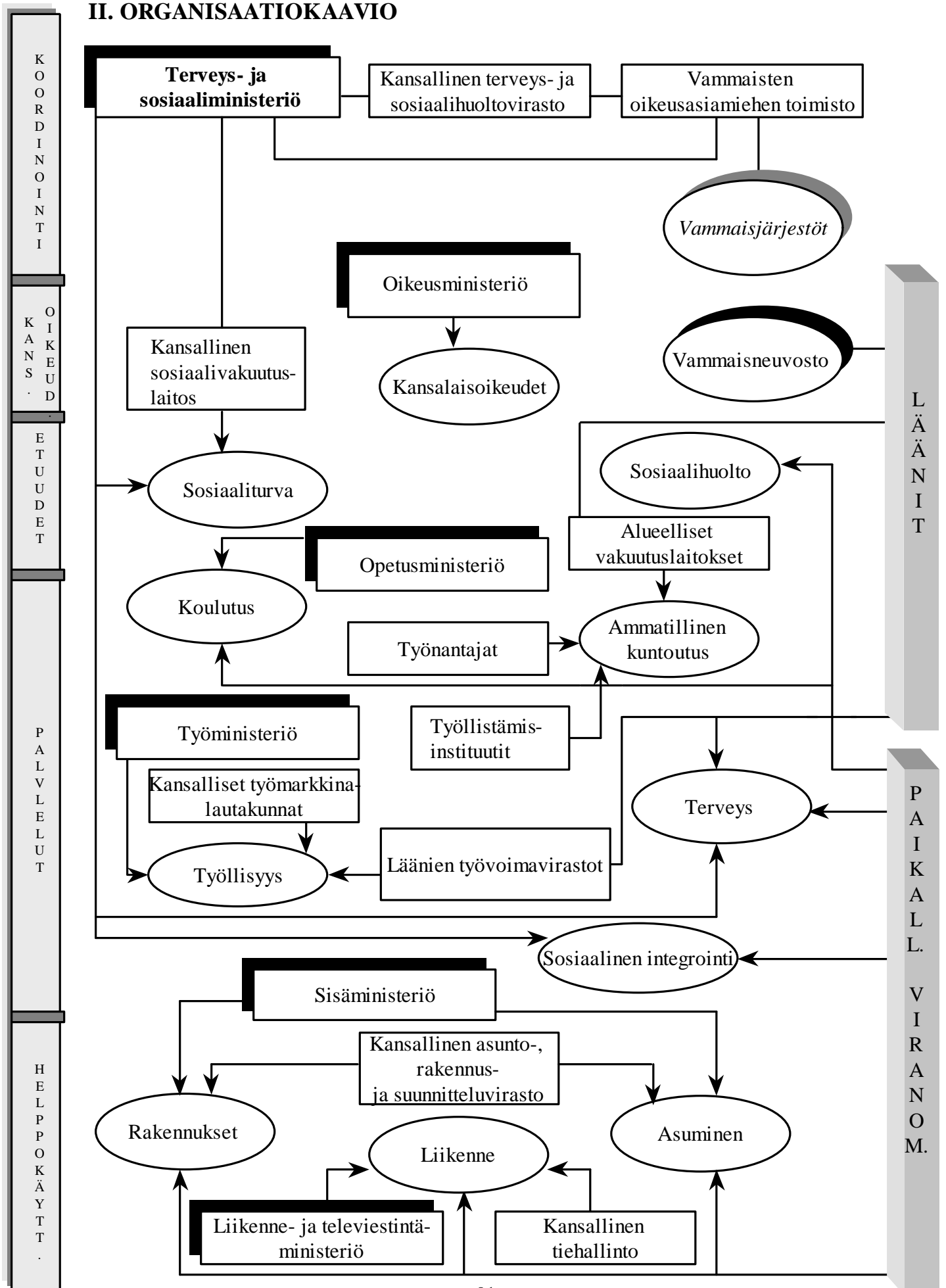
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Liikenne- ja viestintäministeriö
- Kansallinen tiehallinto
- Paikalliset viranomaiset

E3. Asuminen

- Sisäministeriö
- Kansallinen asunto-, rakennus- ja suunnitteluvirasto
- Paikalliset viranomaiset

II. ORGANISAATIOKAAVIO

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinointi – yleissuunnitelma

Hallituksen vammaispolitiikka perustuu yleisstrategiaan, jonka päätarkoituksena on luoda valtiolle, kunnille ja lääninneuvostoille sekä muille organisaatioille mahdollisuuksia parantaa helppokäyttöisyyttä laajassa mielessä useilla yhteiskunnan eri aloilla. Poliitiikassa keskitytään myös toimiin, joilla varmistetaan vammaisten yhtäläiset mahdollisuudet osallistua valtavirtayhteiskunnan kaikkiin aloihin. Eryteisesti kunnilla on merkittävä asema toimiessaan yhteistyössä vammaisten paikallisjärjestöjen, viranomaisten ja muiden osapuolten kanssa, joita asia koskee. Helppokäyttöisyyttä koskevat kysymykset käsittävät (esimerkiksi) aiheet, jotka liittyvät kuljetukseen ja tietotekniikkaan.

Vammaisiin liittyvät aiheet koskevat yhteiskunnan kaikkia aloja, ei ainoastaan niitä aloja, jotka liittyvät terveyteen ja hyvinvointiin. Nämä asiat on sen vuoksi otettava huomioon kaikissa toimintalinjoissa, jotka liittyvät koulutukseen, työllisyyteen ja työmarkkinoihin, talouteen, asumiseen, liikenteeseen ja kuljetukseen. Valtiollisten elinten, joita asia koskee, on otettava erityisesti vastuu omalla alallaan varmistaakseen sen, että kysymykset otetaan täysin huomioon kyseisten elinten omalla toimialalla. Samalla on tärkeää säilyttää yleiskuva vammaiskysymyksiin.

Kansallinen terveys- ja sosiaalihuoltovirasto on hallituksen keskeinen asiantuntija- ja valvontataho muun muassa vammaisasioissa.

Viraston päätehtäviin kuuluvat lääketieteellisten toimien sekä terveys- ja sosiaalihuoltotoimien valvonta yksilöiden siviilioikeuksien laadun ja turvallisuuden osalta, kyseisten oikeuksien kehittämisen ja arvioinnin, tiedonsiirron, koulutuksen ja tilastotietojen koordinoinnin osalta.

Kansalaisyhteisöt

Vammaisten oikeusasiamiehen toimisto on valtion viranomaisena, joka valvoo kansalaisyhteisöjä ja vammaisten erityisetuista tarjoamalla muun muassa oikeusapuneuvontaa. Toimiston oikeuskäytäntöön kuuluu, että se kuuntelee valituksia sekä julkisilta että yksityisiltä elimiltä tai järjestöiltä ja antaa niille neuvoja. On kuitenkin huomattava, ettei oikeusasiamiehellä ole keinoja (tai oikeutta) viedä tapauksia oikeuteen.

Lisäksi vammaisten oikeusasiamiehelle on annettu tehtäväksi arvioida toimenpiteitä, jotka on hyväksytty täyttämään Ruotsin velvollisuudet Yhdistyneiden kansakuntien vammaisten henkilöiden mahdollisuuksien yhdenvertaistamista koskevien yleisohjeiden mukaisesti.

Oikeusasiamies toimii myös tietojen kerääjänä. Hän on toteuttanut äskettäin tutkimuksen vammaisuudesta johtuvasta syrjinnästä työmarkkinoilla. Vammaisten oikeusasiamiehen toimisto antaa hallitukselle toimia koskevan raportin vuosittain.

Ammatillinen kuntoutus ja työllisyys

Tarkoituksena on saavuttaa entistä suurempi tasa-arvo työmarkkinoilla ehdotuksen avulla, jonka tavoitteena on edistää vammaisten pysymistä työelämässä. Tältä osin niille työnantajille, joille on aiheutunut kustannuksia tarvittavien mukautusten toteuttamisesta tai vammaisen työntekijän sopeuttamisesta, voidaan maksaa tukia. Lisäksi vammaisuuteen perustuvan syrjinnän työmarkkinoilla estävän lainsäädännön laatimiseen liittyvä erityistutkimus aloitetaan lähitulevaisuudessa.

Kansallisen työmarkkinalautakunnan tarkoituksena on esittää valtion suuntaviivat ja tavoitteet läänien työvoimalautakunnille. Lisäksi se jakaa varoja ja arvioi läänien työvoimalautakuntien toimintaa. Kansallisen lautakunnan sisäinen erityisvaltuuskunta, niin sanottu YR-valtuuskunta, käsittelee työhön liittyvää vammaisten kuntoutusta ja työmarkkinatoimenpiteitä. Kyseisellä valtuuskunnalla on neuvoa-antava tehtävä, ja se seuraa ja tukee vammaisten työllistämisen edistämistoimenpiteitä. Läänien työvoimalautakunnat johtavat ja koordinoivat alueellisen tason työvoimatoimistoja.

Sosiaalinen integrointi

Hallitus jatkaa Yhdistyneiden kansakuntien toimia vammaisasioissa ja tuo esille Ruotsin kannan tähän politiikkaan liittyvissä kysymyksissä Euroopan unionissa.

Helppokäyttöisyys

Kansallinen tiehallinto on keskeinen viranomaisen, joka huolehtii vammaisten tarpeista koko julkisen liikenteen järjestelmässä ja koordinoi toimenpiteitä, jotka koskevat vammaisten integrointia julkisen liikenteen järjestelmiin. Hallinnon ensisijaisena tavoitteena on lisätä niiden vammaisten määrää, jotka voivat käyttää julkisen liikenteen järjestelmiä.

Kansallinen asunto-, rakentamis- ja suunnitteluvirasto on keskeinen viranomaisen, joka on vastuussa muun muassa luonnonvarojen käytön suunnittelusta ja maaseutu ympäristöstä. Se hallinnoi valtion asumistukia ja antaa rakentamista koskevia sääntöjä, jotka liittyvät työterveyteen, työturvallisuuteen ja helppokäyttöisyyteen.

IV. YHTEISTYÖ – KONSULTOINTIRAKENTEET

Ongelmien määrittämiseksi ja vastausten tarjoamiseksi vammaispolitiikan alalla on tärkeää, että hallitus toimii yhteistyössä vammaisjärjestöjen kanssa kaikissa vaiheissa. Tältä osin valtiosihteeriryhmä koordinoi hallituksen elimiä, jotka käsittelevät vammaisiin liittyviä kysymyksiä, ja toimii foorumina vuoropuhelulle vammaisjärjestöjen kanssa sekä tilapäisenä koordinaatortikomiteana. Vammaisjärjestöt tapaavat hallituksen edustajia säännöllisesti. Tässä ryhmässä järjestöt tapaavat terveys- ja sosiaaliministerin ja muita ministerejä vähintään kerran vuodessa. Vammaisten oikeusasiamiehen toimisto, kuten edellä mainittiin, on vammaisten oikeuksiin ja etuihin liittyvien kysymysten alullepanija.

Lisäksi se tarkkailee, että Yhdistyneiden kansakuntien yleisohjeita noudatetaan. Kyseisten ohjeiden mukaisesti valtiot vastaavat kansallisten koordinaatortikomiteoiden tai vastaavien elinten perustamisesta vammaisasiain koordinaatortin varmistamiseksi. Vammaisten oikeusasiamiehen toimiston ensimmäisen kolmivuotiskauden lähetessä loppuaan sen toimintaa arvioidaan ja ehdotuksia tehdään sen tulevien tehtävien määrittämiseksi.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

I. ORGANISAATIOJÄRJESTELYT

A. Koordinoinnista vastaavat tai hallituksia yleisten toimintalinjojen määrittelyssä avustavat osastot tai elimet

A1. Valtiolliset elimet

- Ministeriöiden välinen vammaisryhmä

A2. Kansalaisjärjestöt

- Kansallinen vammaisneuvosto (myös Pohjois-Irlanti)
- Vammaisten oikeuksia käsittelevä työryhmä
- Vammaisten neuvoo-antava työllisyys- ja koulutuskomitea (ACDET)
- Vammaisten neuvoo-antava liikennekomitea (DPTAC)

B. Kansalaisoikeuksiin liittyvistä asioista vastaavat osastot tai elimet

- Opetus- ja työllisyysministeriö

C. Vammaisille annettavasta taloudellisesta avusta (etuudet) vastaavat osastot tai elimet

C1. Sosiaaliturvaa koskevat kysymykset

- Sosiaaliturvaministeriö
- Etuusvirasto
- Sosiaaliturvavirasto (Pohjois-Irlanti)

C2. Sosiaalihuolto-ohjelmat

- Terveysministeriö
- Paikalliset viranomaiset (suorat maksut)

D. Palveluiden tarjonnasta vastaavat osastot tai elimet

D1. Koulutus

- Opetus- ja työllisyysministeriö
- Opetus- ja työllisyysministeriö – Walesin toimisto
- Skotlannin toimisto
- Pohjois-Irlannin opetusosasto
- Pohjois-Irlannin opetus- ja kirjastolautakunnat
- Paikalliset opetusviranomaiset
- Jatko- ja korkeakoulutuksen rahoitusneuvostot

D2. Ammatillinen kuntoutus

- Opetus- ja työllisyysministeriö. Työllisyysyksikkö.
- Koulutus- ja yritysneuvostot (Englanti ja Wales)
- Paikalliset yritysten yhtiöt (Skotlanti)
- Taloudellisen kehityksen ministeriö (Pohjois-Irlanti)
- Koulutus- ja työllisyysvirasto (Pohjois-Irlanti)

D3. Työllisyys

- Opetus- ja työllisyysministeriö. Työllisyysyksikkö
- Taloudellisen kehityksen ministeriö (Pohjois-Irlanti)
- Koulutus- ja työllisyysvirasto (Pohjois-Irlanti)

D4. Terveys

- Terveysministeriö
- Terveysministeriö (Walesin virasto)
- Skotlannin toimisto
- Terveys- ja sosiaalipalveluministeriö (Pohjois-Irlanti)
- Kansallinen terveystalutus ja Skotlannin kansallinen terveystalutus
- Terveys- ja sosiaalipalvelurahastot (Pohjois-Irlanti)
- Paikalliset terveystalutukset

D5. Sosiaalinen integrointi

- Terveysministeriö
- Terveysministeriö (Walesin toimisto)
- Skotlannin toimisto
- Terveys- ja sosiaalipalveluministeriö (Pohjois-Irlanti)
- Paikallisten viranomaisten sosiaalipalveluosastot
- Terveys- ja sosiaalipalvelurahastot (Pohjois-Irlanti)

E. Esteettömästä ympäristöstä vastaavat osastot tai elimet

E1. Rakennusympäristö

- Ympäristö-, liikenne- ja alueministeriö
- Ympäristö-, liikenne- ja alueministeriö (Walesin toimisto)
- Skotlannin toimisto
- Pohjois-Irlannin ympäristöministeriö
- Paikalliset viranomaiset

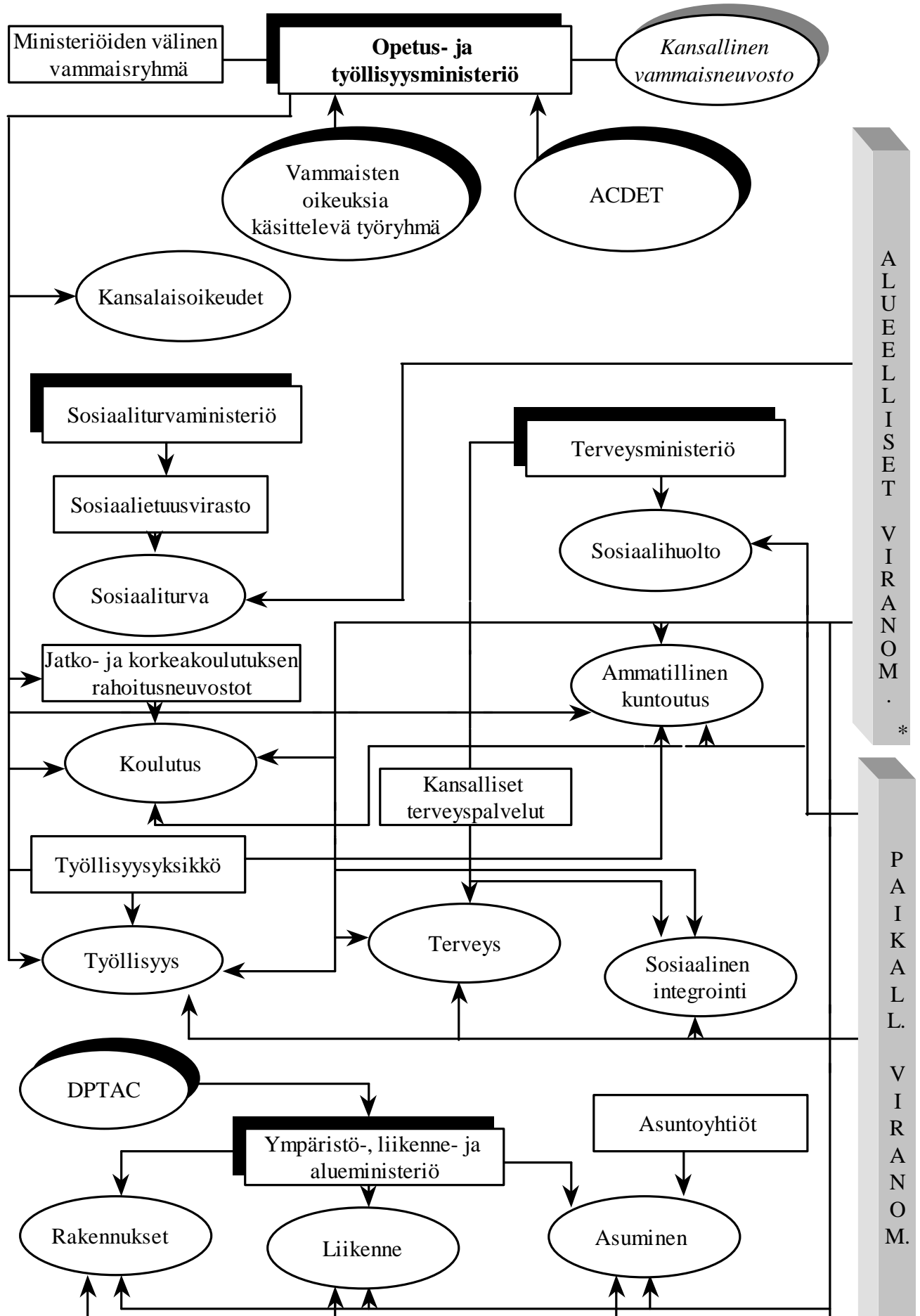
E2. Helppokäyttöiset liikennejärjestelmät

- Ympäristö-, liikenne- ja alueministeriö
- Ympäristö-, liikenne- ja alueministeriö (Walesin toimisto)
- Skotlannin toimisto
- Pohjois-Irlannin ympäristöministeriö

E3. Asuminen

- Ympäristö-, liikenne- ja alueministeriö
- Ympäristö-, liikenne- ja alueministeriö (Walesin toimisto)
- Skotlannin toimisto
- Pohjois-Irlannin ympäristöosasto
- Paikalliset viranomaiset ja asuntoyhtiöt

II. ORGANISAATIOKAAVIO

* Alueellisiin viranomaisiin kuuluvat hallituksen alaiset Walesin, Skotlannin ja Pohjois-Irlannin aluehallinto-osastot

III. TOIMINTASUUNNITELMAT

Koordinointi – yleissuunnitelma

Yhdistyneen kuningaskunnan vammaispolitiikan tavoitteena on mahdollistaa vammaisten ihmisten täysipainoinen osallistuminen yhteiskuntaan. Vaikka huolenaiheet ja vaatimukset eroavat eri tavoin vammaisten välillä, on olemassa myös yhteisiä aiheita: yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja työllisyyteen, mukaan lukien mahdollisuus työhön; tarve varmistaa tavaroiden, palvelujen, rakennusten ja muiden mahdollisuuksien käyttäminen; entistä paremmin koordinoitua palvelua ja mahdollisuus oikeanlaiseen hoitoon ja tukijärjestelyihin tarvittaessa. Monien hallitusten osastojen tavoitteet ja toimintalinjat edistävät näin ollen yleissuunnitelmaa.

Ministeriöiden välinen vammaisryhmä on foorumi, jossa osastojen edustajat tapaavat säännöllisesti. Se avustaa hallituksen vammaispolitiikan koordinointia.

Kansalaisoikeudet

Syrjinnän lopettaminen on politiikan keskeinen tavoite. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on sitoutunut tukemaan vammaisten kattavia ja täytäntöönpanokelpoisia kansalaisoikeuksia ja hyväksynyt kolmikohtaisen strategian tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Se on perustanut ministeritason työryhmän toteuttamaan laajaa konsultointia siitä, kuinka vammaisten kansalaisoikeudet voidaan panna täytäntöön. Seuraavaksi se aikoo perustaa vammaisten oikeuksien komission ja etenee vuonna 1995 annetun vammaisasetuksen¹ tavaroiden ja palvelujen

käyttämistä koskevien määräysten täytäntöönpanoon. Vammaisten oikeuksien työryhmä perustettiin vuoden 1997 joulukuussa vammaisasiain ministerin toimiessa puheenjohtajana. Sen tarkoituksena on pohtia, kuinka parhaiten turvataan vammaisten kattavat, täytäntöön pantavat kansalaisoikeudet Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja antaa suosituksia vammaisten oikeuksien komission asemasta ja toimista. Työryhmä antaa raportin laajempia kansalaisoikeuksia koskevista suosituksistaan (kuten siitä, ketä olisi suojeltava syrjinnältä, vammaisuuden määrittelemisestä ja siitä, mitkä vammaisten elämän osa-alueet lainsäädännön tulisi kattaa) viimeistään vuoden 1999 heinäkuussa. Valkoinen kirja, jossa esitetään hallituksen ehdotukset vammaisten syrjinnän torjumista koskevaksi asetukseksi ja joka perustuu työryhmän suosituksiin, julkaistiin vuoden 1998 heinäkuussa. Siinä ehdotetaan, että vammaisten oikeuksien komissiolla on seuraavat keskeiset tehtävät: keskeisenä tieto- ja neuvontalähteenä toimiminen; yksilöiden tukeminen heidän oikeuksiensa turvaamisessa; sovittelupalvelun hallinnointi ja valvonta tavaroiden, laitteiden, palvelujen ja rakennusten helppokäyttöisyyden osalta vammaisten syrjinnän torjumista koskevan asetuksen III osan mukaisesti sekä virallisen tutkinnan ja tutkimusten toteuttaminen.

Lainsäädäntö, jolla perustetaan vammaisten oikeuksien komissio,

esitellään heti kun parlamentin aikataulu sen sallii.

Sillä välin edetään vammaisten syrjinnän

¹Vuonna 1995 annetussa vammaisten syrjintää koskevassa asetuksessa esitetään toimenpiteet, joilla vammaisten syrjimisestä tehdään laitoin toimi seuraavilla aloilla: työllisyydessä, tavaroiden, laitteiden ja palvelujen saatavuudessa sekä kiinteistöjen myynnissä ja vuokraamisessa.

Lisäksi asetuksessa edellytetään, että koulut, opistot ja yliopistot antavat tietoja vammaisille; asetuksessa mahdollistetaan myös hallituksen vähimmäisstandardien asettaminen, jotta vammaiset voivat käyttää julkisen liikenteen kulkuneuvoja, ja säädetään vammaisneuvostoista, jotka antavat hallitukselle neuvoja vammaisten syrjintään liittyvissä kysymyksissä.

torjumista koskevan asetuksen täytäntöönpanossa. Vuoden 1999 lokakuusta palvelujen tarjoajien on edistytävä merkittävästi sellaisten käytäntöjen, toimintatapojen tai menettelyjen muuttamiseksi, jotka tekevät palvelun käyttämisen vammaiselle mahdolliseksi (esimerkiksi ravintoloiden on muutettava politiikkaansa koirien osalta niin, että ne sallivat opaskoirien sisäänpääsyn). Palvelutarjoajien on silloin, kun se on järkevää, tarjottava apuvälineitä tai palveluja, jos se auttaa vammaista käyttämään heidän palvelujaan (esimerkiksi kommunikaattoreiden tarjoaminen kuuroille). Lisäksi palvelutarjoajia koskee velvollisuus poistaa fyysiset esteet tarjoamalla palveluaan järkevällä vaihtoehdoisella tavalla. Tämä voi edellyttää kotikäyntejä tai muita asianmukaisia toimenpiteitä. Vuodesta 2004 palvelutarjoajien on edistytävä huomattavasti sellaisten konkreettisten seikkojen poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka tekevät palvelun käyttämisen vammaiselle mahdolliseksi tai kohtuuttomaksi, tai tarjottava soveltuvat keinot esteistä selviytymiseen.

Helppokäyttöisyyttä käsittelevä vammaisten oikeusneuvontapalvelu, joka perustettiin vammaisten syrjinnän torjumista koskevan asetuksen perusteella, tarjoaa asiantuntijaneuvoja puhelimitse ja kirjeitse niiden organisaatioiden avustamiseksi, jotka antavat neuvoja vammaisille ja palvelutarjoajille asetukseen sisältyvistä tavaroiden, laitteiden ja palvelujen helppokäyttöisyyttä koskevista säännöksistä. Lisäksi se antaa yksityiskohtaisia tietopaketteja ja tiedotteita sekä koulutusta kyseisille organisaatioille, jotta nämä voisivat kehittää asiantuntemustaan. Sovittelumenettely voidaan järjestää helppokäyttöisyyttä käsittelevän vammaisten oikeusneuvontapalvelun kautta vammaisten ja palvelutarjoajien avustamiseksi riita-asioissa asian ratkaisemiseksi ilman oikeustoimia. Helppokäyttöisyyttä käsittelevä vammaisten

oikeusneuvontapalvelu toimii sopimuksen turvin hallituksen alaisena riippumattomana elimenä.

Sosiaaliturva

Hallitus pyrkii myös auttamaan niitä, jotka voisivat työskennellä, saamaan jälleen kosketuksen työmarkkinoihin poistamalla mahdollisia työllistymisen esteitä. Verotus- ja etuusjärjestelmän uudistaminen on osa tätä strategiaa. Esimerkiksi vammaisten sosiaaliturvasäännöt pitkäaikaisista työkyvyttömyysetuuksista on uudistettu vammaisten työllistymisen helpottumiseksi takaamalla se, että jos heidän työntekonsa ei onnistu sairauden tai vamman takia, he voivat palata entiselle etuustasolle viimeistään vuotta myöhemmin. Vapaaehtoistyötä koskeva viikottainen 16 tunnin työaika-rajoitus on myös poistettu.

Työllisyys

Vammaisten syrjinnän torjumista koskevan asetuksen työllisyys-säännökset koskevat työnantajia, joilla on 20 työntekijää tai enemmän. Säännöksillä suojellaan vammaisia työntekijöitä ja työnhakijoita syrjinnältä, ja niissä säädetään työnantajalle velvollisuus tehdä järkeviä mukautuksia, jos työpaikka tai työjärjestelyt haittaavat huomattavasti vammaisen työskentelyä. Näitä säännöksiä laajennetaan 1 päivästä joulukuuta 1998 koskemaan työnantajia, joiden palveluksessa on 15 työntekijää tai enemmän. Perustamisen jälkeen vammaisten oikeuksien komissiota pyydetään valvomaan alan edistystä ja tekemään mahdolliset lisäsuositukset.

Yhdistyneen kuningaskunnan vammaisia koskevassa työllisyyspolitiikassa tunnustetaan, että on tarpeen avustaa käytännössä työllistymisen esteiden poistamisessa. On olemassa useita yleis- ja erityispalveluja sekä koulutus- ja työllisyysohjelmia vammaisten työllistymisen ja työllistyneinä pysymisen edistämiseksi. Esimerkiksi yleisten palvelujen ja -ohjelmien (joilla voidaan auttaa suurinta osaa vammaisista) lisäksi työllisyyskeskön

vammaisten työllisyyden asiantuntijat antavat asiantuntija-apua ihmisille, joilla on vakavia ongelmia saada työpaikka tai säilyttää se, esimerkiksi työllisyyskuntoutuksen ja työhönpääsyn ohjelmien avulla. Työhönpääsyohjelmalla avustetaan vammaisia työmatkoista aiheutuvissa lisäkustannuksissa, työpaikkaan sopeutumisessa, erityislaitteiden hankinnassa ja työssä tarvittavasta tuesta aiheutuvissa kustannuksissa. Tuetun työllisyyden ohjelma tarjoaa mielekästä työtä yli 22 000 vaikeasti vammaiselle. Koulutusohjelmat on suunniteltu ja rahoitettu siten, että vammaiset voivat osallistua koko väestölle tarkoitettuun tarjontaan mahdollisuuksien mukaan ja vammaiset aikuiset pääsevät työharjoitteluun ilman, että heidän on täytettävä kuuden kuukauden työttömyysperustetta, jota edellytetään muilta kuin vammaisilta. Asumisharjoittelua vammaisille aikuisille tarjoaa 15 erityispalveluntarjoajaa. Vastaavat järjestelyt on toteutettu myös Pohjois-Irlannissa.

Edellä esitettyjen palvelujen ja ohjelmien lisäksi hallitus on esittänyt uuden, 195 miljoonan Englannin punnan ohjelman (the New Deal for Disabled People), jonka avulla on tarkoitus löytää aiempaa parempia keinoja tukea niitä useita ihmisiä, jotka saavat työkyvyttömyysetuuksia, mutta jotka haluavat ja voisivat tehdä työtä, jos heitä tuettaisiin oikealla tavalla, ja auttaa niitä työssä olevia vammaisia, joita uhkaa etuuksien varaan joutuminen sairauden tai vamman takia. Ohjelma sisältää: innovatiiviset ohjelmat sen tutkimiseksi, kuinka parhaiten autetaan ihmisiä saamaan työpaikka tai säilyttämään se;

henkilökohtaiset neuvonantajat auttamaan vammaisia ja pitkäaikaissairaita poistamaan työhönpääsyn esteet; tiedotuskampanjan saatavilla olevaa apua koskevien tietojen parantamiseksi ihmisten työllisyyden edistämiseksi sekä etuuksien saajien, työnantajien ja kansalaisten asenteiden muuttamiseksi sekä tutkimus- ja

arviointiohjelman.

Innovatiivisiin ohjelmiin kuuluu kaksi osuutta, joista ensimmäinen (10 hanketta) on toiminnassa vuonna 1998. Tarjousten jättämisaika toista osuutta varten päättyi 9. lokakuuta 1998. Henkilökohtaista neuvontapalvelua kokeillaan 12 alueella, ja se kattaa noin 250 000 työkyvyttömyysetuuksia saavaa ihmistä. Ensimmäiset kuusi aluetta, joita hoitaa työllisyysyksikkö, aloittivat 28. syyskuuta 1998. Loppuosan hankkeita koskevien tarjousten jättöaika päättyy 25. marraskuuta, ja hankkeet käynnistyvät vuoden 1999 alussa. Kansallista täytäntöönpanoa harkitaan aloitettavaksi vuoden 2000 huhtikuusta alkaen.

Koulutus

Vuonna 1996 annetussa opetusasetuksessa edellytetään, että jokaisen lapsen, myös vammaisen lapsen, joka tarvitsee erityisopetusta, on saatava opetusta tavallisella ala- ja yläasteella, jos hänen vanhempansa niin haluavat, edellyttäen, että se vastaa lapsen tarpeita ja on yhdenmukaista muiden lasten tehokkaan opetuksen ja resurssien käytön kanssa. Samat järjestelyt koskevat Pohjois-Irlantia vuonna 1996 annetun opetusta koskevan määräyksen nojalla. Ehdotukset erityisopetusta tarvitsevia, myös vammaisia lapsia, koskevan säädöksen parantamiseksi julkaistiin kuulemista varten vuoden 1997 lokakuussa, ja hallitus aikoo julkaista toimintaohjelman erityisopetustarpeista vuoden 1998 marraskuussa.

Sosiaalinen integrointi

Yhteisohoidon osalta paikallisten viranomaisten sosiaalipalveluosastot työskentelevät yhdessä kansallisen terveystieteiden ja muiden virastojen kanssa sellaisten palvelujen tarjoamiseksi vammaisille, jotka auttavat vammaisen mahdollisimman itsenäistä asumista mieluiten tämän kotona. Vanhusten

pitkäaikaishoidon rahoituksesta vastaavaa kuninkaallista komissiota, joka perustettiin 4. joulukuuta 1997 ja joka antaa raporttinsa vuoden 1998 loppuun mennessä, on pyydetty punnitsemaan suositustensa vaikutuksia nuorempiin ikäryhmiin. Se on perustanut neljä työryhmää, jotka käsittelevät väestökehitystä ja tulevaisuuden tarpeiden tasoja, tarjontamalleja, tarjonnan maksamista ja täytäntöönpanoa. Lisäksi se on perustanut viiteryhmän, johon kuuluu hyväntekeväisyysjärjestöjä ja muita organisaatioita, jotka edustavat ihmisiä, jotka saattavat joutua pitkäaikaishoitoon, rahoituspalvelualaa, kansallisia terveyspalveluja, paikallishallintoa ja muita palveluntarjoajia sekä Yhdistyneen kuningaskunnan suurimpia uskontoja.

Helppokäyttöisyys

Rakennetun ympäristön alalla hallitus ilmoitti vuoden 1998 maaliskuussa, että rakennussäännösten M-osaa laajennetaan koskemaan uusia asuntoja. M-osa – vammaiset, helppokäyttöisyys ja tilat – edellyttää tällä hetkellä, että vammaisten tarpeet otetaan jossain määrin huomioon muiden kuin asuinrakennusten rakentamisessa. Uudet toimenpiteet sisältävät pääsisäänkäynnissä tai muussa sopivassa sisäänkäynnissä olevan pyörätuoliluiskan, pyörätuolille tarpeeksi

leveän ulko-oven ja sisääntulotasossa tai ensimmäisessä asuinkerroksessa olevan WC:n. Toimenpiteet merkitsevät vammaisten sekä vanhusten ja lastenrattaissa olevien lasten mukavuuden, helppopääsyyden ja sosiaaliseen elämään osallistumisen lisääntymistä.

Vammaisten syrjintää koskevalla asetuksella annetaan hallitukselle mahdollisuus asettaa vähimmäisstandardit vammaisten auttamiseksi julkisten liikennevälineiden käyttämisessä. Ensimmäisiä helppokäyttöisyyttä koskevia säännöksiä sovelletaan kaikkiin uusiin raideliikennevälineisiin, jotka otetaan käyttöön 1. tammikuuta 1999 alkaen. Kuulemismenettely on myös aloitettu takseja, busseja ja linja-autoja koskevasta hallituksen ehdotuksesta, jota esitettiin sovellettavaksi vuodesta 2002 vuoteen 2012 (taksien osalta), vuodesta 2000 vuoteen 2015 (suurten yksikerroksisten bussien osalta) ja vuodesta 2002 vuoteen 2017 (kaksikerroksisten bussien osalta). Ehdotetut ajanjaksot perustuvat liikennevälineiden taloudelliseen käyttöikään.

Pääsy asemille ja muihin liikenneinfrastruktuureihin kuuluu vammaisten syrjimisen torjuntaa koskevan asetuksen III osaan.

IV. YHTEISTYÖ – KONSULTOINTIRAKENTEET

Hallitus on sitoutunut periaatteeseen kuulla virallisesti ja epävirallisesti niitä eturyhmiä, joita asia koskee. Kuulemismenetelmiä on useita: neuvoo-antavat elimet (katso jäljempänä), kirjalliset kuulemiset alan politiikkaa ja ehdotuksia koskevien vihreiden ja valkoisten kirjojen julkisesta kuulemisesta vähäpätöisempiä tai teknisiä aiheita koskeviin suppeampiin asiantuntijaryhmien kuulemisiin; mielipidetutkimukset; kohderyhmät; käyttäjäpaneelit; säännölliset ja tilapäiset kokoukset ministerien ja/tai virkamiesten ja eturyhmien, kuten työnantajajärjestöjen sekä vammaisjärjestöjen kesken.

Kansallinen vammaisasiain neuvosto

Kansallinen vammaisasiain neuvosto on riippumaton lakisääteinen neuvoo-antava elin, joka perustettiin vammaisten syrjinnän torjumista koskevalla asetuksella. Sen toimivalta koskee Iso-Britanniaa. Samalla asetuksella perustettiin Pohjois-Irlannin vammaisneuvosto Pohjois-Irlannin neuvoo-antavaksi elimeksi. Kansallisen vammaisneuvoston toimivalta konsultoida ja antaa neuvoja on laaja, ja se toimii ministeriöiden rajojen yli. Se voi esimerkiksi toimia neuvonantajana muun muassa työllisyyteen, opetukseen, terveydenhuoltoon ja liikenteeseen liittyvää syrjintää koskevissa kysymyksissä. Sen on neuvoteltava muiden ministerien asettamien vammaisasiain neuvoo-antavien elinten kanssa ennen neuvojen antamista hallitukselle, jos sen neuvot liittyvät kyseisten ministeriöiden vastuualueeseen. Jäsenet nimitetään vammaisjärjestöistä ja liike-elämästä, ja yli puolet heistä on itse vammaisia.

Vammaisten neuvoo-antava työllisyys- ja koulutuskomitea

Vammaisten neuvoo-antava työllisyys- ja koulutuskomitea (ACDET) perustettiin korvaamaan aiempi lakisääteinen neuvoo-antava komitea (kansallinen vammaisten työllisyyttä käsittelevä neuvoo-antava komitea), joka oli pohtinut useita kysymyksiä. Jotkin kysymyksistä oli annettu uuden kansallisen vammaisneuvoston hoidettavaksi. Komiteassa on kaksitoista jäsentä, jotka edustavat työnantajajärjestöjä, ammattiyhdistyksiä ja työntekijäjärjestöjä sekä tuetun työllistämisen ja koulutuksen tarjoajia.

Vammaisten oikeuksien työryhmä: katso toimintasuunnitelma

Vammaisten neuvoo-antava liikennekomitea

Vammaisten neuvoo-antava liikennekomitea (DPTAC) perustettiin vuonna 1985 annetulla liikenneasetuksella liikenteestä vastaavan valtiosihteerin neuvoo-antavaksi elimeksi liikenteeseen ja vammaisten liikkumistarpeisiin liittyvissä kysymyksissä. Komiteassa on 20 jäsentä, joista suurimman osan on asetuksen mukaan oltava vammaisia. Jäseninä on myös eri liikennemuotojen asiantuntijoita.

VAMMAISUUTTA KÄSITTELEVÄN KORKEAN TASON TYÖRYHMÄN JÄSENET

Yves DRUART

Administrateur général adjoint
Agence Wallone pour l'Intégration des
Personnes Handicapées (AWIPH)
rue de la Rivelaine 21
B-6061 CHARLEROI
Puhelin (+32 71) 20 58 20
Faksi (+32 71) 20 51 60
Sähköposti: fcisp@mail.interpac.be

Birgit ELVANG

Head of Special International Unit
Socialministeriet
Holmens Kanal 22
DK-1060 KØBENHAVN K
Puhelin (+45) 33 92 93 13
Faksi (+45) 33 92 93 33
Sähköposti: dpbel@sm.dk

Alexandre KONTONIKAS

Directeur Général de la Prévoyance
Direction des Personnes âgées et handicapées
17 rue Aristoteleous
ATHENS 10187
Puhelin (+30-1) 523 96 80
Faksi (+30-1) 523 59 14

Patrick SEGAL

Délégué Interministériel aux personnes
handicapées
8 Avenue de Ségur
F-75350 PARIS 07
Puhelin (+33) 140 56 48 47
Faksi (+33) 140 56 59 08

Pol KEMPENEERS

VFSIPH
Sterrekunde laan 30
B-1210 BRUXELLES
Puhelin (+322) 225 84 66
Faksi (+322) 225 84 05
Sähköposti: paul.Kempeneers@Vlafo.be

Hartmut HAINES

Bundesministerium für Arbeit und
Sozialordnung
Postfach 14 02 80
D-53107 BONN
Puhelin (+49-228) 527 27 52
Faksi (+49-228) 527 11 77
Sähköposti: ha.haines@bma.bund400.de

Héctor MARAVALL GÓMEZ- ALLENDE

Director General of IMSERSO
Instituto de Migraciones y Servicios Sociales
Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales
C/ Ginzo de Limia 58
E-28071 MADRID
Puhelin (+34-91) 347 85 96
Faksi (+34-91) 347 85 95
Sähköposti: Hector.Maravall-Gomez-
Allende@DG.DG.IMSERSO.max.es

Pat WYLIE

Assistant Principal Officer
Disability Equality Unit
Department of Equality and Law Reform
Dún Aímhígin
43-49 Mespil Road
IRL- DUBLIN
Puhelin (+353-1) 660 56 05
Faksi (+353-1) 668 99 33
Sähköposti: Pat-Wylie@eqlaw.irlgov.ie

Palma TERSIGNI

Servizio Disabili
Dipartimento per gli Affari Sociali
Via Veneto 56
00187 ROMA
Puhelin (+39-06) 48 16 13 87
Faksi (+39-06) 48 16 13 97

A. ROOK

Directeur Gehandicaptenbeleid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en
Sport
Postbus 20350
NL-2500 EJ DEN HAAG
Puhelin (+31-70) 340 79 11
Faksi (+31-70) 340 71 64

Vitorino VIEIRA DIAS

Secretário Nacional de Reabilitação
Ministerio do Trabalho e da Solidariedade
Secretariado Nacional para a Reabilitação e
Integração das Pessoas cum Deficiência
Avenida Conde Valbom 63
P-1050 LISBOA
Puhelin (+351-1) 793 65 17
Faksi (+351-1) 796 51 82
Sähköposti: reabilit.snr@mail.telepac.pt

Eva LISSKAR-DAHLGREN

Ministry of Health and Social Affairs
Socialdepartementet
Jakobsgatan 26
S-103 33 STOCKHOLM
Puhelin (+46-8) 405 37 52
Faksi (+46-8) 10 36 33
Sähköposti: eva.lisskar-
dahlgren@social.ministry.se

Joëlle LUDEWIG

Ministère de la Famille
Service pour personnes handicapées et
accidentées de la vie
12/14 Avenue Emile Reuter
L-2919 LUXEMBOURG
Puhelin (+352) 478 65 65
Faksi (+352) 24 18 89

Max RUBISCH

Bundesministerium für Arbeit, Gesundheit
und Soziales,
Abt. IV/1
Stubenring 1,
A-1010 WIEN
Puhelin (+43-1) 71100 6262
Faksi (+43-1) 71100 6591

Riitta VIITALA

Sosiaali- ja terveystieteiden
PB 267
SF- 00171 HELSINKI
Puhelin (358) 09-160 41 33
Faksi (+358) 09-160 41 89
Sähköposti: riitta.viitala@stm.vn.fi

Deirdre FORDHAM

Department for Education and Employment
Caxton House
6-12 Tothill Street
UK - LONDON SW1H 9NF
Puhelin (+44-171) 273 63 23
Faksi (+44-171) 273 59 29
Sähköposti: julie.barton@dfes.gov.uk

KANSALLISET VAMMAISJÄRJESTÖT

Belgia

Conseil Supérieur National des Handicapés
Andrée MAES
Rue de la Vierge Noire 3c
B - 1000 BRUXELLES
Puhelin : (+322)509 82 79
Faksi : +(322)509 85 32

Saksa

V.d.K.
Ulrich LASCHET
Wurzerstr. 4A
D - 53175 BONN
Puhelin : 49/228/82 09 30
Faksi : 49/228/82 09 346
Sähköposti : vdk.deutschland@t-online.de
Www: <http://www.vdk.de>

Espanja

Comité Español de Representantes de
Minusválidos (CERMI)
Alberto ARBIDE
MENDIZABAL(President)
Avda. General Perón, 32 1º
E - 28020 MADRID
Puhelin : (+34)91 556 74 13
Faksi : (+34)91 597 41 05
Sähköposti : psaucedo@jet.es

Irlanti

Irish Council of People with Disabilities
(ICPD)
Jim CASEY
4th Floor
Park House
North Circular Road
IRL –DUBLIN 7
Puhelin : (+353)1 868 35 02
Faksi : (+353)1 868 35 26
Sähköposti : icpd@iol.ie

Tanska

De Samvirkende Invalideorganisationer
(DSI)
John MØLLER
Kloverprisvej 10B
DK - 2650 HVIDOVRE
Puhelin : (+45)36 75 17 77
Faksi : (+45)36 75 14 03
Sähköposti : abj@handicap.dk

Kreikka

National Confederation of Disabled People
(NCDP)
Yannis VARDAKASTANIS
1 Myllerou Street
GR - 10432 ATHENS
Puhelin : (+30) 1 523 89 61
Faksi : (+30) 1 523 89 67
Sähköposti : esaea@otenet.gr

Ranska

Conseil Français des Personnes Handicapées
pour les questions Européennes (CFHE)
Henri FAIVRE
c/o A.P.F. (Association des Paralysés de
France)
17 Boulevard Auguste Blanqui
F - 75013 PARIS
Puhelin : (+33)1 40 78 69 20
Faksi : (+33) 1 40 78 69 33
Sähköposti : 106147.673@compuserve.com

Italia

Consiglio Nazionale sulla Disabilità
Prof. Aldo PACIFICI
Via di Priscilla 35
I – 00199 ROMA
Puhelin: (+39)6 86 20 49 52
Faksi: (+39)6 86 20 61 57
Sähköposti : aldo.pacifici@iol.it

Luxemburg

INFO-HANDICAP
François FABER (President)
Centre National d'Information et de
Rencontre du Handicap
BP 33
L – 5801 HESPERANGE
Puhelin: (+352) 36 64 66
Faksi: (+352) 36 08 85
Sähköposti : silvio.sagramola@handitel.lu
Www:<http://www.socialnet.lu/org/info-handicap/>

Itävalta

Österreichische Arbeitsgemeinschaft für
Rehabilitation (ÖAR)
Dr. Anthony WILLIAMS
Stubenring 2
A - 1010 WIEN
Puhelin: (+43) 1 513 15 33
Faksi: (+43) 1 513 15 33 150 ja –155
Sähköposti : Williams@oear.or.at
Www: <http://www.oear.or.at/oear/>

Suomi

Suomen vammaisfoorumi
Pekka TUOMINEN
c/o: Invalidiliitto ry
Kumpulantie 1 A
00520 HELSINKI
Puhelin: 09-613 191
Faksi: 09-146 1443
Sähköposti: [sari-
maarit.tiukkanen@invalidiliitto.fi](mailto:sari-maarit.tiukkanen@invalidiliitto.fi)
(nadf@invalidiliitto.fi)
Www: <http://www.invalidiliitto.fi>

Yhdistynyt kuningaskunta ja Pohjois-Irlanti

UK DISABILITY FORUM
Michael A. BARRETT, O.B.E.
87 King Harold's Way
Bexleyheath
UK – KENT DA7 5RE
Puhelin/Faksi : (+44) 181 310 1284

Alankomaat

Vereniging Gehandicapten Platform
Nederland (VGPN)
B. TREFFERS (Representative for EDF)
Binnendijk 50
NL - 6852 HT HUISSEN
Puhelin/Faksi : (+31)26 325 40 23
Sähköposti : bastr@gironet.nl

Portugali

Confederação Nacional dos Organismos de
Deficientes (CNOD)
Albertino Flores SANTANA (CNOD's
Secretary of the Board, Director for
International Affairs)
Av. João Paulo II, Lote 528, 1ºA
Zona J de Chelas
P – 1900 LISBOA
Puhelin: (+351)1 859 56 48
Faksi: (+351) 1 859 84 17

Ruotsi

H.S.O. (The Swedish Cooperative Body of
Organisations of Disabled People)
Lars LÖÖW (President)
Box 701
S – 10133 STOCKHOLM
Puhelin: (+46) 8 613 51 91
Faksi: (+46) 8 22 55 11
Sähköposti: roger.marklund@hso.se
Website: <http://www.hso.se>

V/5006/99

CE-V/5-99-001-FI-C